297

Heinrich Böll

cunoscutul scriitor vestgerman,
laureat al Premiului Nobel, a publicat povestirea
despre
Onoarea pierdută a Katharinei Blum în 1974,
stîrnind un mare interes prin tonul vehement
cu care este atacată presa de scandal
din Republica Federală Germania.

Onoarea pierdută a Katharinei Blum

Colecția GLOBUS

EDITURA UNIVERS

Lei 3,75

297

HEINRICH BÖLL

Onoarea pierdută a KATHARINEI BLUM

1978

HEINRICH BÖLL

Onoarea pierdută a KATHARINEI BLUM

sau cum se iscă și unde poate duce violența

POVESTIRE

Clubul cărţii digitale 2024

Colecția GLOBUS / Editura Univers

HEINRICH BÖLL

Die verlorene Ehre der Katharina Blum oder :
Wie Gewalt entstehen und wohin sie führen kann — Erzählung

(c) 1974 by Verlag Kiepenheuer & Witsch — Köln

Toate drepturile asupra acestei versiuni sînt rezervate Editurii Univers.

GLOBUS

Heinrich Böll

ONOAREA PIERDUTĂ A KATHARINEI BLUM SAU CUM SE ISCĂ ŞI UNDE POATE DUCE VIOLENŢA

POVESTIRE

Traducere de
Mariana Şora

EDITURA UNIVERS
Bucureşti
1978

COPERTA COLECȚIEI DE ION STATE
Grafica : Viorel Popescu. Ilustrația : Alma Rusescu

Lector : NICOLAE HOCHSCHEIDT
Tehnoredactor : VICTOR MAȘEK

*

Tiraj 70 130 ex. broșate. Bun de tipar : 26.07.1977. Coli tipar 4,5.

*

Comanda nr. 70 289
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii",
București — Piața Scînteii nr 1,
Republica Socialistă România

Personajele și acțiunea acestei povestiri sînt inventate. Dacă din zugrăvirea unor practici ziaristice au reieșit cumva asemănări cu practicile ziarului „Bild-Zeitung", aceste asemănări nu sînt nici intenționate, nici întîmplătoare, ci inevitabile.

1

Pentru relatarea de față s-au folosit cîteva surse secundare și trei surse principale, care sînt menționate o dată aici, la început, dar nu mai sînt pomenite apoi. Iată sursele principale : procesele-verbale de audiere ale poliției, avocatul dr. Hubert Blorna și colegul său de școală și de facultate, procurorul Peter Hach ; acesta a adus completări — confidențial, bineînțeles — la procesele-verbale ale audierilor, la anumite măsuri ale autorităților anchetatoare și la unele rezultate ale cercetării, în măsura în care nu figurau în procesele-verbale ; trebuie să adăugăm neapărat că n-a dat aceste informații în vederea utilizării lor oficiale, ci doar a uneia strict particulare, deoarece punea la inimă mîhnirea prietenului său Blorna, care nu-și putea explica cele petrecute, găsindu-le totuși „nu inexplicabile, cînd mă gîndesc bine, ci aproape logice". De vreme ce cazul Katharinei Blum va rămîne oricum mai mult sau mai puțin fictiv, date fiind atitudinea acuzatei și situația foarte dificilă a apărătorului ei, dr. Blorna, poate că unele mici incorectitudini, foarte omenești, de felul celor comise de Hach, sînt nu numai de înțeles, dar și de iertat. Izvoarele secundare, unele mai importante, altele de mai mică importanță, nu trebuie menționate aici, întrucît amestecul lor, angrenarea, implicarea, părtinirea lor, măsura în care au fost afectate, precum și aportul lor reies din relatarea însăși.

2

Dacă relatarea va fi găsită pe alocurea „curgătoare" — de vreme ce se tot vorbește aici de surse — ne cerem iertare : era inevitabil. Avînd de-a face cu „surse" și „curgere", nu se poate vorbi de compoziție, de aceea ar trebui poate să introducem în locul ei noțiunea de adunare la un loc a șuvoaielor (ca neologism, propunem „colectare") ; această noțiune va fi, fără îndoială, limpede pentru orice om care s-a jucat vreodată, în copilărie (sau chiar ca adult) prin, pe lîngă sau cu niște băltoace, scobind în ele guri de scurgere, legîndu-le prin șănțulețe, golindu-le, deversînd și abătînd apa, *adunînd*, în cele din urmă, tot potențialul de apă de băltoacă ce-i stătea la îndemînă într-un canal colector, spre a-l aduce la un nivel mai scăzut, ba poate chiar spre a-l dirija potrivit ordinii și după buna rînduială către o rigolă sau un canal de scurgere construit de autorități. Ceea ce se întreprinde aici nu e deci nimic alta decît o drenare sau asanare. O adevărată acțiune de sistematizare ! Prin urmare, dacă această povestire își precipită pe alocurea cursul, proces în care joacă un rol diferențele de nivel și compensarea lor firească, cerem indulgența cititor-

rului, căci există, de fapt, şi stagnări, zăgăzuiri, împotmoliri, colectări nereuşite şi surse „ce nu se pot întîlni", apoi curente subterane etc., etc.

3

Faptele, pe care ar trebui poate să le enunţăm întîi, sînt brutale: miercuri, 20.2.1974, în ajunul zilei de „carnaval al femeilor" [1], într-un oraş, o tînără de douăzeci şi şapte de ani pleacă de acasă cam la orele 18.45, pentru a lua parte la o petrecere cu dans într-o casă particulară.

Peste patru zile, după o evoluţie dramatică — aşa trebuie să-i spunem, într-adevăr (amintind totodată de acele diferenţe de nivel necesare pentru a face posibilă curgerea) —, în seara de duminică, aproape la aceeaşi oră — mai exact: la 19.04 — tînăra femeie sună la uşa comisarului principal al poliţiei judiciare, Walter Moeding, ocupat tocmai să se costumeze ca şeic — din motive de serviciu, nu personale — şi-i declară comisarului speriat — declaraţie consemnată în procesul-verbal — că la amiază, pe la ora 12.15, l-a împuşcat pe ziaristul Werner Tötges la domiciliul ei; îl roagă pe Moeding să dea dispoziţiile necesare pentru ca să se spargă uşa apartamentului şi pentru ca ziaristul să fie „ridicat"; mai spune că între orele 12.15 şi 19 a

[1] Tradiţia populară denumeşte astfel ultima joi din carnaval.

rătăcit prin oraş căutînd să simtă căinţă, dar nu simţise; apoi îl roagă s-o aresteze, căci ar dori să fie acolo unde se află şi „iubitul ei Ludwig".

Moeding, care o cunoaşte pe tînăra femeie în urma mai multor interogatorii şi are o anumită simpatie pentru ea, nu se îndoieşte nici o clipă de adevărul declaraţiilor ei; o duce în maşina lui particulară la Prefectura de poliţie, îl înştiinţează pe superiorul său, comisarul-şef Beizmenne, dă ordin ca tînăra să fie închisă într-o celulă, peste un sfert de oră se întîlneşte cu Beizmenne în faţa locuinţei ei, unde o echipă specializată sparge uşa şi se constată că declaraţiile femeii se confirmă.

Nu prea va fi vorba aici de sînge, căci numai diferenţele de nivel *necesare* vor fi acceptate ca inevitabile, de aceea trimitem la televiziune şi cinematograf, la spectacolele muzicale şi de groază competente; dacă e vorba să curgă ceva aici, acel ceva nu va fi sînge. Poate că ar trebui să indicăm doar nişte efecte de culoare: Tötges, mortul, purta un costum de şeic improvizat, croit dintr-un cearşaf destul de tocit şi subţiat, or, toată lumea ştie ce ispravă face mult sînge roşu pe mult alb; în acest caz, un pistol devine, fără doar şi poate, aproape un pistol de vopsit, şi cum în cazul acelui costum avem de-a face cu *pînză*, comparaţia cu pictura şi scenografia modernă e mai la îndemînă decît cea cu drenajul. Bun. Acestea sînt deci faptele.

Clubul cărţii digitale 2024

4

Cîtva timp s-a socotit destul de verosimil că și reporterul fotografic Adolf Schönner, de asemenea împușcat, găsit abia în Miercurea cenușii într-un colț de pădure la vest de orașul care petrecea, a fost o victimă a numitei Blum, mai tîrziu, însă, după ce s-a stabilit o oarecare ordine cronologică a celor petrecute, presupunerea a fost abandonată, dovedindu-se „eronată". Un șofer de taxi a declarat apoi că l-a dus pe Schönner, de asemenea costumat ca șeic, împreună cu o tînără persoană de sex feminin, costumată ca andaluză, tocmai în acea pădurice. Dealtfel, Tötges fusese împușcat duminică la amiază, iar Schönner abia marțea următoare la amiază. Deși s-a stabilit rapid că arma crimei găsită lîngă Tötges nu putea fi în nici un chip arma cu care fusese ucis Schönner, bănuiala ce căzuse pe numita Blum nu s-a risipit timp de cîteva ore, și anume din pricina mobilului. Dacă avusese motive ca să se răzbune pe Tötges, atunci avusese cel puțin tot atîtea motive ca să se răzbune și pe Schönner. Dar ca numita Blum să fi avut în posesia ei două arme li se păru apoi autorităților anchetatoare totuși foarte neverosimil. Numita Blum procedase la fapta ei sîngeroasă cu o inteligență rece ; fiind întrebată dacă l-a omorît și pe Schönner, dădu un răspuns nefast, formulat ca întrebare : „Ei, da, în fond de ce nu și pe el ?" Pe urmă încetară însă s-o bănuiască de uciderea lui Schönner, mai ales că cercetările privitoare la alibiul ei o

disculpau aproape în întregime. Nici unul dintre cei care o cunoșteau pe Katharina Blum sau cei care ajunseră să-i cunoască firea în cursul anchetei, nu se îndoia că dacă l-ar fi ucis pe Schönner, ar fi mărturisit-o fără înconjur. În orice caz, șoferul de taxi care dusese perechiușa în acea pădurice („I-aș zice mai degrabă un pîlc de tufișuri sălbăticite", spuse acesta) n-o recunoscu pe numita Blum pe fotografii. „Ei, Doamne, zise el, muieruști dintr-astea tinere și drăguțe, cu părul castaniu, înalte între un metru șaizeci și trei și un metru șaizeci și opt, subțirele, de douăzeci și patru pînă spre douăzeci și șapte de ani, umblă cu sutele de mii pe toate străzile în zilele de carnaval."

În locuința lui Schönner nu se găsiră amprente ale numitei Blum și nici vreo indicație asupra andaluzei. Unii colegi și cunoscuți de-ai lui Schönner știau doar că marți, spre amiază, „o ștersese cu o tipă oarecare", din cîrciuma în care se întîlniseră.

5

Un înalt slujitor al carnavalului, negustor de vinuri și reprezentant al unor firme de șampanie, care se putea lăuda că a „reconstruit" umorul, își simți inima mai ușoară că știrea despre cele două crime se răspîndise abia luni, respectiv miercuri. „Una ca asta la începutul zilelor de veselie, păi atunci s-a dus dispoziția, s-au dus afacerile. Dacă se află că mascarada poate fi utilizată pentru a comite crime, s-a zis

cu pofta de distracţie şi gheşeftul s-a feştelit. E un adevărat sacrilegiu. Veselia şi exuberanţa au nevoie de încredere, asta e baza lor."

6

Destul de frapantă a fost reacţia JURNALULUI, cînd a luat cunoştinţă de cele două crime comise asupra ziariştilor lui. O agitaţie demenţială ! Manşete cu litere de-o şchioapă. Pagini întregi de titluri. Ediţii speciale. Anunţuri mortuare supradimensionate. Ca şi cum — de vreme ce oricum se mai împuşcă oameni pe lume — crima asupra unui ziarist ar fi ceva deosebit, mai important, de pildă, decît uciderea unui director, sau funcţionar, sau spărgător de bancă.

Acest fapt, atenţia exagerată acordată de presă, trebuie consemnat aici, pentru că nu numai JURNALUL, ci şi alte ziare au tratat uciderea unui ziarist ca pe un lucru deosebit de abject, îngrozitor, aproape solemn, s-ar putea spune aproape ca pe o crimă rituală. S-a folosit chiar expresia „victima profesiunii sale", iar JURNALUL a perseverat, fireşte, cu încăpăţînare să dea versiunea cum că şi Schönner ar fi fost victima numitei Blum ; deşi trebuie să recunoaştem că e probabil ca Tötges să nu fi fost omorît, dacă nu s-ar fi apucat de ziaristică (ci de cizmărie sau brutărie), ar fi fost totuşi cazul să se judece dacă nu era mai nimerit să se vorbească despre o moarte condiţionată de profe-

siune, căci mai urmează să se clarifice de ce o persoană atît de chibzuită şi aproape impasibilă ca numita Blum nu numai că a proiectat crima, dar a şi săvîrşit-o şi, în momentul decisiv, pregătit de ea, n-a pus numai mîna pe armă, ci a şi tras cu ea.

7

Să trecem de la acest nivel extrem de scăzut numaidecît la planuri din nou superioare. Sîngele să dispară. Fie uitată agitaţia din presă. Apartamentul Katharinei Blum a fost curăţat între timp, covoarele ajunse inutilizabile au aterizat la gunoaie, mobilele au fost şterse şi aşazate la loc, toate acestea pe cheltuiala şi din iniţiativa avocatului dr. Blorna, care l-a pus pe prietenul său Hach să-i elibereze o autorizaţie în acest sens, deşi nu există nici pe departe certitudinea că Blorna va fi numit administratorul averii deţinutei.

În orice caz, această Katharina Blum a investit, în răstimp de cinci ani, şaptezeci de mii de mărci, bani peşin, într-un apartament în valoare totală de o sută de mii, există deci aici — cum s-a exprimat fratele ei, care ispăşeşte în prezent o mică pedeapsă cu privaţiune de libertate — „ceva zdravăn de şters". Dar atunci cine să mai achite dobînzile şi ratele pentru amortizarea restului de treizeci de mii de mărci, chiar dacă s-ar trece la socoteală şi creşterea deloc neglijabilă a valorii apartamentului ? Ră-

mîne cîte ceva și la pasiv, nu numai la activul bilanțului.

Tötges, în orice caz, e îngropat de mult (cu o pompă disproporționată, cum au găsit unii). E curios că moartea și înmormîntarea lui Schönner n-au fost tratate și comentate cu tot atîta regie și atenție. Oare de ce? Pentru că nu era „o victimă a profesiunii sale“, ci mai curînd victima unei drame din gelozie? Costumul de șeic se află în magazia probelor păstrate, la fel și revolverul (un 08), a cărui proveniență o cunoaște numai Blorna, pe cînd poliția și procuratura s-au ostenit în zadar s-o descopere.

8

Cercetările referitoare la activitățile Katharinei Blum în răstimpul celor patru zile critice se arătau promițătoare în ceea ce privește primele dintre ele; cercetările s-au împotmolit de-abia cînd a fost vorba să se lămurească ziua de duminică.

În după-amiaza de miercuri, Blorna îi achitase personal Katharinei Blum salariul pentru două săptămîni întregi, cîte două sute opt zeci de mărci pe săptămînă, adică pentru cea în curs și pentru cea următoare, deoarece în aceeași după-amiază urma să plece împreună cu soția în concediul lor de iarnă. Katharina le promisese soților Blorna, ba jurase chiar, la insistența lor, că o să-și acorde și ea, în sfîrșit, un concediu, că se va distra în timpul carnavalului și

că nu se va angaja, ca în toți anii precedenți, în munca sezonieră. Le spusese soților Blorna plină de voioșie că în aceeași seară e invitată la o petrecere cu dans în casa mătușii și nașei sale Else Woltersheim, prietena sa intimă, și că se bucură dinainte, fiindcă de mult nu mai avusese nici un prilej să danseze. La care doamna Blorna îi spusese: „Așteaptă tu numai, Kathy, cînd ne întoarcem, o să dăm și noi o petrecere la care ai să poți dansa din nou“. De cînd era în oraș, de cinci sau șase ani, Katharina se plînsese mereu că nu e cu putință să te duci uneori undeva numai ca să dansezi, pur și simplu. Existau baruri, le spusese soților Blorna, unde însă veneau doar niște studenți inhibați ca să caute cîte o tîrfă pe gratis, apoi mai existau niște localuri gen boemă, în care, de asemenea, era prea mult desfrîu pentru gustul ei, iar petrecerile cu dans, organizate pe bază confesională, pur și simplu le detesta.

În după-amiaza aceea de miercuri, Katharina mai lucrase două ore — fapt pe care anchetatorii l-au putut stabili cu ușurință — la soții Hiepertz, unde se ducea ocazional, cînd era chemată, ca să dea o mînă de ajutor. Cum soții Hiepertz plecau și ei din oraș pe timpul zilelor de carnaval, ca să stea la fiica lor din Lemgo, Katharina îi mai și condusese pe cei doi bătrîni în Volkswagenul ei pînă la gară. În pofida dificultăților de a găsi un loc de parcare, insistase să-i conducă pe peron și să le care bagajele („Nu pentru bani, nu, pentru astfel de servicii nu-i putem da nimic, căci s-ar simți profund jignită“, explica doamna Hiepertz). Tre-

nul a pornit, cum s-a putut verifica, la ora 17.30. Acordînd Katharinei cinci pînă la zece minute ca să-şi găsească maşina în mijlocul forfotei de carnaval care începuse, apoi alte douăzeci sau chiar douăzeci şi cinci de minute ca să ajungă la locuinţa ei situată într-un parc de clădiri în afara oraşului, admiţînd deci că a putut păşi pe uşa apartamentului abia între orele 18 şi 18.15, nu rămînea nici un minut fără acoperire ; mai ales, dacă se mai admitea, pe bună dreptate, că s-a spălat, s-a schimbat şi a luat o mică gustare, căci s-a înfiinţat încă de la ora 19.25 la petrecerea doamnei Woltersheim, ajungînd acolo nu cu maşina, ci cu tramvaiul ; şi n-a apărut acolo nici în chip de beduină, nici ca andaluză, ci doar cu o garoafă roşie în păr, cu ciorapi şi pantofi roşii, într-o bluză închisă pînă la gît, dintr-o mătase chinezească de culoarea mierii, şi într-o fustă de stofă obişnuită, de aceeaşi culoare. S-ar putea socoti că e indiferent dacă s-a dus la petrecere cu maşina sau cu tramvaiul, faptul trebuie însă semnalat aici, căci a căpătat o importanţă notabilă în cursul anchetei.

9

Din clipa sosirii ei în casa Woltersheim, reconstituirea faptelor era înlesnită, fiindcă, începînd de la 19.25, Katharina se afla, fără să ştie, sub observaţie poliţienească. Toată seara, de la 19.25 şi pînă la ora 22, cînd a plecat cu

partenerul ei, a dansat „exclusiv şi duios", cum a declarat ea însăşi mai tîrziu, cu un anume Ludwig Götten.

10

Nu trebuie uitată aici recunoştinţa cuvenită procurorului Peter Hach, căci numai lui i se datorează o informaţie ce se învecinează cu trăncăneala indiscretă despre problemele interne ale justiţiei, şi anume că, din clipa în care numita Blum a părăsit casa Woltersheim împreună cu Götten, comisarul Erich Beizmenne a dat dispoziţia ca telefoanele Woltersheim şi Blum să fie interceptate. Asta s-a întîmplat într-un mod care poate fi socotit demn de a fi divulgat. În asemenea cazuri, Beizmenne dă un telefon unui superior al său competent în asemenea chestiuni şi-i spune : „Iar mai am nevoie de nişte derivaţii. De data asta două."

11

Se vede că Götten nu dăduse nici un telefon din apartamentul Katharinei. În orice caz, Hach nu avea cunoştinţă de vreo convorbire. Cert este că locuinţa era supravegheată cu stricteţe, iar joi dimineaţa, cînd nici nu se telefonase de acolo, nici Götten nu ieşise din casă pînă la ora 10.30, iar Beizmenne începuse să-şi piardă răbdarea şi nervii, poliţia pătrunse în aparta-

Clubul cărţii digitale 2024

ment ; opt lucrători de poliţie înarmaţi pînă-n dinţi îl luară de-a dreptul cu asalt, cu respectarea celor mai stricte măsuri preventive, îl cercetară, dar nu-l mai găsiră pe Götten, ci doar pe Katharina care părea „extrem de destinsă, aproape fericită", şezînd la bufetul din bucătărie, bînd cafea dintr-o ceaşcă mare şi muşcînd dintr-o felie de franzelă cu unt şi cu miere. Se făcu suspectă întrucît nu se arătă surprinsă, ci calmă, „dacă nu triumfătoare". Era îmbrăcată într-un halat de baie din bumbac verde, brodat cu margarete, sub care nu purta nimic, iar cînd comisarul Beizmenne o întrebă („destul de răstit", cum povesti ea mai tîrziu) unde a dispărut Götten, răspunse că nu ştie cînd a plecat Ludwig. Se trezise pe la 9.30, dar el plecase înainte. „Fără să-şi ia rămas bun ?" — „Da."

12

În acest loc, ar fi indicat ca cititorul să afle ceva despre o întrebare mult controversată a lui Beizmenne, pe care Hach o raportase o dată, o dezminţise, o mai povestise o dată şi o dezminţise din nou. Blorna consideră această întrebare drept importantă, fiindcă crede că dacă a fost într-adevăr pusă, ea ar constitui începutul amărăciunii, umilirii şi furiei Katharinei. Deoarece Blorna şi soţia sa o descriu pe Katharina ca fiind extrem de ruşinoasă, aproape exagerat de pudică în chestiuni privitoare la sexualitate, trebuie să se examineze aici dacă e cu *putinţă*

ca Beizmenne să fi pus acea întrebare controversată — de asemenea într-un moment de mînie extremă, din pricina dispariţiei lui Götten, pe a cărui captură contase cu certitudine. Se pare că Beizmenne *ar fi* întrebat-o pe Katharina, care se sprijinea de bufet cu un calm iritant : „Dar ţi-a făcut felul ?" la care ea se pare că ar fi roşit şi ar fi răspuns cu un fel de mîndrie : „Nu, n-aş spune-o aşa".

Putem admite ca sigur că din clipa aceea, *dacă* Beizmenne a pus într-adevăr această întrebare, nu s-a mai putut stabili nici un sentiment de încredere între el şi Katharina. Faptul că, într-adevăr, nu s-a ajuns la relaţii de încredere între ei — deşi Beizmenne, care trecea drept „deloc al dracului", a încercat să le creeze, ceea ce poate fi dovedit — n-ar trebui totuşi să fie considerat ca o dovadă definitivă că a pus realmente întrebarea nefericită. În orice caz Hach, care a fost prezent la percheziţie, e considerat de prieteni şi cunoscuţi drept un „refulat", aşa încît s-ar putea prea bine ca lui să-i fi dat în minte un gînd atît de grosolan văzînd-o pe această femeie foarte atrăgătoare, sprijinită atît de nepăsător de bufet, şi poate că i-ar fi plăcut să pună el această întrebare sau să fi săvîrşit cu ea acţiunea atît de vulgar desemnată.

13

S-a procedat apoi la o percheziţie temeinică a apartamentului — s-au confiscat cîteva lucruri, înainte de toate hîrtii. I s-a dat voie

Katharinei Blum să se îmbrace la baie în prezența funcționarei de poliție Pletzer. Nu i s-a îngăduit să închidă complet ușa băii ; doi polițiști o supravegheau cu atenție. Îi permiseră Katharinei să-și ia poșeta și, cum nu se putea exclude eventualitatea arestării, i s-a permis să-și ia îmbrăcăminte de noapte, un săculeț cu obiecte de toaletă și ceva de citit. Biblioteca ei consta din patru romane de dragoste, trei romane polițiste, precum și o biografie a lui Napoleon și o biografie a reginei Cristina a Suediei. Toate cărțile proveneau dintr-un club de lectură. Deoarece întreba mereu „Dar cum se poate, dar de ce, dar ce am făcut ?" funcționara de poliție Pletzer îi împărtăși, în cele din urmă, într-o formulare politicoasă, că Ludwig Götten e un bandit pus de mult sub urmărire, pentru spargerea unei bănci, aproape dovedită, suspectat de omucidere și alte crime.

14

Spre ora 10.15, cînd Katharina Blum a fost, în sfîrșit, scoasă din locuința ei și condusă la interogatoriu, s-a renunțat în cele din urmă să i se pună cătușe. E drept că Beizmenne înclina să țină la cătușe, dar în urma unei scurte convorbiri cu polițista Pletzer și asistentul său Moeding, s-a înduplecat să renunțe. Deoarece, din pricina începutului de carnaval, numeroși locatari din casă nu se duseseră la lucru în ziua aceea și nici nu porniseră să ia parte la procesiunile de genul saturnaliilor, la serbări și celelalte manifestări anuale obișnuite în această epocă, vreo trei duzini de locatari ai blocului de zece etaje stăteau în pardesie, capoate sau halate de baie în holul clădirii, iar reporterul fotografic Schönner se afla la cîțiva pași de lift, în clipa în care Katharina Blum părăsea ascensorul însoțită de o parte și alta de Beizmenne și de Moeding, și flancată de polițiști înarmați. A fost fotografiată din față, din spate și din profil de cîteva ori și fiindcă de rușine și zăpăceală încercase întruna să-și ascundă fața și se încurcase ținînd poșeta, săculețul cu obiectele de toaletă și o pungă de plastic, în care pusese cărți și ustensile de scris, ultima poză o surprinsese cu părul zbîrlit și cu o expresie cît se poate de neprietenoasă.

15

Peste o jumătate de oră, după ce i se indicaseră drepturile pe care le avea și i se oferise prilejul să se mai aranjeze puțin, începu, în prezența lui Beizmenne, a lui Moeding, a doamnei Pletzer și a procurorilor dr. Korten și Hach, interogatoriul consemnat în proces-verbal după cum urmează : „Numele meu este Katharina Brettloh, născută Blum. M-am născut în 2 martie 1947 la Gemmelsbroich, în districtul Kuir. Tatăl meu, Peter Blum, era miner. A murit la vîrsta de treizeci și șapte de ani, cînd eu aveam șase ani, de o leziune la plămîni, pe care o avea din timpul războiului. După război, tatăl meu a lucrat din nou într-o mină de ardezie și se

bănuia că suferă și de pneumoconioză. După moartea lui, mama a avut greutăți cu pensia, fiindcă oficiul de pensii și asociația minerilor nu ajungeau la o înțelegere. De mică a trebuit să mă ocup de gospodărie, fiindcă tatăl meu era adesea bolnav, așa că nu i se plătea leafa, iar mama se angaja la curățenie prin case. La școală n-am avut dificultăți, deși eram silită să fac gospodărie și în timpul anului școlar, nu numai acasă, dar și la vecini și alți consăteni, pe la care ajutam la gătit, la copt pîine, la prepararea conservelor, la tăiatul porcilor. Mai făceam multe alte munci casnice și ajutam și la secerat. Îndată ce am absolvit școala, în 1961, am obținut, datorită nașei mele, mătușa Else Woltersheim din Kuir, un post de femeie de serviciu la măcelarul Gerbers din Kuir, unde trebuia să dau o mînă de ajutor și ca vînzătoare. Din 1962 pînă în 1965, am învățat la o școală de menaj din Kuir, datorită ajutorului și sprijinului financiar al nașei mele, doamna Woltersheim, care lucra ca instructoare la acea școală, pe care am absolvit-o cu foarte bine. Între 1966 și 1967 am lucrat ca administratoare la grădinița cu program complet a firmei Koeschler din comuna învecinată Oftersbroich, apoi am fost angajată ca menajeră la doctorul Kluthen, de asemenea din Oftersbroich, la care am rămas numai un an, pentru că domnul doctor încerca tot mai adesea să se dea la mine, iar doamna doctor nu putea să sufere acest lucru. Nici mie nu-mi plăceau aceste apucături. Le găseam respingătoare. În 1968, pe cînd am rămas fără slujbă timp de cîteva săptămîni și

o ajutam pe mama în gospodăria ei, angajîndu-mă ocazional să servesc la reuniunile și serile de popice ale grupului de toboșari din Gemmelsbroich, l-am cunoscut, prin fratele meu Kurt Blum, pe muncitorul textilist Wilhelm Brettloh, cu care m-am căsătorit peste cîteva luni. Am locuit la Gemmelsbroich și am lucrat ocazional, la sfîrșit de săptămînă, cînd sînt mulți excursioniști, la restaurantul Kloog, ajutînd la bucătărie, uneori și la servit. După vreo jumătate de an de căsătorie, simțeam o aversiune de neînvins față de soțul meu. N-aș vrea să fac declarații mai amănunțite în acest sens. L-am părăsit și am plecat la oraș. Am divorțat cu sentința : din vina mea, pentru părăsire neîntemeiată de domiciliu, apoi mi-am reluat numele de fată. Am stat întîi la doamna Woltersheim, pînă ce am găsit, după cîteva săptămîni, un post de menajeră și femeie de serviciu în casa controlorului financiar dr. Fehnern, unde am și locuit. Domnul dr. Fehnern mi-a dat posibilitatea să audiez cursuri serale și de instruire suplimentară, apoi să-mi iau examenul de specialitate ca menajeră cu diplomă de stat. A fost foarte drăguț cu mine și foarte mărinimos, iar eu am continuat să stau la dumnealui și după ce-mi luasem examenul. La sfîrșitul anului 1969, domnul dr. Fehnern a fost arestat din pricina unor însemnate evaziuni fiscale, constatate la niște mari firme pentru care lucra. Înainte de a fi ridicat, mi-a dat un plic cu suma reprezentînd leafa mea pe trei luni și m-a rugat să am grijă de casă, căci se va întoarce în curînd, zicea el. Am rămas încă o

lună, i-am îngrijit pe salariații care lucrau în biroul lui, sub supravegherea unor funcționari de la fisc, am ținut casa curată și grădina în ordine, m-am ocupat de lenjerie. I-am dus mereu domnului dr. Fehnern rufe curate la închisoarea preventivă, i-am dus și de mîncare, mai ales pateu de Ardeni, pe care am învățat să-l prepar la mezelăria Gerbers din Kuir. Apoi biroul a fost închis, casa a fost sechestrată, a trebuit să-mi părăsesc camera. S-a dovedit, pesemne, că domnul dr. Fehnern s-a făcut vinovat și el de sustragere și fraudă și a ajuns la închisoare cu adevărat, unde am continuat să-l vizitez. Voiam să-i restitui salariul pe două luni, pe care i-l datoram. Dar nici n-a vrut să audă. Am găsit foarte repede un alt post, la soții Blorna, pe care-i cunoscusem prin domnul Fehnern.

Familia Blorna stă într-un bungalov în cartierul nou dinspre sudul orașului. Deși mi s-a oferit să locuiesc acolo, am refuzat, voiam să fiu, în sfîrșit, independentă și să-mi exercit meseria mai mult ca liber profesionistă. Soții Blorna au fost foarte buni cu mine. Doamna Blorna, care lucrează într-un birou mare de arhitectură, m-a ajutat să contractez un apartament proprietate personală în orașul satelit din sud, pentru care se făcuse reclamă sub deviza „Locuiți elegant pe malul fluviului“. Domnul dr. Blorna, în calitatea lui de jurisconsult în industrie, și doamna Blorna, în calitatea ei de arhitectă, erau familiarizați cu proiectul. Am calculat împreună cu domnul dr. Blorna finanțarea, dobînzile și amortizarea ratelor pentru

un apartament de două camere cu bucătărie și baie, la etajul opt, și cum între timp reușisem să fac economii pînă la suma de 7 000 DM, iar soții Blorna au semnat ca garanți pentru un credit de 30 000 DM, am putut să mă mut încă de la începutul anului 1970 în apartamentul meu. Ratele lunare minimale erau la început aproximativ de 1 100 DM, dar cum soții Blorna nu-mi puneau la socoteală mesele luate la ei, ba doamna Blorna mai îmi vîra în geantă zilnic ceva mîncare și băutură, am putut să trăiesc cu economie și să rambursez creditul mai repede decît calculasem la început. De patru ani am grijă de menaj în casa Blorna, gospodărind independentă ; timpul meu de lucru începe la șapte dimineața și sfîrșește pe la patru și jumătate după-amiaza, cînd am terminat cu dereticatul în casă, cu cumpărăturile și gătitul pentru masa de seară. Mă ocup și de toată rufăria casei. Între orele 16.30 și 17.30 mă ocup de propria mea gospodărie și, de obicei, mai lucrez o oră și jumătate sau două ore la soții Hiepertz, pensionari. La ambele familii mi se plătește în plus dacă lucrez sîmbăta și duminica. În timpul liber, lucrez ocazional la restaurantul Kloft, sau ajut la recepții, serate, nunți, petreceri, baluri, de cele mai multe ori ca angajată temporar, plătită paușal, pe contul meu, cîteodată primesc o asemenea comandă chiar de la firma Kloft. Lucrez la calcularea, la planificarea organizatorică, uneori și ca bucătăreasă sau chelneriță. Încasările mele brute se ridică în medie între o mie opt sute și două mii trei sute de mărci pe lună. La secția financiară sînt trecută ca liber

profesionistă. Îmi plătesc personal impozitele și asigurările. Toate aceste lucruri, ca declarația de impozite etc., mi le rezolvă biroul Blorna gratuit. Din primăvara lui 1972 posed un Volkswagen, anul de fabricație 1968, pe care mi l-a vîndut la un preț modest bucătarul Werner Lormer, angajat la restaurantul Kloft. Era prea greu pentru mine să ajung la diversele locuri de muncă, nu întotdeauna aceleași, cu mijloacele de transport publice. Cu mașina mă puteam deplasa mai ușor, putînd să lucrez la recepții și festivități organizate pe la hoteluri situate la distanțe mai mari."

16

Această parte a interogatoriului a durat de la ora 10.45 pînă la 12.30, apoi, după o întrerupere de o oră, de la 13.30 pînă la 17.45. În pauza de prînz, numita Blum a refuzat să primească sandvișurile cu cașcaval și cafeaua oferite de administrația poliției ; nici insistentele îmbieri ale doamnei Pletzer, fățiș binevoitoare față de ea, și ale asistentului Moeding nu i-au putut schimba atitudinea. Se vede că nu era în stare — cum a relatat Hach — să separe punctul de vedere oficial de cel personal, să recunoască necesitatea interogatoriului. Cînd Beizmenne, care mînca sandvișuri cu poftă și bea cafea, avînd gulerul descheiat și cravata lărgită la gît, începu nu numai să pară, dar chiar să devină patern, numita Blum insistă să fie dusă în celulă. Cei doi funcționari de poliție însărcinați cu supravegherea ei se străduiră — fapt dovedit — să-i ofere cafea și sandvișuri, dar Katharina refuza dînd numai din cap cu încăpățînare, fumînd o țigară după alta, așezată pe pat, și manifestîndu-și printr-o mimică expresivă scîrba de toaleta din celulă, murdară cu resturi de vărsături. Mai tîrziu o lăsă pe doamna Pletzer să-i ia pulsul, după ce aceasta și cei doi polițiști izbutiră s-o convingă, cu multe insistențe, și cînd pulsul se vădi normal, consimți să i se aducă o prăjitură și un ceai dintr-o cafenea aflată în apropiere, dar ținu morțiș să le plătească din banii ei, deși unul dintre polițiștii tineri, care-i păzise dimineața ușa de la baie, în timp ce se îmbrăca, se arătă dispus „să facă cinste". Verdictul celor doi polițiști și al doamnei Pletzer cu privire la acest episod : „Complet lipsită de umor !"

17

Între orele 13.30 și 17.45 continuă interogatoriul privitor la datele personale ; Beizmenne ar fi preferat să-l scurteze, numita Blum ținu să dea însă declarații amănunțite, ceea ce i se acordă de către cei doi procurori, iar în cele din urmă și Beizmenne fu de acord cu declarația detailată — întîi în silă, apoi, gîndindu-se mai bine, spre a cunoaște mai temeinic dedesubturile care i se păreau importante.

Spre ora 17.45 se punea întrebarea dacă e cazul să se continue sau să se întrerupă intero-

gatoriul, dacă numita Blum trebuie pusă în libertate sau dusă în celulă. Spre ora 17.00, consimţise într-adevăr să mai accepte o ceşcuţă de ceai şi un sandviş (cu şuncă) şi se declarase de acord să se continue interogatoriul, deoarece Beizmenne îi promitea că la încheierea lui va fi pusă în libertate. Acum veni vorba despre relaţiile ei cu doamna Woltersheim. Îi este naşă, zise numita Blum, s-a ocupat de ea dintotdeauna, fiind şi o vară mai îndepărtată a mamei sale ; din clipa în care se mutase la oraş, reluase numaidecît legătura cu naşa.

„În ziua de 20 februarie m-a invitat la petrecerea aceea, care, de fapt, trebuia să aibă loc la data de 21 februarie, prima zi de carnaval, dar apoi fusese fixată cu o zi mai devreme, fiindcă pentru prima zi de carnaval doamna Woltersheim acceptase obligaţii profesionale. Era cea dintîi petrecere cu dans la care luam parte de patru ani. Îmi corectez declaraţia în felul următor : am dansat de două-trei, poate de patru ori, în casa Blorna, cînd se întîmpla să ajut la cîte o serată. La o oră tîrzie, cînd eram gata cu vasele şi cu strînsul, cînd cafeaua fusese servită şi domnul Blorna preluase servitul băuturilor, mă chemau în salon, unde dansam cu domnul Blorna şi cu alţi domni din cercul lor de oameni cu studii universitare, cu situaţii în economie şi politică. Mai tîrziu, am acceptat aceste invitaţii cu multe reticenţe şi ezitări, apoi nu le mai acceptam deloc, fiindcă domnii erau adesea cam băuţi şi deveneau insistenţi. Mai exact : am refuzat aceste invitaţii

de cînd aveam şi eu o maşină a mea. Înainte, depindeam de bunăvoinţa vreunuia dintre domni, ca să mă ducă pînă acasă. Şi cu domnul acesta — şi arătă spre Hach, care se făcu roşu — am dansat uneori." Întrebarea dacă şi Hach devenise insistent, nu fu pusă.

18

Faptul că interogatoriul a durat atît de mult se explică prin meticulozitatea uimitoare cu care Katharina Blum controla fiecare formulare şi ţinea să i se citească fiecare frază aşa cum fusese trecută în procesul-verbal. Astfel, de pildă, insistenţele amintite în ultimul alineat fuseseră înregistrate în procesul-verbal ca manifestări tandre, întîi în varianta cum că „domnii deveneau tandri", ceea ce o indignă pe Katharina Blum şi o făcu să protesteze energic. Se ajunse la veritabile controverse între ea şi procurori, între ea şi Beizmenne, privitoare la definiţia noţiunilor, deoarece Katharina susţinea că a fi drăgăstos presupune o atitudine din ambele părţi, pe cînd a fi insistent este o acţiune unilaterală, or despre aceasta din urmă fusese vorba întotdeauna. Cînd domnii anchetatori spuseră că toate acestea nu sînt chiar atît de importante şi că e vina ei dacă interogatoriul durează mai mult decît de obicei, ea răspunse că refuză să iscălească un proces-verbal în care scrie tandru în loc de insistent. Pentru ea deosebirea are o semni-

ficație esențială și unul dintre motivele pentru care s-a despărțit de soțul ei a fost că acesta nu era niciodată tandru, ci mereu doar insistent.

Controverse asemănătoare se iscară în legătură cu cuvîntul „bun“ întrebuințat cu referire la soții Blorna. În procesul-verbal se trecuse : au fost „gentili cu mine“, numita Blum ținea însă la cuvîntul „bun“, iar cînd i se propuse în schimb termenul de „amabili“, pentru că „buni“ li se părea cam demodat, se arătă indignată și afirmă că gentilețea și amabilitatea n-au nimic de-a face cu bunătatea, iar acest din urmă sentiment îl constatase în purtarea soților Blorna față de ea.

19

Între timp fuseseră audiați locatarii, dintre care cei mai mulți nu puteau afirma mare lucru sau chiar nimic despre Katharina Blum ; o întîlniseră întîmplător în ascensor, se salutaseră, știau că Volkswagen-ul roșu îi aparținea, o consideraseră secretară-șefă, alții o credeau șefă de raion într-un mare magazin ; spuneau că arăta întotdeauna îngrijită și era prietenoasă, deși distantă. Dintre locatarii celor cinci apartamente de la etajul opt, unde era situată și locuința ei, numai doi știură să dea cîteva amănunte. Una dintre aceste persoane era o doamnă Schmill, proprietara unui salon de coafură, cealaltă era un pensionar, fost func-

ționar la Uzinele de electricitate, pe nume Ruhwiedel, și uimitor în mărturia celor doi era faptul că, după cum afirmau ambii, Katharina primea din cînd în cînd vizita unui domn, sau venea acasă cu el. Doamna Schmill susținea că vizita aceasta avea loc cu regularitate, o dată la două-trei săptămîni aproximativ, și că vizitatorul era un domn de vreo patruzeci de ani, care dădea o impresie de suplețe și aparținea „vizibil“ unor cercuri „mai bune“, pe cînd domnul Ruhwiedel îl descria pe vizitator ca pe un lungan destul de tînăr, care intrase în casa domnișoarei Blum cîteodată singur, cîteodată împreună cu ea. Și anume de vreo opt sau nouă ori în răstimpul ultimilor doi ani, „și acestea sînt numai vizitele pe care le-am observat — despre cele pe care nu le-am observat, nu pot spune, firește, nimic“.

Spre sfîrșitul după-amiezii, cînd Katharina fu confruntată cu aceste mărturii și invitată să ia atitudine față de ele, Hach era cel care încercă să-i faciliteze lucrurile, sugerînd, încă înainte de a-i pune întrebarea, că acești domni veniți în vizită erau poate domnii care o conduceau uneori pînă acasă. Katharina, care roșise de rușine și ciudă, ripostă, întrebînd la rîndul ei cam ințepat, dacă e cumva interzis să primești vizita unor domni, și cum nu voia să se folosească de puntea pe care Hach încercase să i-o dureze din amabilitate, sau nu o recunoscuse ca atare, procurorul începu să vorbească și el mai ințepat și-i spuse că trebuie să-și dea seama că se cercetează aici un

caz foarte serios, și anume cazul Götten, care are multe ramificații și dă de furcă poliției și procuraturii de mai bine de un an, deci o întreabă acum dacă în privința acestor vizite ale unor bărbați, pe care se vede că nu le neagă, e vorba de mereu unul și același domn. Aici Beizmenne interveni brutal, spunînd: „Va să zică îl cunoașteți pe Götten de doi ani?"

Această afirmație o ului pe Katharina într-atît, încît nu știu ce să răspundă, privindu-l doar pe Beizmenne și scuturînd din cap, iar apoi, cînd reuși să rostească pe un ton surprinzător de blînd: „Ba nu, l-am cunoscut de-abia ieri", răspunsul ei nu păru prea convingător. Fiind apoi invitată să stabilească identitatea vizitatorului, clătină din cap „aproape îngrozită" și refuză orice lămurire în această privință. Atunci Beizmenne deveni din nou patern, îndemnînd-o să vorbească și spunînd că doar nu e ceva grav dacă are un prieten care — aici făcu o netă greșeală de psihologie — nu e insistent, ci poate tandru; în definitiv e divorțată și nu mai e obligată să rămînă fidelă; și nici măcar nu e de condamnat — aici făcu a treia greșeală hotărîtoare — dacă, eventual, cu prilejul acestor manifestări tandre și nu insistente mai ies și niște avantaje materiale. Asta a stricat definitiv lucrurile! Katharina Blum refuză să mai dea vreo altă declarație și insistă să fie trimisă în celulă sau acasă. Spre mirarea celor prezenți, Beizmenne spuse blînd și obosit — între timp se făcuse ora 20.40 — că o trimite acasă însoțită de un funcționar de poliție. Dar apoi, cînd ea se ridicase, își luase poșeta, săculețul cu obiectele de toaletă și punga de plastic, o întrebă brusc și cu duritate: „Cum a ieșit din apartament în noaptea asta Ludwig al dumitale cel tandru? Toate intrările și ieșirile erau păzite — dumneata, dumneata se vede că știi o altă cale și i-ai arătat-o, și am să aflu eu cum a fost. La revedere."

20

Moeding, asistentul lui Beizmenne, care o conduse pe Katharina acasă cu mașina, relată mai tîrziu că starea tinerei femei îl neliniștește mult, temîndu-se chiar că ar fi în stare să se omoare; părea zdrobită, distrusă și sfîrșită, dar, în mod surprinzător, tocmai în această stare arătase că are simțul umorului, sau abia atunci îl desfășurase. În drum spre casă, Moeding o întrebase în glumă, dacă n-ar fi plăcut să se poată duce acum amîndoi să bea ceva și să danseze, fără a se simți stînjeniți și fără gînduri ascunse, iar ea dăduse din cap afirmativ și spusese că n-ar fi rău, poate că ar fi chiar plăcut, apoi, în fața casei, cînd polițistul îi propusese s-o conducă sus, pînă la ușa apartamentului, spusese sarcastic: „Oh, mai bine nu, primesc destule vizite de domni, după cum știți — dar mulțumesc oricum".

Toată seara și jumătate din noapte, Moeding încercă să-l convingă pe Beizmenne că ar

trebui s-o țină arestată, pentru propria ei protecție, iar cînd Beizmenne îl întrebă dacă s-a îndrăgostit de ea, răspunse că nu, dar că a îndrăgit-o, că sînt de aceeași vîrstă și că nu crede în teoria lui Beizmenne referitoare la un complot mare în care Katharina ar fi amestecată.

Ceea ce n-a relatat, dar ceea ce Blorna a aflat totuși prin doamna Woltersheim, au fost cele două sfaturi pe care i le dăduse Katharinei, cînd o condusese, totuși, măcar prin holul blocului, pînă la ușa ascensorului, sfaturi destul de delicate, care ar fi putut să-l coste scump și care comportau, de fapt, o primejdie de moarte pentru el și colegii lui ; și anume, îi spusese stînd în fața ascensorului : „Să nu pui mîna pe telefon și mîine să nu citești jurnalul“, fără să fie clar dacă se referea la „JURNALUL“ sau la orice fel de ziar.

21

În aceeași zi (joi, 21.2.74), pe la orele 15.30, Blorna își fixa pentru prima oară schiurile, în localitatea aleasă pentru concediu, vrînd să pornească la o plimbare mai lungă. Din clipa aceea concediul, la gîndul căruia se bucura de atîta vreme, era stricat. Frumoasă a fost plimbarea lungă din seara precedentă, îndată după sosire, cînd umblase cu Trude timp de două ore prin zăpadă, apoi a fost frumos în fața focului aprins în șemineu, la o sticlă de vin, somnul adînc cu fereastra deschisă, precum și micul dejun, primul din concediu, luat pe îndelete, pe urmă ceasurile petrecute din nou pe terasă, într-un fotoliu de paie, învelit în pături groase, și apoi, tocmai în clipa în care voia să pornească la drum, se ivise individul acela de la JURNALUL și intrase în vorbă cu el fără nici un preambul, pălăvrăgind despre Katharina. Îl întrebase dacă o crede capabilă să comită o crimă. „Cum așa ? zise el. Sînt avocat și știu cîtă lume e în stare să comită crime. Dar ce crimă ? Katharina ? E de neconceput ! Cum v-a dat în gînd așa ceva ? De unde știți ?“ Cînd află, în sfîrșit, că un tîlhar urmărit de mult a petrecut o noapte la Katharina — fapt dovedit — și că, aproximativ, de la ora unsprezece dimineața ea a fost supusă unui interogatoriu strîns, avu de gînd să se înapoieze numaidecît cu avionul și să-i vină în ajutor, dar individul de la JURNALUL — oare arăta într-adevăr atît de respingător, sau i se păru abia mai tîrziu ? — spuse că situația nu e, de fapt, chiar atît de gravă, rugîndu-l să-i indice cîteva trăsături de caracter ale Katharinei. Cînd Blorna refuză, individul zise că e un semn rău care ar putea fi răstălmăcit, căci a păstra tăcere despre caracterul ei este, în acest caz, și anume, în cazul unei *„front-page-story“* [1], un indiciu sigur că e vorba de un caracter rău. Furios încă de pe atunci, Blorna zise foarte iritat : „Katharina e o persoană foarte deșteaptă și rezervată“, și-i era ciudă

[1] Reportaj pentru pagina întîi (engl.).

pentru că cele declarate nu erau exacte și nu exprimau nici pe departe ceea ce voise sau ceea ce ar fi trebuit să spună. Nu avusese niciodată de-a face cu ziare, cu atît mai puțin cu JURNALUL, și cînd individul porni iar la drum cu mașina lui, un Porsche, Blorna își scoase schiurile și-și dădu seama că s-a sfîrșit cu concediul. Urcă în cameră, la Trude, care stătea întinsă pe balcon, la soare, învelită comod în pături, și dormita. Îi povesti totul. „Dă-i un telefon", zise ea, și Blorna încercă într-adevăr de trei, patru, cinci ori, să obțină legătura, dar centrala îl informă de fiecare dată că „abonatul nu răspunde". La unsprezece seara mai încercă o dată, dar nici acum nu răspunse nimeni. Bău peste măsură și dormi prost.

22

Vineri dimineața, pe la ora nouă și jumătate, cînd apăru morocănos la micul dejun, Trude îi întinse JURNALUL. Katharina figura pe pagina întîi. Fotografie uriașă, litere uriașe. IUBITA UNUI BANDIT KATHARINA BLUM REFUZĂ MĂRTURISIRI DESPRE VIZITELE BĂRBAȚILOR. *Banditul și ucigașul Ludwig Götten, căutat de un an și jumătate, ar fi putut fi arestat ieri, dacă iubita lui, menajera Katharina Blum, nu i-ar fi șters urmele și nu i-ar fi asigurat fuga. Poliția presupune că numita Blum e amestecată mai de mult în conspirație. (Amănunte pe contrapagină sub titlul :* VIZITE DE BĂRBAȚI).

Acolo, pe contrapagină, Blorna văzu că JURNALUL îi schimbase spusele cum că fata ar fi „deșteaptă și rezervată" în „glacială și calculată", iar din afirmația lui generală despre criminalitate scosese că ea ar fi „întru totul capabilă de a comite o crimă".

Parohul din Gemmelbroich a declarat : „O cred în stare de orice. Tatăl ei era un comunist camuflat, iar maică-sa, pe care am angajat-o cîtva timp de milă ca femeie de serviciu, a furat din vinul de împărtășanie și a făcut orgii cu amanții ei în sacristie".

„Numita Blum primește de doi ani de zile cu regularitate vizitele unor bărbați. Oare apartamentul ei era un centru conspirativ, locul de întîlnire al unei bande, punctul de transmitere al unor arme ? Cum se face că femeia de serviciu, în vîrstă de numai douăzeci și șapte de ani, a devenit proprietara unui apartament în valoare aproximativ de 110.000 de mărci ? Primea o cotă parte din prada realizată la spargerea unor bănci ? Poliția anchetează în continuare. Procuratura lucrează febril. Mîine alte amănunte. JURNALUL VĂ ȚINE LA CURENT CA ÎNTOTDEAUNA ! Toate informațiile din culise mîine, în ediția de sfîrșit de săptămînă."

După-masă, la aeroport, Blorna reconstitui ce s-a petrecut după aceea într-o succesiune rapidă.

La ora 10.25, apel telefonic din partea lui Lüding, foarte enervat, care m-a conjurat să mă înapoiez îndată și să iau legătura cu Alois, de asemenea foarte enervat. Alois, care se pare că și-a pierdut complet cumpătul — ceea ce nu mi s-a mai întîmplat să constat la el, de aceea mi se pare neverosimil — se află momentan la un congres al patronatului creștin la Bad Bedelig, unde trebuie să țină referatul principal și să conducă discuția referitoare la principiile de bază.

La 10.40, apel telefonic al Katharinei, care m-a întrebat dacă m-am exprimat într-adevăr așa cum scrie în JURNALUL. Bucuros că o puteam lămuri, i-am explicat cum s-a întîmplat, iar ea a spus (citez din memorie) cam așa : „Vă cred, da, vă cred, doar știu acum în ce fel lucrează porcii ăștia. Azi-dimineață s-au dus s-o sîcîie și pe mama mea, grav bolnavă, pe Brettloh și pe alții". Am întrebat-o unde se află și mi-a spus : „La Else, dar acum trebuie să mă duc din nou la interogatoriu".

La 11.00, apel al lui Alois, foarte agitat și îngrijorat ; e pentru prima oară în viață că-l văd așa, și-l cunosc de douăzeci de ani. Mi-a spus că trebuie să mă înapoiez imediat și să primesc să-l reprezint într-o cauză foarte delicată. Acum urmează să-și țină referatul, apoi trebuie să ia masa cu proprietarii de întreprinderi, după aceea să conducă discuțiile, iar seara să ia parte la o întrunire amicală a lor, dar ar putea veni pe la noi acasă cam între $7^1/_2$ și $9^1/_2$, pentru a se întoarce mai tîrziu la întrunirea amicală.

La 11.30, Trude găsește și ea că ar trebui să plecăm îndată și s-o ajutăm pe Katharina. Din zîmbetul ei ironic deduc că are de pe acum o teorie (justă probabil, ca de obicei) despre dificultățile lui Alois.

La 12.15, reținerea locurilor, împachetatul, achitarea notei. După un concediu de patruzeci de ore, cel mult, am plecat într-un taxi la I. Acolo am așteptat la aeroport de la 14.00 la 15.00, în ceață. Lungă convorbire cu soția mea despre Katharina, la care țin mult, cum știe și Trude. Am vorbit și despre încercările noastre de a o îndemna pe Katharina să nu mai fie atît de mofturoasă, să-și uite copilăria nefericită și căsnicia ratată. Despre încercările noastre de a o face să-și învingă mîndria în materie de bani și să accepte să-i dăm din contul nostru un împrumut mai ieftin decît cel de la bancă. Nici măcar explicația și convingerea că nu ne pricinuiește nici o pierdere și că, în schimb, economisește o grămadă de bani, dacă ne plătește 9% în locul celor 14% pe care trebuie să-i dea băncii, n-au determinat-o să primească. Despre cîtă recunoștință îi datorăm : de cînd, calmă și prietenoasă, se ocupă de menaj în casa noastră, nu numai că au scăzut cheltuielile, dar ne-a și scutit pe amîndoi de toate, făcîndu-ne liberi pentru munca noastră profesională, într-atît, încît echivalentul acestui serviciu nu l-am putea exprima în bani. Ne-a scăpat de haosul care

a durat cinci ani și ne-a împovărat căsnicia și munca profesională.

La 16.30, de vreme ce ceața tot nu s-a ridicat, ne hotărîm să plecăm totuși cu trenul. Urmînd sfatul Trudei, *nu-l* anunț telefonic pe Alois Sträubleder. Cu taxiul la gară, unde reușim să prindem trenul de ora 17.45, spre Frankfurt. Călătorie mizerabilă, greață, nervi. Pînă și Trude e sumbră și încordată. Presimte o nenorocire. Complet istoviți, am schimbat totuși trenul la München, unde găsim loc la vagonul de dormit. Ne așteptăm amîndoi la supărări din partea și din cauza Katharinei, la neplăceri cu Lüding și Sträubleder.

23

În dimineața zilei de sîmbătă, în gara orașului, care mai are încă un aer de veselie, potrivit acestei perioade a anului, chiar pe peron dau cu ochii de JURNALUL, iarăși cu Katharina pe pagina întîi, de data aceasta fotografiată pe cînd cobora treptele Prefecturii, însoțită de un funcționar al poliției judiciare în civil. IUBITA UCIGAȘULUI TOT ÎNDĂRATNICĂ ! NICI O INDICAȚIE ASUPRA LOCULUI UNDE SE ASCUNDE GÖTTEN ! POLIȚIA ÎN ALERTĂ !

Trude cumpără ziarul, se duseră acasă cu un taxi, fără a schimba o vorbă, și în timp ce Blorna plătea mașina, iar ea descuia poarta, șoferul arătă spre ziar și zise : „Se pomenește și de dumneavoastră, v-am recunoscut îndată. Nu-i așa că sînteți avocatul și stăpînul tîrfei ășteia ?" Blorna îi dădu un bacșiș mult prea mare și șoferul, al cărui rînjet nu era deloc atît de răutăcios pe cît îi păruseră vorbele, îi duse valiza, sacoșele și schiurile pînă-n hol, spunînd apoi un „la revedere" prietenos.

Trude pusese la repezeală filtrul în priză și se spăla la baie. JURNALUL era pe masa din salon, alături de două telegrame, una de la Lüding, cealaltă de la Sträubleder. Cea dintîi : „Decepționat ca să nu zic mai mult fiindcă nici o veste. Lüding". A doua : „Nu înțeleg cum de mă lași în pană. Aștept apel imediat. Alois."

Era ora opt și un sfert, aproape exact momentul în care, de obicei, Katharina le servea micul dejun : cu masa drăguț aranjată, cum o punea întotdeauna, cu flori, o față de masă și șervețele proaspăt spălate, cu mai multe feluri de pîine, miere, ouă și cafea, iar pentru Trude, pîine prăjită și gem de portocale.

Pînă și Trude deveni puțin sentimentală aducînd filtrul, niște pesmeți din pîine de secară, miere și unt. „N-o să mai fie niciodată cum a fost. Niciodată. Or s-o distrugă pe fata asta. Dacă nu poliția, atunci JURNALUL, iar dacă ziarul se satură, atunci lumea. Hai, citește întîi ce scrie aici și numai după aceea cheamă-i la telefon pe domnii vizitatori." Blorna citi următoarele :

„JURNALUL, mereu preocupat să vă informeze pe larg, a reușit să adune alte mărturii,

care aruncă o lumină asupra caracterului numitei Blum și a trecutului ei obscur. Reporterii JURNALULUI au izbutit să dea de mama numitei Blum, grav bolnavă. Aceasta s-a plîns, înainte de toate, că fiica ei n-a mai venit de mult s-o vadă. Apoi, pusă în fața faptelor de netăgăduit, a zis: «Trebuia să se întîmple așa, trebuia să se sfîrșească așa». Fostul soț, Wilhelm Brettloh, muncitor textilist de treabă, de care numita Blum a divorțat fiind vinovată de părăsire cu reavoință, s-a arătat mai dispus să informeze JURNALUL. «Acum, a spus el, stăpînindu-și cu greu lacrimile, știu, în sfîrșit, de ce a luat-o razna. De ce m-a lăsat. Asta se petrecea va să zică. Acum văd totul limpede. Fericirea noastră modestă nu-i ajungea. Avea ambiții mari, și cum vreți ca un muncitor cinstit, modest, să ajungă vreodată să-și cumpere un Porsche. Poate că (a adăugat cu înțelepciune) le puteți transmite cititorilor JURNALULUI sfatul meu: Așa sfîrșesc neapărat falsele imagini despre socialism. Vă întreb pe dumneavoastră și pe cititorii dumneavoastră: Cum ajunge o femeie de serviciu la asemenea bogății? E cu neputință să le fi dobîndit pe cale cinstită. Acum știu de ce m-am temut dintotdeauna de ideile ei radicale și de dușmănia ei față de biserică, și binecuvîntez voia lui Dumnezeu, că nu ne-a dăruit copii. Și aflînd că a preferat drăgostelile unui ucigaș afecțiunii mele de om simplu, sînt lămurit și asupra acestui capitol. Cu toate acestea aș vrea să-i strig: micuța mea Katharina, de-ai fi rămas cu mine! Ajungeam și noi în cursul anilor să agonisim cîte ceva, să ne luăm o mașină mică, desigur că nu ți-aș fi putut oferi niciodată un Porsche, ci doar o fericire modestă, așa cum o poate oferi un muncitor cumsecade care nu se încrede în sindicat. Ah, Katharina!»“

Pe ultima pagină, sub titlul: *„Soții pensionari sînt îngroziți dar nu surprinși“*, Blorna mai găsi un alineat însemnat cu creion roșu:

„Fostul director de studii dr. Berthold Hiepertz și doamna Erna Hiepertz, pensionari, s-au arătat îngroziți de faptele Katharinei Blum, dar nu «deosebit de surprinși». O colaboratoare a JURNALULUI i-a vizitat la Lembo, unde fiica lor, măritată, conduce un sanatoriu și unde profesorul de filologie antică și istoricul Hiepertz, la care Blum lucrează de trei ani, a declarat: «O persoană radicală în toate privințele, care ne-a înșelat cu iscusință».“

(Hiepertz, chemat la telefon de Blorna, jură că declarase următoarele: „Dacă se poate spune despre Katharina că e radicală, apoi este radical serviabilă, planificată și inteligentă — ar trebui să mă fi înșelat tare, dar am o experiență de patruzeci de ani ca profesor și arareori mi s-a întîmplat să mă înșel“.)

Urmarea de pe pagina I:

„Complet distrus, fostul soț al numitei Blum, pe care JURNALUL l-a interpelat cu prilejul unei repetiții a ansamblului de toboșari și fluierași din Gemmelsbroich, și-a întors

capul ca să-și ascundă lacrimile. Și ceilalți membri ai ansamblului i-au întors Katharinei spatele cu groază, cum s-a exprimat fermierul Meffels, spunînd că ea fusese întotdeauna ciudată și-și dăduse aere de mironosiță. În orice caz, nevinovatele bucurii de carnaval ale unui muncitor cumsecade sînt fără îndoială tulburate."

Și, în sfîrșit, o fotografie a lui Blorna cu Trude, în grădină, lîngă bazinul de înot. Subtitlu : „Ce rol joacă femeia care a fost cunoscută cîndva cu «Trude cea roșie», și soțul ei, care declară cu diverse prilejuri că e de stînga. Consilierul juridic al unor întreprinderi industriale dr. Blorna, copios retribuit, cu soția sa Trude, în fața bazinului de înot al vilei lor de lux."

24

Aici trebuie să procedăm la zăgăzuirea apelor, întorcîndu-le cursul, ceva ce în cinematografie și literatură se cheamă *flash-back* : ne întoarcem din dimineața de sîmbătă, în care soții Blorna au revenit din concediu deprimați și descumpăniți, la dimineața de vineri, în care Katharina a fost din nou dusă la Prefectură pentru interogatoriu ; de data aceasta a luat-o doamna Pletzer și un funcționar de poliție mai în vîrstă, înarmat doar cu o armă ușoară, și n-a fost ridicată din apartamentul ei, ci din locuința doamnei Woltersheim, unde se dusese de la cinci dimineața, de data aceasta cu mașina ei. Polițista nu căuta deloc să țină secret faptul că se știa unde poate fi găsită Katharina : nu acasă, ci la Woltersheim. (Spre a fi drepți, să nu uităm să mai amintim o dată sacrificiile și ostenelile soților Blorna : întreruperea concediului, drumul cu taxiul pînă la aeroportul din I., așteptarea în ceață ; taxi pînă la gară ; trenul pînă la Frankfurt, transbordarea la München ; călătoria în vagonul de dormit, hurducați, iar dimineața, la prima oră, de-abia sosiți acasă, numaidecît JURNALUL în fața ochilor. Mai tîrziu — prea tîrziu firește — Blorna a regretat că, în loc de a încerca întruna să obțină legătura cu Katharina, nu-l chemase pe Hach la telefon.)

Toți cei care au luat parte la al doilea interogatoriu al Katharinei în dimineața de vineri — iarăși Moeding, Pletzer, procurorii dr. Korten și Hach, persoana care întocmea procesul-verbal, numită Anna Lockster, pe care o irita meticulozitatea Katharinei în privința termenilor și zicea că asta e ceva afectat — toți erau frapați de dispoziția de-a dreptul strălucită a lui Beizmenne. Acesta a intrat în sala de dezbateri frecîndu-și mîinile, a tratat-o pe Katharina cu o politețe de-a dreptul amabilă, s-a scuzat pentru „anumite grosolănii", care nu țin de funcția, ci de persoana lui, căci este, cum zicea, un tip cam necioplit ; s-a ocupat întîi de toate de lista, între timp întocmită, a obiectelor confiscate ; era vorba de :

1. Un carnețel de notițe uzat, cu coperte verzi, de format mic, conținînd exclusiv numere de telefon, care fuseseră verificate între timp, fără să se găsească ceva suspect. Se vedea că acest carnet era întrebuințat de aproape zece ani. Un expert grafolog, care-l cercetase pentru a descoperi urme lăsate în scris de Götten (acesta era, între altele, dezertor din Bundeswehr și lucrase într-un birou, lăsînd deci multe urme manuscrise), declarase că evoluția scrisului Katharinei constituie un exemplu cu totul tipic. Se recunoștea cu ușurință scrisul fetei de șaisprezece ani, care notase numărul de telefon al mezelarului Gerber, la șaptesprezece ani notase numărul medicului dr. Kluthen, la douăzeci de ani era la dr. Fehnern, mai tîrziu înscrisese o mulțime de numere de telefon și de adrese ale unor proprietari de restaurante, chelneri, colegi.

2. Extrase de cont ale Casei de Economii, cu note marginale scrise de mînă, prin care Katharina identifica exact fiecare recontabilizare și retragere. Depunerile, retragerile — toate erau corecte și nici una din sumele depuse sau scoase nu era suspectă. Același lucru se putea spune despre propria ei contabilitate, despre notițele și însemnările dintr-un caiet cu clame în care trecuse situația datoriilor ei față de firma „Haftex“, cea de la care cumpărase apartamentul proprietate personală din lotul „Locuiți elegant pe malul fluviului“. Declarațiile ei de impozite, impunerile, plățile de impozite fuseseră de asemenea examinate cu cea mai mare exactitate și controlate de un expert, care nu reușise să dea de urma nici unei „sume mai mari tăinuite“. Beizmenne ținuse să fie examinate îndeosebi tranzacțiile ei financiare din ultimii doi ani, răstimp pe care-l denumi glumeț „epoca vizitelor de bărbați“. Nimic. Reieși, în orice caz, că în fiecare lună Katharina îi vira mamei sale o sută cincizeci de mărci, că se ocupa de îngrijirea mormîntului tatălui ei în Gemmelsbroich, avînd un abonament la firma Kolter din Kuir. Achizițiile ei de mobile, obiecte casnice, îmbrăcăminte, rufărie, notele de benzină, toate fură examinate și nicăieri nu se găsi vreo lacună. Expertul contabil, înapoindu-i lui Beizmenne dosarul, spusese : „Omule, cînd o scăpa femeia asta și o fi în căutare de slujbă — să mă anunți. Așa ceva cauți mereu și nu găsești“. Nici notele de telefon ale Katharinei nu dădură loc la suspiciuni. Era evident că nu prea avusese convorbiri interurbane.

S-a mai observat că numita Blum îi trimitea fratelui ei Kurt, care ispășea pedeapsa cu închisoare pentru o spargere, mici sume ocazionale de cincisprezece pînă la treizeci de mărci, ca să mai aibă niște bani de buzunar. Dări la parohie numita Blum nu plătea. Reieșea din actele ei financiare că încă din 1966, la nouăsprezece ani, părăsise biserica romano-catolică.

3. Un alt carnețel cu diverse însemnări, mai ales socoteli, conținea patru rubrici : una pentru menajul Blorna, cu adunări ale sumelor cheltuite pentru alimente, detergenți, spălăto-

rie și curățătorie. Se constată, totodată, că ea singură asigura călcatul rufelor. A doua era pentru menajul Hiepertz, cu datele și socotelile respective. O altă rubrică privea propriul ei menaj, ținut în mod evident cu mijloace puține; în unele luni nu cheltuise pentru alimente decît vreo treizeci-cincizeci de mărci. În schimb, se vedea că se duce destul de des la cinema — televizor nu avea — și că-și cumpără din cînd în cînd ciocolată și chiar praline.

A patra rubrică conținea veniturile și cheltuielile legate de ocupațiile ei suplimentare, banii cheltuiți pentru îmbrăcămintea profesională și curățatul ei, ratele și costul de întreținere a Vokswagenului. La acest punct —notele de benzină — Beizmenne interveni cu o amabilitate care-i surprinse pe toți și o întrebă de unde provin sumele relativ mari plătite pentru benzină, sume care, dealtfel, corespund cifrelor izbitor de mari înregistrate de indicatorul de kilometraj. S-a constatat că distanța pînă la casa Blorna dus-întors e de vreo 6 km., distanța pînă la casa Hiepertz și înapoi de vreo 8 km., pînă la doamna Woltersheim sînt 4 km., și dacă se consideră că are în medie, socotind larg, cîte o ocupație suplimentară pe săptămînă și calculînd pentru această deplasare 20 km., ceea ce iarăși e apreciat cu larghețe, număr de kilometri care, împărțit la zilele de lucru, dă media de vreo 3 km. pe zi, atunci se ajunge la totalul zilnic de 21—22 km. Ar mai fi de luat în considerație că nu se duce zilnic în vizită la doamna Woltersheim, dar să

trecem cu vederea. S-ar ajunge, deci, la cifra de aproximativ 8000 km. pe an, ea, însă, Katharina Blum, preluase mașina, cum reiese din învoiala cu bucătarul Klormer, făcută în scris, acum șase ani, avînd la bord un kilometraj de 56 000. Dacă adăugăm de 6 ori 8 000, atunci indicatorul ar trebui să arate acum vreo 104 — 105 000 km.; în realitate, însă, el arată aproape 162 000. Se știe, pe de altă parte, că a fost s-o vadă pe maică-sa uneori, la Gemmelsbroich, iar mai tîrziu la sanatoriul din Kuir-Hochsackel, precum și că s-a dus de cîteva ori la fratele ei, la închisoare. Distanța dus-întors la Kuir-Hochsackel e de vreo 50 km., iar pînă la fratele ei și înapoi sînt vreo 60, și dacă socotim, cu larghețe, o vizită sau chiar două pe lună — fratele ei însă e închis numai de un an și jumătate, înainte stătea la maică-sa în Gemmelsbroich —, ei, atunci s-ar mai adăuga, tot pentru răstimpul celor șase ani, încă 7 —8000 km., așa încît ar mai rămîne 45 000 sau 50 000 km. nelămuriți, respectiv neacoperiți. Unde a mers de atîtea ori cu mașina? Se ducea oare — n-ar vrea să vină iarăși cu aluzii grosolane, dar ea trebuie să înțeleagă această întrebare — să se întîlnească cu o persoană sau mai multe, și unde?

Nu numai Katharina Blum, ci toți ceilalți, care erau de față, au ascultat fascinați, ba chiar îngroziți, aceste calcule rostite de Beizmenne cu un ton blînd, și se pare că în timp ce Beizmenne îi făcea aceste socoteli și i le imputa, numita Blum nici măcar nu fusese cuprinsă de enervare sau mînie, ci doar de o tensiune amestecată cu

groază și fascinație, fiindcă, în timp ce vorbea Beizmenne, nu căuta să dea vreo explicație pentru cei 50 000 km., ci încerca să-și amintească ea însăși, unde, cînd, și de ce plecase cu mașina undeva. De la început, de cînd se așezase pe scaun pentru interogatoriu, fusese surprinzător cît de mult se dezbărase de asperitatea ei, se „înmuiase“ parcă, dînd chiar impresia că e temătoare, primise să ia un ceai și nici măcar nu insistase să-l plătească. Apoi, cînd Beizmenne isprăvi cu întrebările și socotelile, se așternu o liniște mormîntală — după declarația mai multora, aproape a tuturor celor prezenți — ca și cum toți ar fi simțit că în temeiul unei constatări, care s-ar fi putut ușor scăpa din vedere — dacă n-ar fi fost notele de benzină —, cineva pătrunsese într-adevăr pînă la un secret intim al numitei Blum, a cărei viață se prezentase pînă acum atît de limpede.

„Da, zise Katharina Blum, și începînd de aici spusele ei fură trecute în procesul-verbal, figurînd ca atare la dosar, da, așa e, asta face pe zi — am calculat eu, acum, la repezeală — aproape 25 km. Nu m-am gîndit niciodată la asta, și nici cheltuiala nu m-a preocupat, uneori porneam la drum pur și simplu, numai așa, fără nici o țintă, adică ținta se ivea pe parcurs, adică porneam într-o direcție care se prezenta de la sine, spre sud, în direcția Koblenz, sau spre vest, în direcția Aachen, sau către cîmpie, spre cursul inferior al Rinului. Nu zilnic. Nu pot spune cît de des sau la ce intervale. De cele mai multe ori cînd ploua și aveam o

seară liberă și eram singură. Ba nu, revin asupra declarației : întotdeauna porneam așa numai cînd ploua. Nu-mi dau seama exact de ce. Trebuie să știți că uneori, cînd nu mă duceam în casa Hiepertz și nu aveam nici o ocupație suplimentară, ajungeam acasă încă pe la ora cinci și nu aveam ce face .Nu voiam să mă duc mereu la Else, mai ales de cînd s-a împrietenit mai mult cu Konrad, și să te duci singură la cinema nu e chiar atît de lipsit de riscuri pentru o femeie neînsoțită. Uneori ședeam într-o biserică, nu din motive religioase, ci pentru că acolo ești liniștit, dar pînă și în biserici te mai acostează unii, și nu numai mireni. Bineînțeles, am cîțiva prieteni : Werner Klormer, de pildă, de la care am cumpărat mașina, și soția lui, și alți salariați ai casei Kloft, dar e destul de dificil și adesea penibil dacă vii singură și nu accepți sau nu cauți să legi o prietenie necondiționat, sau, mai bine zis, fără condiții. Așa că mă urcam pur și simplu în mașină, deschideam radioul și porneam tot înainte, întotdeauna pe șosele, întotdeauna prin ploaie, și cel mai mult îmi plăceau șoselele cu copaci — uneori treceam granița pînă în Olanda sau în Belgia, beam o cafea sau o bere acolo și mă întorceam apoi acasă. Da, abia acum că mă întrebați, îmi dau seama. Dacă mă întrebați cît de des, aș spune : de două-trei ori pe lună, cîteodată mai rar, cîteodată mai des poate, și de obicei ceasuri în șir, pînă ce, spre ora nouă sau zece, uneori chiar pînă spre ora unsprezece, ajungeam acasă ruptă de oboseală. Se poate să fi fost frica la mijloc :

cunosc atîtea femei singure care se îmbată seara, în fața televizorului.“

Zîmbetul blînd, cu care Beizmenne luă la cunoștință, fără nici un comentariu, această explicație nu îngăduia să-i deduci gîndurile. Dădu doar din cap și dacă își frecă iarăși mîinile, asta probabil numai pentru că informația Katharinei Blum confirma una din teoriile sale. Cîtva timp dăinui tăcerea, ca și cum toți cei prezenți ar fi fost surprinși sau neplăcut impresionați : se părea că pentru prima oară numita Blum dăduse în vileag ceva ce ținea de intimitatea ei. Așa că lămuririle în legătură cu celelalte obiecte confiscate fură rezolvate la repezeală.

4. Un album de fotografii, conținînd numai pozele unor persoane ușor de identificat. Tatăl Katharinei Blum, care arăta bolnăvicios și înăcrit și mult mai în vîrstă decît putea să fi fost în realitate. Mama, despre care se află că e bolnavă de cancer și pe moarte. Fratele. Ea însăși, la patru, la șase ani, îmbrăcată pentru prima comuniune, la zece ani, ca mireasă, la douăzeci ; soțul ei, parohul din Gemmelsbroich, vecini, rude, diverse poze cu Else Woltersheim, apoi un domn mai în vîrstă întîi neidentificabil, părînd foarte voios, și despre care se află apoi că e dr. Fehnern, controlorul financiar găsit vinovat. Nici o fotografie a vreunei persoane care să poată fi pusă în legătură cu teoriile lui Beizmenne.

5 Un pașaport pe numele Katharina Brettloh născută Blum. În legătură cu pașaportul, se puseră întrebări referitoare la călătorii, și se descoperi că, de fapt, Katharina nu plecase niciodată într-o adevărată călătorie și că, exceptînd cîteva zile în care fusese bolnavă, lucrase mereu. Își luase, ce-i drept, banii de concediu de la Fehnern și de la soții Blorna, dar lucrase în continuare, sau acceptase în acele perioade munci suplimentare.

6. O cutie veche de praline. Conținutul : cîteva scrisori, nici măcar o duzină, de la maică-sa, de la fratele ei, de la soț, de la doamna Woltersheim. Nici o scrisoare nu conținea vreun indiciu în legătură cu suspiciunea ce plana asupra ei. În afară de acestea, cutia de praline mai conținea cîteva fotografii de-ale tatălui ei în uniformă de caporal în Wehrmacht, de-ale soțului ei în uniforma ansamblului de toboșari, cîteva foi rupte dintr-un calendar cu proverbe, o colecție destul de voluminoasă de rețete proprii, scrise de mînă, și o broșură *Despre folosirea vinului de Xeres în sosuri.*

7. O mapă-dosar cu certificate, diplome, acte de stare civilă, tot dosarul divorțului și documentele legalizate la notariat privitoare la apartamentul ei proprietate personală.

8. Trei legături de chei, care fuseseră examinate între timp. Erau cheile apartamentului și dulapului ei, ale casei Blorna și Hiepertz. S-a constatat și s-a consemnat în procesul-verbal că printre obiectele mai sus-menționate nu s-a găsit nici un indiciu pe care să se întemeieze vreo bănuială ; explicațiile Katharinei Blum referitoare la consumul ei de benzină și la kilo-

metrajul de la bord au fost acceptate fără comentariu.

Abia în acel moment Beizmenne scoase un inel cu rubin și diamante, din buzunarul în care-l ținuse, se vede, neînvelit, căci îl lustrui, frecîndu-l de mîneca vestonului său, înainte de a-l întinde spre Katharina.

„Cunoașteți acest inel ?"

„Da", zise ea fără ezitare și fără a părea jenată.

„Vă aparține ?"

„Da."

„Știți cît valorează ?"

„Nu știu exact. Nu poate fi de mare valoare."

„Ei bine, zise Beizmenne prietenos, am cerut să fie evaluat, și, din precauție, nu numai de către expertul nostru de aici, ci în plus, ca să nu vă aducem vreun prejudiciu, și de către un bijutier din oraș. Acest inel valorează opt pînă la zece mii de mărci. Nu știați ? Vă cred chiar, și totuși trebuie să-mi declarați de unde îl aveți. Fiind vorba de o cercetare legată de un răufăcător vinovat de spargeri dovedite, un asemenea inel nu e o nimica toată, și nici ceva de ordin personal, intim, ca sutele de kilometri parcurși, ore și ore în șir, cu mașina prin ploaie. De la cine provine deci acest inel, de la Götten, sau de la domnul vizitator, sau nu cumva acel domn era totuși Götten, iar dacă nu, unde ați mers — dumneavoastră, ca doamnă vizitatoare, dacă pot să vă numesc așa în glumă — prin ploaie, mii de kilometri ? Ar fi un fleac pentru noi să stabilim de la care bijutier provine inelul, cumpărat sau furat, indiferent, dar aș dori să vă ofer o șansă — căci nu vă consider direct vinovată, ci doar naivă și nițel prea romantică. Cum vreți să-mi — să ne — explicați că dumneavoastră, care sînteți știută ca o persoană rezervată, aproape austeră, căreia cunoscuții și prietenii i-au dat porecla de «călugăriță», care evită să frecventeze discotecile, pentru că lumea e cam desfrînată acolo, care a divorțat pentru că soțul devenise «insistent», cum vreți să ne explicați atunci, că l-ați cunoscut — pare-se — pe acest Götten abia alaltăieri și încă în aceeași zi — cum s-ar zice *stante pede* — l-ați dus în apartamentul dumneavoastră și acolo ați ajuns numaidecît — ei, hai să zicem, cu totul intimi ? Cum numiți asta ? Dragoste la prima vedere ? Îndrăgostire subită ? Tandrețe ? Nu vreți să recunoașteți că există aici niște nepotriviri care nu sînt făcute să risipească bănuiala ? Și mai e ceva."

De data asta vîrî mîna în buzunarul vestonului și scoase un plic mai mare, alb, din care extrase un alt plic de format normal, dar destul de extravagant la culoare, liliachiu, căptușit cu foiță gălbuie.

„Acest plic gol, pe care l-am găsit împreună cu inelul în sertarul noptierei dumneavoastră, a fost ștampilat în 12. 2. 74 la ora 18.00, la poșta gării din Düsseldorf — cu adresa dumneavoastră. Ei, Doamne, zise Beizmenne în încheiere, dacă ați avut un prieten care vă vizita din cînd în cînd și la care vă duceați uneori cu mașina, care v-a trimis scrisori și vă făcea

cîteodată un dar — spuneți-ne, că doar nu e o crimă. E agravant numai dacă există vreo legătură cu Götten."

Pentru toți cei prezenți era clar că inelul fusese îndată recunoscut de Katharina, dar că nu-și dăduse seama de valoarea lui și că se ajunsese din nou la subiectul penibil al vizitelor unor domni. Oare se rușina numai pentru că își vedea periclitată reputația, sau credea că primejduiește pe altcineva, pe care nu voia să-l amestece în toată povestea ? De data aceasta roși numai puțin. Refuza oare să declare că primise inelul de la Götten, pentru că știa că ar fi fost destul de neverosimil să-l prezinte pe Götten ca pe un cavaler de acest gen ? Rămase calmă, aproape „docilă", în timp ce dădu următoarea declarație consemnată în procesul-verbal :

„Este exact că la serata dată de doamna Woltersheim am dansat exclusiv și duios cu Ludwig Götten, pe care atunci l-am văzut pentru prima oară în viața mea, și al cărui nume de familie l-am aflat de abia la interogatoriul din dimineața de joi. Am resimțit o mare tandrețe pentru el și el pentru mine. Pe la ora zece am părăsit locuința doamnei Woltersheim și am plecat cu Ludwig Götten, în mașina lui, spre apartamentul meu.

Despre proveniența bijuteriei nu pot, mă corectez : nu vreau să dau relații. De vreme ce n-a ajuns pe cale ilegală în posesia mea, nu mă simt datoare să-i explic proveniența. Nu știu cine este expeditorul plicului care mi-a

fost arătat. Trebuie să fi fost una din obișnuitele reclame trimise cu poșta. Sînt destul de cunoscută în cercurile de specialitate ale gastronomiei. N-am nici o explicație pentru faptul că o reclamă mi-a fost trimisă fără indicarea expeditorului și într-un plic relativ costisitor și pretențios căptușit.Aș vrea să menționez doar că unora dintre firmele gastronomice le place să-și dea aere de distincție."

Fiind apoi întrebată de ce tocmai în ziua aceea s-a dus cu tramvaiul la doamna Woltersheim, de vreme ce, în mod evident și mărturisit, îi place atît de mult să conducă mașina, Katharina Blum spuse că neștiind dacă o să bea multe sau puține băuturi alcoolice, i se păruse mai prudent să nu plece cu mașina ei. Întrebată fiind dacă bea mult, sau dacă uneori se și îmbată, zise că nu, că bea puțin, de îmbătat nu s-a îmbătat niciodată, dar o dată, și anume în prezența și la îndemnul soțului ei, la o petrecere organizată de ansamblul de toboșari, *fusese îmbătată* dinadins, și anume cu un soi de mastică cu gust de limonadă. Mai tîrziu i s-a spus că băutura asta, destul de scumpă, se folosește cu predilecție de cei care vor să îmbete pe cineva. Cînd i se obiectă că explicația aceasta — teama de a bea poate prea mult — nu stă în picioare, de vreme ce nu obișnuiește să bea mult, și cînd fu întrebată dacă nu-și dă seama că lucrurile arată ca și cum fusese înțeleasă cu Götten și că avusese întîlnire cu el, că știuse deci că nu se va folosi de mașina ei, plecînd spre casă în mașina lui,

clătină din cap și răspunse doar că totul se petrecuse exact așa cum declarase. Fusese într-o dispoziție în care o bătuse gîndul să se cherchelească o dată bine, dar pe urmă nu se cherchelise totuși.

Mai rămînea un alt punct de clarificat înainte de pauza de prînz: De ce nu poseda nici cont la bancă, nici carnet de cecuri ? Dacă nu cumva mai are totuși pe undeva un cont curent. Nu, zise, nu are nici un alt cont decît cel de la Casa de Economii. Orice sumă, chiar și cea mai mică, pe care o are la dispoziție, o folosește numaidecît pentru amortizarea creditului ei cu dobîndă mare ; aceste dobînzi fac cîteodată aproape cît dublul dobînzilor primite pe economii, iar pe un cont cu virament dobînzile sînt o nimica toată. În afară de aceasta, plățile prin cecuri i se par prea costisitoare și complicate. Cheltuielile curente, întreținerea casei și a mașinii le asigură în numerar.

25

Unele zăgăzuiri, care pot fi denumite și tensionări, sînt desigur inevitabile, fiindcă nu toate izvoarele pot fi deviate și drenate dintr-o dată și cu o singură intervenție, așa încît terenul asanat să apară numaidecît în fața ochilor. Să evităm însă sensurile inutile, să explicăm deci îndată de ce în dimineața aceea de vineri atît Beizmenne cît și Katharina au fost atît de blînzi, aproape blajini, chiar docili, Katharina fiind chiar timorată sau intimidată. E drept

că JURNALUL, pe care o vecină amabilă îl strecurase pe sub ușa doamnei Woltersheim, trezise în cele două femei furie, ciudă, indignare, rușine și frică, dar convorbirea telefonică cu Blorna, care avusese loc numaidecît, le adusese alinare ; apoi, foarte curînd, după ce ambele parcurseseră JURNALUL îngrozite și Katharina vorbise la telefon cu Blorna, apăruse doamna Pletzer, care le mărturisise deschis că locuința Katharinei e supravegheată, firește, de aceea se știe că se află aici, și le spusese că, din păcate, trebuie să vină la interogatoriu — da, din păcate, și doamna Woltersheim ; grație însă felului de a fi, deschis și amabil, al doamnei Pletzer, spaima provocată de JURNALUL a fost dată la o parte, iar pentru Katharina a trecut din nou în primul plan al conștiinței un lucru trăit în timpul nopții, un eveniment care-i umpluse inima de fericire : Ludwig o chemase la telefon, și anume de *acolo !* Îi vorbise atît de drăguț, încît Katharina nu voise să-i spună nimic despre necazurile ei, pentru ca el să nu aibă sentimentul că este cauza vreunei mîhniri. Nu discutaseră nici despre dragoste, era un subiect despre care Katharina îi interzisese să vorbească, încă din momentul în care plecaseră cu mașina spre casa ei. Nu, nu, spusese la telefon, îi merge bine, ar prefera bineînțeles să fie cu el, pentru totdeauna sau cel puțin pentru multă vreme, cel mai bine firește pe veci ; se va reface ea în timpul carnavalului și niciodată, niciodată nu va mai dansa cu alt bărbat, numai cu el, și numai dansuri sud-americane, și numai cu el,

și cum e pe acolo ? Ludwig îi răspunsese că e bine cazat și foarte bine îngrijit, și pentru că nu-i dă voie să vorbească de dragoste, ar vrea totuși să-i spună că ține mult, mult de tot la ea, și într-o zi — nu știe cînd, s-ar putea să treacă luni de zile, dar poate chiar un an sau doi — va veni s-o ia, s-o ducă, nu știe încă unde. Și așa mai departe, cum vorbesc niște oameni care simt o mare afecțiune unul pentru altul și stau de vorbă la telefon. Nici o aluzie la intimități, și cu atît mai puțin vreo vorbă despre acea acțiune pe care Beizmenne (sau Hach, ceea ce pare mai probabil) o definise atît de grosolan. Și așa mai departe. Cam ceea ce au să-și spună oamenii care simt acest soi de afecțiune. O convorbire destul de lungă. Zece minute. Poate chiar mai mult, îi spuse Katharina Elsei. În ceea ce privește limbajul concret al celor doi atît de tandri, am putea trimite eventual la anumite filme moderne, în care se vorbește mult la telefon, adesea de la distanțe mari, spunînd multe lucruri *aparent* lipsite de importanță.

Această convorbire telefonică între Katharina și Ludwig era, de fapt, pricina destinderii, amabilității și blîndeții lui Beizmenne, dar pe cînd el bănuia de ce Katharina se dezbărase de toate îndărătnicia austeră, ea nu putea bănui, firește, că voioșia lui e prilejuită de același lucru ca și a ei, chiar dacă motivul era diferit.

(Acest proces interesant și memorabil ar trebui să fie luat drept îndemn de a telefona mai des, la nevoie și fără șoapte de tandrețe, căci nu știi niciodată *cui* îi faci o bucurie cu o asemenea convorbire telefonică.) Dar Beizmenne mai cunoștea și motivul pentru care Katharina era timorată, căci avea cunoștință și de un alt apel telefonic anonim.

Cititorii sînt rugați să nu cerceteze izvoarele informațiilor confidențiale pe care le conține acest capitol ; e vorba, în fond, de practicarea unei deschizături în zăgazul unei bălți secundare, al cărui baraj, construit cu diletantism, va fi străpuns, iar apele vor fi abduse, adică făcute să curgă înainte ca barajul fragil să se dărîme și ca toată tensiunea acumulată să se risipească.

26

Ca să nu se ivească neînțelegeri mai trebuie constatat că atît Else Woltersheim, cît și Blorna știau, firește, că ajutîndu-l pe Götten să dispară neobservat din locuință, Katharina devenise pasibilă de pedeapsă ; pe de altă parte, dacă l-a ajutat să evadeze, trebuia să aibă cunoștință de anumite delicte ale lui, chiar dacă nu de cele adevărate ! Else Woltersheim o acuză pe față de acest lucru, cu puțin înainte ca doamna Pletzer să vină să le ia la interogatoriu. Iar Blorna profită de primul prilej care se ivi, ca să-i atragă atenția asupra faptului că ceea ce făcuse e pasibil de pedeapsă. Nu ascundem față de nimeni nici cele spuse de Katharina doamnei Woltersheim despre Götten : „Ei, Doamne, Ludwig e cel care trebuia să apară în viața mea, l-aș fi

luat de bărbat și aș fi avut copii cu el — de-ar fi trebuit să-l aștept ani de zile, pînă să iasă de la zdup“.

27

Interogatoriul Katharinei Blum putea fi considerat drept încheiat, urma numai să stea la dispoziția poliției pentru a fi confruntată, eventual, cu depozițiile celorlalți invitați la petrecerea cu dans din casa Woltersheim. Și anume, trebuia să se elucideze o chestiune care își avea importanța, relativ mare, în legătură cu teoria înțelegerii prealabile și a complotului, emisă de Beizmenne : Cum ajunsese Ludwig Götten la petrecerea din casa doamnei Woltersheim ?

Rămînea la alegerea Katharinei să se întoarcă acasă sau să aștepte într-un loc care-i convenea, Katharina însă refuză să se ducă acasă, locuința îi devenise nesuferită, zise ea, așa că preferă să aștepte într-o celulă pînă se termină interogatoriul doamnei Woltersheim, ca să se înapoieze pe urmă cu aceasta în casa ei. Abia în acest moment Katharina scoase din geantă cele două ediții ale JURNALULUI și întrebă dacă statul — așa se exprimă — nu poate face nimic pentru a o apăra de această murdărie și a-i restabili onoarea pierdută. Între timp și-a dat seama, zise ea, că interogatoriul ce i s-a luat este întru totul îndreptățit, deși nu prea pricepe de ce e necesar „să se intre pînă în cele mai intime amănunte ale vieții“, dar îi este cu desăvîrșire de neînțeles cum de unele detalii ale interogatoriului — de pildă, vizitele de domni — au putut ajunge la cunoștința JURNALULUI, și cum de-au scornit atîtea mărturisiri mincinoase, inventate. Aici interveni procurorul Hach spunînd că, avînd în vedere imensul interes stîrnit în public de cazul Götten, a trebuit să se dea o declarație pentru presă : o conferință de presă n-a avut încă loc, dar probabil că va fi inevitabilă în curînd, din pricina agitației și temerilor iscate de fuga lui Götten, pe care ea, Katharina, o făcuse, la drept vorbind, posibilă. Dealtfel, prin faptul că îl cunoaște pe Götten, a devenit acum „un personaj al actualității“, deci totodată obiectul unui interes public îndreptățit. Amănuntele jignitoare și poate calomnioase din reportaj are dreptul să le utilizeze ca temei al unei acțiuni intentate ziarului, iar dacă s-ar dovedi că în sînul autorității anchetatoare există „puncte permeabile“, autoritatea va depune un denunț contra necunoscut, de asta poate fi sigură, și o va ajuta să-și afirme drepturile. Apoi Katharina fu dusă într-o celulă. Se renunță la o pază severă, dîndu-i ca însoțitoare numai o tînără practicantă de poliție, Renate Zündach, neînarmată, care rămase cu ea și care povesti mai tîrziu că tot timpul, cam două ore și jumătate, Katharina Blum nu făcuse altceva decît să citească iarăși și iarăși cele două numere ale JURNALULUI. Refuzase ceaiul, sandvișurile, totul, nu însă cu agresivitate, ci „într-un fel aproape prietenos și apatic“. Refuzase, de asemenea, orice conversație despre modă,

filme, dansuri, pe care Renate Zündach încercase să le înjghebe, ca s-o distreze.

Apoi, ca să-i vină în ajutor numitei Blum, adîncită cu îndîrjire în citirea JURNALULUI, îl rugase pe colegul Hüften să preia paza pentru cîtva timp și se dusese să scoată din arhivă alte ziare cu reportajele respective, în care se vorbea într-un chip cu totul obiectiv despre implicarea și interogatoriul ei, despre presupusul ei rol. Erau dări de seamă pe pagina a treia sau a patra, fără să i se fi tipărit măcar numele în întregime, vorbindu-se despre ea doar ca o anumită Katharina B., menajeră. În ziarul „Umschau", de pildă, figura doar o știre de zece rînduri, firește fără fotografie, în care se pomenea despre nefericitul concurs de împrejurări din pricina căruia e implicată o persoană integră și fără antecedente penale. Pusese în fața Katharinei vreo cincisprezece tăieturi din ziare, însă acestea toate nu-i aduseseră nici o mîngîiere, întrebase numai : „Dar cine citește asta ? Toată lumea pe care o cunosc eu citește JURNALUL !"

28

Pentru a se lămuri cum ajunsese Götten la petrecerea cu dans a doamnei Woltersheim, s-a procedat întîi de toate la interogarea acesteia, și s-a văzut limpede, din prima clipă, că doamna Woltersheim era, dacă nu absolut dușmănoasă față de întregul for anchetator, în orice caz cu mult mai dușmănoasă decît numita Blum, însăși. Declară că e născută în 1930, avînd deci patruzeci și patru de ani, nemăritată, de profesiune menajeră, fără diplomă. Înainte de a face declarații la obiect, se pronunță „cu glas netulburat de nici o emoție, absolut sec, ceea ce conferi indignării ei mai multă forță decît dacă ar fi înjurat sau ar fi țipat", despre maniera în care fusese tratată Katharina Blum de către JURNALUL, precum și despre faptul că, în mod evident, se comunică amănunte ale interogatoriului acestui soi de presă. Înțelege perfect, zise, că trebuie să se cerceteze rolul Katharinei, se întreabă însă dacă cineva își poate lua răspunderea pentru „distrugerea unei vieți tinere", căci asta se petrece în momentul de față. O cunoaște pe Katharina din ziua în care s-a născut și constată de pe acum prăbușirea și tulburarea ce se pot observa de ieri la ea. Nu e o psiholoagă, dar faptul că, în mod evident, Katharina nu se mai interesează de casa ei, la care ținuse atît de mult și pentru care muncise atîta vreme, i se pare îngrijorător.

Era greu să întrerupi fluxul verbal acuzator al doamnei Woltersheim, nici măcar Beizmenne nu se prea putea măsura cu ea, numai cînd o întrerupse reproșîndu-i că-l primise pe Götten, zise că nici n-a știut cum îl cheamă, căci nu se prezentase, și nici altcineva nu-l prezentase. Știe doar atît, că în miercurea aceea apăruse spre ora 19.30, însoțind-o pe Hertha Scheumel, împreună cu prietena acesteia, Claudia Sterm, care, la rîndul ei, era însoțită de un bărbat costumat ca șeic, iar despre acesta știe doar că i se

zicea Karl și că mai tîrziu s-a purtat într-un fel cam ciudat. Despre o înțelegere prealabilă cu acest Götten nu poate fi vorba, nu auzise niciodată pomenindu-se numele lui, și doar este informată despre viața Katharinei pînă-n cele mai mici amănunte. Fiind încunoștințată de depoziția Katharinei în legătură cu „ciudatele ei plimbări cu mașina", se văzu silită să recunoască, ce-i drept, că nu știuse de ele, lucru prin care declarația ei de a fi informată despre toate detaliile din viața Katharinei primi o lovitură decisivă. Întrebată despre vizitele de domni, se arătă încurcată și răspunse că, de vreme ce Katharina nu spusese pesemne nimic despre acestea, refuză și ea să dea relații. Singurul lucru pe care-l poate spune în această privință : este vorba de „o poveste de un sentimentalism de prost-gust" și : „vorbind de sentimentalism de prost-gust, nu mă refer la Katharina, ci la cel care vine în vizită". Dacă va fi autorizată de Katharina, va spune tot ce știe în această privință ; consideră drept exclus ca drumurile cu mașina ale Katharinei să fi avut ca țel întîlnirea cu acel domn. Da, există acel domn, și dacă ezită să divulge mai multe despre el, asta se datorește faptului că nu vrea să-l facă întru totul de rîs. În orice caz, rolul Katharinei este în amîndouă cazurile — în cazul Götten și în cazul vizitelor unui domn — deasupra oricărei bănuieli. Katharina a fost întotdeauna o fată harnică, cumsecade, puțin timidă sau, mai bine zis, intimidată, în copilărie chiar evlavioasă și bisericoasă. Apoi, însă, mamă-sa, care făcea curățenie și în biserica din Gemmelsbroich, fusese învinovățită de mai multe ori de neorînduieli, o dată fusese chiar prinsă în timp ce bea în sacristie, împreună cu paracliserul, o sticlă de vin pentru împărtășanie. Din povestea asta oamenii au făcut apoi o „orgie" și un scandal, iar Katharina a fost persecutată la școală de către paroh. Da, doamna Blum, mama Katharinei, e foarte labilă, în anumite perioade e chiar o alcoolică, dar trebuie să ne închipuim viața ei cu acest bărbat, tatăl Katharinei, veșnic cusurgiu, bolnăvicios, întors din război o epavă, apoi să ne închipuim această mamă înăcrită și acest frate — da, se poate spune un copil nereușit. Povestea căsniciei complet ratate a Katharinei o cunoaște, de asemenea. Ea însăși o sfătuise pe Katharina să nu se mărite cu acest Brettloh, care e — își cere iertare pentru expresia folosită — un lingău scîrbos, cu o purtare servilă, atît în fața autorităților civile, cît și a celor bisericești, în afară de asta un lăudăros dezgustător. Înțelesese însă că măritișul timpuriu al Katharinei era o evadare din mediul îngrozitor al casei părintești și, cum se poate constata, îndată ce a scăpat de mediul familiei și de căsnicia necugetat încheiată, Katharina s-a dezvoltat într-un mod de-a dreptul exemplar. Calificarea ei profesională e de un nivel incontestabil, fapt pe care ea, Else Woltersheim, făcînd parte din comisia de examen al Camerei de Meserii, îl poate confirma și certifica nu numai oral, dar la nevoie și în scris. Odată cu noile forme ale gastronomiei private și publice, care tind tot mai mult spre o formă de-

numită de curînd „bufetism organizat", au crescut șansele unei femei cum e Katharina Blum, foarte bine înzestrată și formată din punct de vedere organizatoric, al calculației și totodată în ceea ce privește latura estetică. E drept că acum, dacă nu s-ar reuși să i se dea satisfacție împotriva JURNALULUI, interesul Katharinei pentru profesiunea ei ar pieri odată cu interesul pentru locuință. La acest punct al declarațiilor doamnei Woltersheim, o lămuriră și pe ea că nu incumbă poliției sau procuraturii „să urmărească pe cale judiciară anumite forme reprobabile ale ziaristicii". De libertatea presei nu trebuie să se atingă nimeni cu ușurință, dar să fie convinsă că o plîngere personală va fi tratată cu echitate și că se va intenta o acțiune contra necunoscut împotriva surselor de informație ilegale. Tînărul procuror dr. Korten fu cel care rosti atunci o adevărată pledoarie, aproape înfocată, în favoarea libertății presei și a secretului informației, subliniind cu tărie că cine nu se vîră sau nu nimerește într-o proastă societate, nu-i dă presei nici un prilej de a publica relatări exagerate.

Toată povestea — de pildă apariția lui Götten și al acelui suspect Karl, travestit în șeic — permite, în orice caz, să se tragă concluzii privitoare la o uimitoare lipsă de grijă în alegerea persoanelor frecventate. Acest lucru nu i se pare suficient lămurit deocamdată și contează pe primirea unor explicații plauzibile în cursul interogatorului celor două tinere doamne în

chestiune sau în cauză. Dumneaei, doamna Woltersheim, nu poate fi cruțată de reproșul că nu este prea mofturoasă în alegerea oaspeților ei. Doamna Woltersheim protestă, spunînd că nu permite să i se dea astfel de lecții de către un domn cu mult mai tînăr și arătă că le poftise pe cele două tinere să vină cu prietenii lor și că, într-adevăr, e departe de ea ideea să le ceară prietenilor, aduși de musafirii ei, buletinul de identitate și un certificat de bună purtare, eliberat de poliție. Se văzu silită să înghită o mustrare și i se atrase atenția asupra faptului că, în situația dată, vîrsta nu joacă nici un rol, în schimb funcția procurorului dr. Korten are un rol notabil. În orice caz, se anchetează aici asupra unui caz serios, un caz grav, dacă nu cel mai grav caz de violență criminală, în care Götten e amestecat în mod dovedit. Trebuie să lase în seama reprezentantului statului să judece care amănunte și care lecții i se par cuvenite. Întrebată încă o dată dacă Götten și domnul care o vizita pe Katharina ar putea fi una și aceeași persoană, numita Woltersheim răspunse că nu, acest lucru poate fi exclus cu certitudine. Fiind apoi întrebată dacă îl cunoaște personal pe „vizitator", dacă l-a văzut vreodată, dacă l-a întîlnit vreodată, fu silită să nege, și cum nu avusese cunoștință nici de un amănunt intim atît de important ca ciudatele plimbări cu mașina, depoziția ei fu caracterizată ca nesatisfăcătoare și interogatoriul luă sfîrșit deocamdată „pe un ton disonant". Înainte de a părăsi sala, vizibil enervată, mai declară pentru a fi consemnat, că indi-

vidul Karl, travestit ca șeic, i se păruse cel puțin la fel de suspect ca Götten. În orice caz, la toaletă, vorbise tot timpul de unul singur, și apoi dispăruse fără să-și ia rămas bun.

29

Deoarece se dovedise că pe Götten îl adusese la petrecere vînzătoarea Hertha Scheumel, de șaptesprezece ani, ancheta continuă prin interogarea ei. Era vizibil intimidată, zise că nu mai avusese niciodată de-a face cu poliția, dădu apoi totuși o declarație plauzibilă despre cunoștința ei cu Götten. „Locuiesc, zise ea, cu prietena mea Claudia Sterm, într-o garsonieră cu bucătărie și duș ; ea lucrează într-o fabrică de ciocolată. Sîntem amîndouă originare din Kuir-Oftersbroich, amîndouă sîntem rude îndepărtate atît cu Katharina Blum, cît și cu doamna Woltersheim (deși numita Scheumel încercă să redea mai exact gradul de rubedenie, amintind de bunici care au fost veri, respectiv verișoare, cu bunicii celorlalte, se renunță la determinarea detailată a înrudirii dintre ele, considerîndu-se că expresia «rude îndepărtate» e suficientă). Doamnei Woltersheim îi zicem mătușă, iar pe Katharina o considerăm ca verișoară. În seara aceea de miercuri, 20 februarie 1974, ne aflam într-o mare încurcătură, Claudia și cu mine. Promisesem mătușii Else să ne aducem prietenii la mica ei petrecere, fiindcă altfel s-ar simți lipsa

unor parteneri de dans. Dar tocmai atunci prietenul meu, care își face în momentul de față serviciul militar în Bundeswehr, mai exact la pionieri, fusese iarăși și pe neașteptate repartizat într-o patrulă, și cu toate că l-am sfătuit s-o șteargă pur și simplu, n-am reușit să-l conving, pentru că mai chiulise de cîteva ori și se temea de măsuri disciplinare. Iar prietenul Claudiei se îmbătase încă de la începutul după-amiezii în asemenea hal, încît a trebuit să-l băgăm în pat. Ne-am hotărît, deci, să ne ducem la Cafeneaua Polkt și să agățăm acolo niște tipi drăguți, fiincă nu voiam să ne facem de rîs la mătușa Else. La Cafeneaua Polkt e multă animație în sezonul carnavalului, acolo se întîlnește lumea înainte și după bal, înainte și după ședințe, și poți fi sigur că vei întîlni acolo întotdeauna o mulțime de tineret. În după-amiaza tîrzie de miercuri, atmosfera din Cafeneaua Polkt începuse să fie tare simpatică. Am fost invitată la dans de două ori de acest tînăr despre care acuma aflu că-l cheamă Götten și că este un criminal urmărit, și în timpul celui de-al doilea dans l-am întrebat dacă nu cumva are chef să vină cu mine la o petrecere. A acceptat îndată bucuros. Mi-a spus că e în trecere prin orașul nostru, că nu are unde sta și nici măcar nu știe unde să-și petreacă seara, așa că ar veni cu plăcere. În momentul în care eu cădeam la înțelegere, ca să zic așa, cu acest Götten, Claudia dansa lîngă mine cu un bărbat costumat ca șeic, și se vede că au ascultat convorbirea noastră, fiindcă

șeicul, despre care am aflat mai tîrziu că-l cheamă Karl, a întrebat-o numaidecît pe Claudia, cu un fel de umilință glumeață, dacă nu cumva, la această petrecere, mai este un locșor liber și pentru el, și el e singur și nu prea știe ce să facă. Ei, cu asta ne atinsesem scopul și curînd după aceea am plecat în mașina lui Ludwig — mă refer la domnul Götten — spre locuința mătușii Else. Era un Porsche, nu prea comod pentru patru persoane, dar n-aveam mult de mers. La întrebarea : oare Katharina Blum știa că o să ne ducem la Cafeneaua Polkt pentru ca să agățăm pe cineva, răspund prin da. Dimineața o chemasem la telefon pe Katharina la avocatul Blorna, unde lucrează, și-i povestisem că vom fi silite să venim singure, Claudia și cu mine, dacă nu găsim pe cineva. I-am spus și că o să ne ducem la Cafeneaua Polkt. Era cu totul împotrivă, zicînd că sîntem prea încrezătoare și ușuratice. Ce să faci, așa e Katharina, caraghioasă în chestii dintr-astea. Am fost cu atît mai surprinse văzînd cum pune monopol pe Götten aproape imediat și dansează toată seara cu el, ca și cum s-ar cunoaște de cînd lumea."

Depoziția Herthei Scheumel fu confirmată aproape cuvînt cu cuvînt de prietena ei, Claudia Sterm. Doar într-un singur punct neimportant o contrazise, și anume că dansase cu șeicul Karl nu de două, ci de trei ori, fiindcă acesta o invitase înainte ca Götten s-o invite pe Hertha. Și

Claudia Sterm se arătă mirată că numita Katharina Blum, despre care știa cît de rezervată este, devenise atît de repede familiară, ba aproape intimă, cu Götten.

30

Urma să mai fie audiați încă trei participanți la petrecerea cu dans, Konrad Beiters, comerciant de textile cu firmă proprie, de cincizeci și șase de ani, și soții Hedwig și Georg Plotten, de treizeci și șase, respectiv patruzeci și doi de ani, funcționari în administrația publică. Toți trei descriseră în același mod desfășurarea petrecerii, începînd cu sosirea Katharinei Blum. apoi sosirea Herthei Scheumel, însoțită de Ludwig Götten, și a Claudiei Sterm, însoțită de Karl, costumat ca șeic. Dealtfel, fusese o seară plăcută, se dansase, se pălăvrăgise, Karl dovedindu-se deosebit de amuzant în conversație. Stînjenitoare — dacă se poate spune așa, căci cei doi interesați desigur că nu îl resimțiseră ca atare — fusese numai faptul că „Ludwig Götten o fascinase cu totul pe Katharina Blum". Acest lucru conferise petrecerii o notă de seriozitate, aproape de solemnitate, care nu prea se potrivește cu atmosfera petrecerilor de carnaval. Doamna Hedwig Plotten declară și ea că, ducîndu-se la bucătărie să aducă gheață proaspătă. după plecarea Katharinei cu Ludwig, o izbise faptul că șeicul prezentat sub numele de Karl

vorbea de unul singur la toaletă. Dealtfel, acest Karl o ștersese curînd după aceea fără să-și ia rămas bun.

31

Adusă încă o dată la interogatoriu, Katharina Blum confirmă convorbirea telefonică pe care o avusese cu Hertha Scheumel, negă însă în continuare că ar fi fost vorba de o înțelegere prealabilă între ea și Götten. Căci i se sugerase — nu de către Beizmenne, ci de către cel mai tînăr dintre cei doi procurori, dr. Korten — să recunoască totuși că, după convorbirea telefonică cu Hertha Scheumel, fusese chemată la telefon de Götten, și că, făcîndu-și un calcul rafinat, îl trimisese pe acesta la Cafeneaua Polkt, îndemnîndu-l să intre în vorbă acolo cu numita Scheumel, pentru a se întîlni apoi ei doi la Woltersheim, într-un mod cît mai puțin bătător la ochi. Acest lucru s-ar fi putut face cu ușurință, de vreme ce numita Scheumel e o blondă destul de frapantă și împopoțonată. Katharina Blum, care devenise între timp complet apatică, scutură doar din cap, continuînd să stea nepăsătoare și ținînd cele două numere din JURNALUL în mîna dreaptă încleștată. Apoi i se dădu drumul și părăsi Prefectura împreună cu doamna Woltersheim și cu prietenul acesteia, Konrad Beiters.

32

Cînd se procedă la analiza proceselor-verbale semnate și la examinarea lor sub raportul eventualelor lacune ale interogatoriilor, dr. Korten întrebă dacă n-ar fi cazul acum să se pună mîna pe acel șeic numit Karl și să se cerceteze rolul lui cu totul misterios în această afacere. Se arătă foarte mirat că nu s-au luat încă nici un fel de măsuri pentru urmărirea acestui „Karl". În definitiv, acest Karl apăruse la Cafeneaua Polkt odată cu Götten, dacă nu chiar împreună cu el, se introdusese în societatea de la petrecere ca și acesta, așa încît rolul său i se pare lui, Korten, destul de dubios, dacă nu chiar suspect.

Atunci toți cei prezenți izbucniră în rîs, pînă și polițista Pletzer, de obicei rezervată, își permise un zîmbet. Funcționara care întocmea procesele-verbale, Anna Lockster, rîse atît de vulgar, încît Beizmenne se văzu silit s-o admonesteze. Și cum Korten tot nu pricepuse, colegul său Hach îl lămuri. Îl întrebă dacă nu și-a dat seama sau nu l-a izbit chiar că dinadins comisarul Beizmenne a trecut cu vederea sau nu l-a menționat pe acel șeic. Doar e evident că fusese „unul dintre oamenii noștri", iar pretinsul vorbit de unul singur la toaletă nu era altceva decît înștiințarea — ce-i drept neîndemînatică — a colegilor săi, printr-un miniemițător radio, că pot proceda la urmărirea lui Götten și a numitei Blum, a cărei adresă fusese aflată, firește, între timp.

„Şi de asemenea trebuie să vă fie clar, domnule coleg, că în acest sezon de carnaval costumele de şeic sînt cel mai bun travesti, fiindcă anul acesta, din motive uşor de înţeles, şeicii sînt mai populari decît cow-boy-ii.“ „Bineînţeles, adăugă Beizmenne, ne-am dat seama de la bun început că datorită carnavalului, bandiţilor le va fi mai uşor să dispară, iar nouă ne va fi mai greu să ne menţinem pe urmele proaspete ale lui Götten, căci era supravegheat pas cu pas de vreo treizeci şi şase de ore. Götten, care dealtfel nu era costumat, şi-a petrecut noaptea într-un autobus VW dintr-un loc de parcare, de unde a şi furat mai tîrziu autoturismul Porsche, apoi a luat micul dejun într-o cafenea, unde s-a bărbierit şi şi-a schimbat hainele la toaletă. Nu l-am pierdut din ochi nici o clipă, vreo duzină de lucrători de poliţie costumaţi ca şeici, cow-boys sau spanioli, toţi echipaţi cu miniemiţătoare radio, dîndu-se drept cheflii care se întorc mahmuri de la petrecere, erau pe urmele lui, ca să ne anunţe imediat eventualele lui încercări de a lua legătura cu cineva. Persoanele cu care Götten a venit în contact pînă ce a păşit în Cafeneaua Polkt au fost toate identificate şi cercetate :

un chelner dintr-un bar, unde a băut o bere la tejghea,
două fete cu care a dansat într-un local din cartierul vechi,
un benzinar de la o staţie de alimentare din apropierea de Holzmarkt, unde a făcut plinul autoturismului furat,

un om de la chioşcul de ziare din Matthiasstrasse,
un vînzător dintr-o tutungerie,
un funcţionar de bancă la care a schimbat şapte sute de dolari americani, proveniţi probabil dintr-o spargere la o bancă.

Despre toate aceste persoane s-a stabilit, fără urmă de îndoială că au fost întîlnite întîmplător şi nu după un plan dinainte stabilit, şi nici un cuvînt din cele schimbate cu fiecare dintre ele nu permite să tragem concluzii asupra întrebuinţării vreunui cod. Dar nu mă va face nimeni să cred că şi numita Blum a fost întîlnită întîmplător. Convorbirea ei telefonică cu Scheumel, punctualitatea cu care şi-a făcut apariţia în casa Woltersheim, chiar şi afurisita de însufleţire şi tandreţe cu care au dansat împreună, din primul moment — şi rapiditatea cu care s-au făcut apoi nevăzuţi împreună —, toate vorbesc împotriva unei întîlniri întîmplătoare. Înainte de toate, însă, faptul că l-a lăsat să plece, vorba vine, fără să-şi ia rămas bun şi că, în mod evident, i-a arătat o ieşire din bloc, care a scăpat, fără îndoială, supravegherii noastre severe. Nu am pierdut din vedere nici o clipă grupul de clădiri, adică blocul din interiorul complexului de clădiri în care locuieşte. Fireşte, n-am putut să supraveghem complect întreaga arie de aproape un kilometru pătrat şi jumătate. Se vede că ea cunoaşte o cale de evadare şi i-a arătat-o, în afară de asta mai sînt convins că a avut funcţia de a-l găzdui — pe el şi poate

și pe alții — și că știe exact unde se află Götten. Casele în care lucra au și fost controlate, am făcut cercetări în satul ei natal, locuința doamnei Woltersheim a fost perchiziționată încă o dată temeinic, în timp ce ea se afla aici la interogatoriu. Nimic. Mie mi se pare cel mai nimerit s-o lăsăm să circule în libertate, ca să comită vreo greșeală, și probabil că urma care duce spre ascunzătoarea lui Götten trece pe la dubiosul domn vizitator, iar urma ce duce spre calea de evadare din bloc sînt sigur că trece pe la doamna Blorna, pe care o cunoaștem acum și ca «Trude cea roșie» și care a lucrat la planurile blocului."

33

Aici trebuie să ne dăm seama că prima zăgăzuire e aproape terminată și ajungem din ziua de vineri iarăși în ziua de sîmbătă. Vom face totul pentru a evita alte stăvilare, precum și inutile îndiguiri menite să intensifice tensiunea. Va fi însă probabil cu nepuință să le evităm cu totul.

Astfel e poate totuși revelator că după încheierea interogatorului în după-amiaza de vineri, Katharina Blum i-a rugat pe Else Woltersheim și pe Konrad Beiters s-o conducă întîi pînă în apartamentul ei și i-a implorat să urce cu ea. Spuse că îi e frică, fiindcă în noaptea aceea de joi, îndată după ce vorbise la telefon cu Götten (orice persoană neimplicată ar trebui să-și dea seama de nevinovăția ei prin faptul că discuta

deschis despre legăturile ei telefonice cu Götten, chiar dacă nu tocmai la interogatoriu !), i se întîmplase ceva cu totul oribil. Îndată după ce vorbise cu Götten, tocmai pusese receptorul în furcă, dar telefonul sunase din nou și, „în speranța nestăpînită", că ar putea fi tot Götten, ridicase receptorul imediat, dar nu era Götten, ci o voce de bărbat îi spusese „încet de tot, aproape șoptit" numai „vorbe vulgare", lucruri urîte, și cel mai penibil lucru e că tipul se dăduse drept locatar al blocului și zisese că dacă e în căutare de tandrețe, de ce caută legături atît de îndepărtate, el e gata, precum și în stare, să-i ofere orice soi de tandrețe. De fapt, acest apel telefonic a fost motivul pentru care a plecat la Else încă în timpul nopții. Îi e frică, frică pînă și de telefon, și cum Götten are numărul ei de telefon, ea însă nu-l are pe al lui, speră mereu să mai fie chemată, dar în același timp se teme de orice apel.

Ei bine, nu vrem să ascundem că pe numita Blum o mai așteptau și alte spaime. Iată, de pildă : cutia poștală, care jucase pînă atunci un rol foarte redus în viața ei, în care aruncase o privire din cînd în cînd, de cele mai multe ori „doar fiindcă oricine face așa", dar fără să găsească ceva. În această dimineață de vineri cutia deborda de-a dreptul, și nicidecum spre bucuria Katharinei. Deși Else W. și Beiters încercară să subtilizeze scrisorile și imprimatele, ea nu se lăsă, parcurse toată corespondența, în total vreo douăzeci de plicuri, sperînd probabil să găsească un semn de viață de la Ludwig al

ei, dar i se vedea pe chip că nu era nimic de la el, și vîrî tot teancul în geantă. Chiar și urcatul în ascensor deveni o tortură, deoarece urcau cu ei doi colocatari. Un domn costumat ca șeic (trebuie s-o spunem, deși pare de necrezut), care se vîrîse într-un colț al ascensorului, în efortul său vizibil de a se distanța, dar care, din fericire, coborî la etajul patru, și o doamnă costumată ca andaluză (pare ceva demențial, dar ăsta-i adevărul, care, sub pavăza unei măști, nu se dădu la o parte nicidecum, ci rămase chiar lîngă Katharina și o privea cu obrăznicie și curiozitate, „cu ochii ei căprii, duri și insolenți". Aceasta urcă mai sus de etajul opt.

Vă prevenim : urmarea e și mai și. Intrînd în apartament, Katharina se agăță de-a dreptul de doamna Woltersheim și de Beiters, și îndată ce pășiră înăuntru, telefonul începu să sune ; doamna Woltersheim, de data asta mai rapidă decît Katharina, alergă și ridică receptorul, i se văzu expresia feței îngrozită, se văzu cum devine palidă, o auziră murmurînd : „Porc afurisit ce ești, porc afurisit și laș", apoi avu înțelepciunea să nu închidă telefonul, ci să pună receptorul alături.

În zadar încercară doamna W. și Beiters să-i smulgă Katharinei teancul de corespondență, ținea scrisorile și imprimatele, împreună cu două numere din JURNALUL, pe care le scosese de asemenea din geantă, în mîna încleștată și voia cu orice preț să deschidă plicurile. Nu era nimic de făcut. Le citi pe toate.

Nu toate scrisorile erau anonime. Una dintre neanonime — cea mai amplă — fusese trimisă de o întreprindere care se intitula *Intim-Casă de expediții* și care îi oferea tot felul de articole-sex. Era ceva destul de piperat oricum, pentru Katharina cu firea ei, și mai supărător încă era faptul că cineva adăugase scris de mînă : „Iată adevăratele manifestări de tandrețe". Ca să spunem pe scurt, sau mai degrabă statistic, restul corespondenței, de optsprezece hîrtii, consta din :

șapte cărți poștale anonime scrise de mînă, conținînd propuneri erotice „grosolane", în care se folosise într-un fel oarecare expresia : „Scroafă comunistă",

alte patru cărți poștale anonime, conținînd înjurături politice fără propuneri erotice. Gama mergea de la „instigatoare roșie subversivă" pînă la „adeptă a Kremlinului"

cinci scrisori, cuprinzînd tăieturi din JURNALUL, majoritatea — vreo trei sau patru — cu comentarii marginale făcute cu cerneală roșie între altele cu următorul text : „Ceea ce n-a izbutit Stalin, n-ai să izbutești nici tu"

două scrisori, conținînd admonestări religioase, în ambele cazuri scrise pe cărțulii duhovnicești trimise în plic : „Trebuie să înveți din nou să te rogi, biată copilă pierdută" și „îngenunchează și mărturisește-ți păcatele, Dumnezeu încă nu te-a părăsit".

Abia în acest moment Else W. descoperi un bilețel strecurat sub ușă și, din fericire, reuși să-l ascundă fără să-l vadă Katharina. „De ce

nu te folosești de catalogul meu de manifestări drăgăstoase ? Trebuie oare să te fac fericită cu de-a sila ? Vecinul tău pe care l-ai refuzat cu dispreț. Te previn.“ Aceste rînduri fuseseră scrise cu litere de tipar, care trădau, după părerea Elsei W., o formație universitară, dacă nu chiar medicală.

34

Este destul de uimitor că nici doamna W., nici Konrad B. nu erau uluiți asistînd, fără să se gîndească să intervină într-un fel sau altul, la următoarea scenă : Katharina se duse spre micul bar din camera ei de zi, scoase o sticlă de sherry, una de whisky, una de vin roșu și una începută, de vișinată și, fără a se arăta deosebit de agitată, le zvîrli de peretele imaculat, de care se sfărîmară, împrăștiindu-și conținutul.

Același lucru îl făcu în mica ei bucătărie, unde ketchup-ul de roșii, sosul pentru salată, oțetul, sosul Worcester găsiră aceeași întrebuințare. Oare trebuie să mai adăugăm că făcu același lucru la baie cu tuburile și sticluțele de creme, cu pudra, prafurile, ingredientele pentru baie, iar în dormitor cu sticla de apă de colonie ?

Și dădea impresia că acționează deliberat, nicidecum sub imperiul furiei, dar arătîndu-se atît de convinsă și de convingătoare, încît Else W. și Konrad B. nu întreprinseră nimic.

35

S-au emis, firește, o serie întreagă de teorii, care încercau să stabilească prin deducții momentul în care Katharina a avut primele intenții homicide sau a elaborat planul crimei și s-a hotărît să-l pună în aplicare. Unii cred că a fost suficient primul articol din JURNALUL, încă din ziua de joi, pentru a produce această reacție, alții consideră vinerea ca ziua decisivă, fiindcă în această zi JURNALUL tot nu-i dădea pace, iar relațiile de bună vecinătate și locuința la care Katharina ținea atît de mult erau distruse (cel puțin din punct de vedere subiectiv) ; apoi vocea anonimă la telefon, corespondența anonimă, pe deasupra JURNALUL de sîmbătă, și peste toate și JURNALUL DE DUMINICĂ (aici anticipăm !). Asemenea speculații nu sînt oare inutile ? A conceput planul crimei și l-a pus în aplicare — și cu asta, basta ! Cert e că ceva în sufletul ei a crescut pînă la exasperare, că declarațiile fostului ei soț au mîniat-o mai tare și absolut cert mai e că tot ce s-a putut citi apoi în JURNALUL DE DUMINICĂ, chiar dacă nu i-a dat imboldul hotărîtor, nu era nicidecum făcut s-o domolească.

36

Înainte de a putea considera ca încheiată zăgăzuirea apelor și de a îndrepta obiectivul din nou asupra zilei de sîmbătă, mai trebuie să

relatăm cum s-a scurs seara de vineri și noaptea de vineri spre sîmbătă, la doamna Woltersheim. În ansamblu : surprinzător de pașnic. E drept că încercările lui Konrad Beiters de a o distrage pe Katharina, punînd discuri, chiar sud-americane, și vrînd s-o invite la dans, au eșuat ; a eșuat, de asemenea, încercarea de a o despărți pe Katharina de JURNALUL și de corespondența ei anonimă ; apoi a mai dat greș și încercarea de a prezenta totul ca lipsit de importanță și trecător. Nu avusese ea oare parte de alte încercări mai grele : mizeria din copilărie, căsătoria cu acest nenorocit de Brettloh, patima beției și „ca să ne exprimăm cu îngăduință, decăderea mamei, care, în fond, e răspunzătoare și de greșelile comise de Kurt" ? Oare Götten nu e deocamdată în siguranță, iar promisiunea lui de a veni s-o ia nu trebuie oare privită cu seriozitate ? Nu era carnaval acum și nu erau asigurați din punct de vedere bănesc ? Nu aveau alături niște oameni atît de drăguți ca soții Blorna și Hiepertz, iar „caraghiosul de filfizon" — ezitau și acum încă să-i spună pe nume „domnului vizitator" — nu era oare în fond o figură mai mult amuzantă și nicidecum îngrijorătoare ? Aici Katharina îi contrazise, amintind de „inelul acela idiot și plicul acela fistichiu", care o puseseră într-o încurcătură groaznică și aruncaseră bănuiala asupra lui Ludwig. De unde să știe că filfizonul ăsta e în stare să cheltuiască atîta pentru vanitatea lui ! Nu, nu, nu-l găsea nicidecum amuzant. Nu. Cînd începură să discute chestiuni practice — de pildă, dacă n-ar fi bine să-și caute altă locuință și dacă n-ar trebui să chibzuiască împreună de pe acum unde anume —, Katharina se eschivă, spunînd că singurul lucru practic pe care se gîndește să-l facă este să-și coasă un costum de carnaval și o rugă pe Else să-i împrumute un cearșaf mare, căci, ținînd seama de moda costumelor de șeic, are de gînd „să pornească în expediție", sîmbătă sau duminică, în chip de beduină. În fond, ce mare nenorocire s-a întîmplat ? Aproape nimic, dacă privim lucrurile mai cu atenție sau, mai bine zis : aproape numai ceva pozitiv, căci, oricum, Katharina l-a întîlnit într-adevăr „pe cel ce trebuia să vină", a petrecut cu el „o noapte de dragoste", mă rog, a fost interogată, sau audiată, și pesemne Ludwig nu este tocmai „un naiv care aleargă după fluturi". Apoi au urmat scîrboșeniile obișnuite din JURNALUL, cîțiva porci au chemat-o la telefon anonim, alții i-au scris scrisori anonime. Dar ce, au intrat zilele în sac ? Oare Ludwig nu e bine cazat și, lucru pe care-l știe numai ea, încolo nimeni, de-a dreptul confortabil cazat ? Acum coasem un costum de carnaval, în care Katharina va arăta minunat, un burnus de femeie, alb ; va porni în expediție" frumușică de tot.

În cele din urmă și natura își pretinde drepturile, toți ațipesc, adorm, se trezesc, ațipesc din nou. Să bem un păhărel împreună ? De ce nu ? Un tablou cu totul pașnic : o tînără care a ațipit cosînd, în timp ce o femeie mai vîrstnică și un bărbat mai vîrstnic se mișcă plini de

precauție în jurul ei, pentru ca „natura să-și afirme drepturile". Natura și le afirmă atît de bine, încît nici măcar telefonul, care sună spre ora două și jumătate noaptea, n-o trezește pe Katharina. Cum se face că mîinile doamnei Woltersheim, femeie atît de puțin emotivă, încep deodată să tremure cînd apucă receptorul ? Se așteaptă să mai audă manifestări de tandrețe anonimă de felul celor auzite cu cîteva ore înainte ? Firește că ora două și jumătate noaptea e un moment neliniștitor pentru apeluri telefonice, dar ridică receptorul, pe care Beiters i-l smulge numaidecît din mînă, și cînd acesta zice „Da ?", celălalt închide telefonul îndată. Apoi sună din nou, și din nou se închide telefonul, îndată ce e ridicat receptorul, chiar înainte ca Beiters să apuce să spună : „Da ?" Bineînțeles, există și oameni care vor să-ți distrugă nervii, de cînd au aflat din JURNALUL cum te cheamă și unde locuiești, și e mai bine să nu mai pui receptorul în furcă.

Prietenii și-au propus s-o ferească pe Katharina de numărul de sîmbătă al JURNALULUI, ea însă a profitat de niște clipe în care Else W. adormise, iar Konrad B. se bărbierea la baie, s-a strecurat afară, pe stradă, unde, în lumina zorilor, a smuls capacul de pe prima lădiță de care a dat și în care era depozitat JURNALUL, săvîrșind un fel de sacrilegiu, căci a abuzat de ÎNCREDEREA JURNALULUI, scoțînd un exemplar, fără să-l plătească ! În acest moment putem declara că prima zăgăzuire a apelor e încheiată deocamdată, căci am ajuns

în momentul în care, în aceeași sîmbătă, soții Blorna coboară zdrobiți, enervați și întristați din trenul de noapte și pun mîna pe același număr din JURNALUL, pe care îl vor studia mai tîrziu acasă.

37

Soții Blorna au o dimineață de sîmbătă morocănoasă, extrem de morocănoasă, nu numai din pricina nopții albe, hurducate și zdruncinate, în vagonul de dormit, nu numai din pricina JURNALULUI despre care doamna Blorna spuse că această ciumă te urmărește oriunde te-ai duce în lume, nicăieri nu ești la adăpost de ea ; morocănoasă, nu numai din pricina telegramelor pline de reproșuri din partea unor prieteni și colegi influenți, de la „Lüstra", dar și din pricina lui Hach, pe care-l chemară la telefon, prea devreme, pur și simplu prea de dimineață (dar pe de altă parte și prea tîrziu, dacă ne gîndim că era mai bine să-l fi chemat încă de joi). Nu se arătă prea amabil, zise că interogatoriul Katharinei s-a terminat, nu poate spune dacă se va intenta o acțiune împotriva ei, pentru moment fata are desigur nevoie de sprijin, dar încă nu de un sprijin juridic. Oare au uitat că e carnaval și că și procurorii au dreptul la odihnă și la sărbători ocazionale ? Ei, în orice caz, se cunosc de douăzeci și patru de ani, au studiat împreună, au tocit împreună, au cîntat și au făcut excursii

împreună, o situaţie în care nu acorzi atîta importanţă primelor clipe de proastă dispoziţie, mai ales cînd nici tu însuţi nu prea eşti într-o dispoziţie strălucită, dar apoi — şi asta din partea unui procuror — a urmat rugămintea ca restul să fie discutat mai bine oral, şi anume nu oral prin telefon. Da, există prezumţii de culpabilitate, multe lucruri sînt extrem de neclare, dar să lăsăm asta, poate vorbim mai tîrziu, după-amiază, personal. Unde ? În oraş. Cel mai bine deambulînd. În foaierul Muzeului. La ora şaisprezece treizeci. Nici o legătură telefonică cu apartamentul Katharinei, nici cu doamna Woltersheim, nici cu soţii Hiepertz.

Era neplăcut, de asemenea, că se remarcă atît de curînd şi atît de simţitor absenţa mîinilor Katharinei pricepute să pună totul în ordine. Cum se face că numai într-o jumătate de oră, deşi ai preparat doar un filtru, ai scos pîine, unt şi miere din bufet, şi ai pus cîteva bagaje în hol, pare să fi izbucnit haosul ? În cele din urmă Trude se arătă chiar iritată fiindcă soţul ei repeta mereu întrebarea : ce legătură vedea între povestea Katharinei şi Alois Sträubleder, sau chiar Lüding, iar ea nu se arăta deloc dispusă să-l ajute în elucidarea chestiunii, trimiţîndu-l mereu, în felul ei naiv-ironic, care în general îi plăcea, dar pe care nu-l aprecia cîtuşi de puţin în dimineaţa aceea, la cele două ediţii ale JURNALULUI şi întrebîndu-l dacă nu-l frapase mai ales un cuvînt ; cînd Blorna întrebă care anume, ea refuză să

răspundă, explicîndu-i sarcastic că vrea să-i pună agerimea la încercare, aşa încît Blorna reciti iarăşi şi iarăşi „acest gunoi, această porcărie sinistră, care te urmăreşte oriunde te-ai duce în lume“, citi şi reciti întruna, fără a se putea concentra, fiindcă mereu îl apuca furia din pricina spuselor sale denaturate şi din pricina poreclei „Trude cea roşie“, pînă ce capitulă, în cele din urmă, şi o rugă umil pe soţia lui să-l ajute, mărturisind că e prea întors pe dos pentru ca mintea să-i funcţioneze cu agerime, şi în afară de aceasta activează de ani de zile numai ca jurisconsult în industrie, nu ca avocat în chestiuni penale, la care ea îi dădu un răspuns sec : „Din păcate“, dar apoi se arătă mai îndurătoare şi zise : „Nu te frapează expresia de «domn vizitator», şi n-ai băgat de seamă că am pus în legătură expresia asta cu telegramele ? Oare i-ar da cuiva prin minte să-l intituleze pe acest Götting — ba, Götten, ia uită-te o dată bine la pozele lui — oare i-ar da cuiva prin minte să-l intituleze «domn vizitator», indiferent de felul în care s-ar îmbrăca ? Nu, nu-i aşa ? În limbajul unor vecini care te spionează de bunăvoie, s-ar vorbi, în cazul lui, de vizitele unui bărbat, iar eu mă transform pe loc într-o profetesă şi-ţi prezic că vom primi în răstimp de cel mult o oră de asemenea vizita unui domn, şi-ţi mai prorocesc ceva : supărări, conflicte — şi poate sfîrşitul unei vechi prietenii ; supărări şi din pricina Trudei tale cea roşie, şi mai mult decît supărări din cauza Katharinei, care are două însuşiri ce includ primejdii de moarte : fidelitate

şi mîndrie, aşa că nu va mărturisi niciodată, dar niciodată, că i-a arătat acestui tînăr calea spre a evada din bloc, pe care am cercetat-o împreună, ea şi cu mine. Linişteşte-te, dragul meu, linişteşte-te, n-o să se afle, dar în fond eu sînt de vină că acest Götting, ba, Götten, a putut să dispară nevăzut din apartamentul ei. Nu-ţi mai aminteşti, desigur, că în dormitorul meu aveam agăţat pe perete planul întregii instalaţii de încălzire, de aerisire, de canalizare şi de conducte electrice ale complexului „Locuiţi elegant pe malul fluviului". Nişele coloanelor de încălzire erau desenate cu roşu, nişele de aerisire, cu albastru, conductele de cabluri, cu verde, iar canalizarea, cu galben. Acest plan a fascinat-o pe Katharina într-atît — de vreme ce e, din fire, o persoană atît de ordonată, planificată, aproape genială în planificare — încît stătea mereu îndelung în faţa lui şi-mi punea mereu întrebări cu privire la interdependenţa şi sensurile acestui „tablou abstract" — cum îi zicea — iar, eu, eu eram cît p-aci să fac rost de o copie a planului şi să i-o dăruiesc. Răsuflu mai uşurată că n-am făcut-o, închipuie-ţi că s-ar fi găsit la ea o copie a planului — atunci teoria complotului, ideea că apartamentul ei a servit drept punct de comercializare a lucrurilor furate ar fi perfect întemeiate, precum şi legătura dintre Trude cea roşie şi bandiţii — Katharina şi vizitele unui domn. Un astfel de plan ar fi, bineînţeles, o îndrumare ideală de a intra şi ieşi pe neobservate pentru tot soiul de spărgători şi de adulteri care nu vor să fie văzuţi. Chiar eu i-am mai dat

explicaţii cu privire la înălţimea diferitelor galerii : pe unde poţi înainta în picioare, unde poţi să umbli aplecat, pe unde trebuie să te tîrăşti în patru labe, cînd se întîmplă să se spargă o ţeavă sau în caz de pană din pricina cablurilor. Aşa, numai aşa a putut să se evaporeze sub nasul poliţiei acest adorabil tînăr gentleman, ale cărui manifestări tandre le mai poate doar visa, şi dacă este într-adevăr un spărgător de bănci, va fi priceput cu uşurinţă tot sistemul. Poate şi domnul vizitator a intrat şi a ieşit pe calea asta. Aceste complexe de blocuri moderne cer cu totul alte metode de supraveghere decît casele de raport de modă veche. Ar trebui să vinzi pontul poliţiei şi procuraturii cu vreun prilej oarecare. Ei păzesc intrările principale, poate holul şi liftul, dar mai există şi un ascensor de serviciu, care duce direct în pivniţă — acolo n-ai decît să te tîrăşti cîteva sute de metri, să ridici undeva un capac de canal şi ai dispărut. Crede-mă : nu ne mai rămîne decît să ne rugăm, fiindcă numai de titluri senzaţionale în JURNALUL, în legătură cu o chestiune sau alta, n-are el nevoie ; ce i-ar trebui acum ar fi o influenţare energică şi eficace a anchetei şi a reportajelor despre ea, iar lucrul de care se teme în aceeaşi măsură ca şi de titluri senzaţionale este mutra acră şi amară a unei anumite Maud, soţie legitimă, cununată cu el civil şi religios, şi cu care mai are şi patru copii. N-ai observat niciodată cu cîtă „voioşie adolescentină", chiar zburdalnică — şi, trebuie să mărturisesc, într-adevăr drăguţ — a dansat în cele cîteva rîn-

duri cu Katharina, și cum a insistat s-o conducă acasă — și ce decepție adolescentină pe el cînd ea și-a făcut rost de o mașină proprie? Ceea ce i-ar trebui, ce-i dorește inima, e o ființă de o drăgălășenie unică, așa cum e Katharina, nu ușuratică și totuși — cum numiți voi însușirea asta? — bună pentru dragoste, serioasă și totuși tînără și ce drăguță, fără ca ea să-și dea seama. N-a fost o încîntare și pentru inima ta de bărbat?

Da, da, așa era: îi încîntase inima de bărbat, și Blorna o mărturisi, mărturisi de asemenea că sentimentele lui pentru Katharina sînt mai mult decît o vagă simpatie, iar ea, Trude, știe desigur că orice om, nu numai bărbații, e apucat uneori de un impuls de a strînge pe cineva în brațe și poate și mai mult — dar cu Katharina, nu, era ceva care l-ar fi împiedicat să devină vreodată „un domn vizitator“, și acel ceva care l-ar fi împiedicat, ba chiar ar fi făcut să-i fie cu neputință de a deveni un „domn vizitator“ — sau mai bine zis: de a încerca măcar — acel lucru nu ar fi — și ea, Trude, știe în ce sens spune asta — respectul față de soție și considerentele legate de ea, ci respectul față de Katharina, da, respect, aproape o venerație, mai mult, o venerație afectuoasă față de... ei, da, fir-ar să fie, față de nevinovăția ei, și față de ceva mai mult, mai mult decît nevinovăție, ceva pentru care nu găsește o expresie potrivită. Probabil că e acea răceală ciudată, deși cordială, pe care o are Katharina, și — cu toate că el e cu vreo cincisprezece ani mai în vîrstă decît ea și

de, a realizat ceva în viața asta — felul în care Katharina și-a luat în mîini viața ratată, a planificat-o, a organizat-o, asta l-ar fi împiedicat oricum — chiar dacă ar fi avut vreodată asemenea gînduri — fiindcă s-ar fi temut s-o distrugă, sau să-i distrugă viața, căci e atît de vulnerabilă, al dracului de vulnerabilă; iar dacă s-ar adeveri că acel domn vizitator a fost într-adevăr Alois, atunci — spus pe șleau — o să-i ardă o palmă: da, trebuie ajutată, ajutată, căci nu e în măsură să facă față unor asemenea trucuri, acestor interogatorii și anchete — dar acum e prea tîrziu, și trebuie neapărat să dea de ea în cursul zilei —... aici însă fu întrerupt în meditațiile sale lămuritoare de Trude, care constată cu incomparabilul ei ton sec: „Domnul vizitator și-a oprit mașina în clipa asta la poartă“.

38

Să menționăm aici îndată că Blorna nu i-a ars o palmă lui Sträubleder, care sosise într-adevăr într-o bombastică mașină închiriată. Aici e vorba nu numai să curgă cît mai puțin sînge, dar și descrierea violenței fizice să fie redusă, de vreme ce nu poate fi evitată, la acel minimum pe care-l cere o dare de seamă. Asta nu înseamnă că atmosfera a devenit mai plăcută în casa Blorna, dimpotrivă: a devenit și mai neplăcută, căci în timp ce continua să amestece zahărul în ceașca ei de cafea, Trude B. nu s-a

putut abține să-l salute pe vechiul lor prieten, cu cuvintele: „Bună, dom'le vizitator". „Presupun, zise Blorna încurcat, că Trude a nimerit-o și de data asta." „Da, replică Sträubleder, întrebarea e numai dacă asta înseamnă totdeauna că ai tact."

Aici poate fi consemnat faptul că între doamna Blorna și Alois Sträubleder relațiile deveniseră aproape insuportabil de încordate cînd acesta încercase odată nu chiar s-o seducă, dar să flirteze cu ea mai insistent, iar Trude îi dăduse să înțeleagă — în felu-i sec — că se crede irezistibil, dar nu este în realitate, în orice caz nu pentru ea. În aceste împrejurări e lesne de înțeles că Blorna l-a condus pe Sträubleder numaidecît în biroul lui, rugîndu-o pe soția sa să-i lase singuri și în răstimp („răstimp între ce?" întrebă doamna Blorna) să facă tot posibilul ca s-o găsească pe Katharina.

39

De ce propria ta cameră de lucru ți se pare deodată dezgustătoare, parcă dezordonată și murdară, deși nu poți descoperi un fir icel de praf și totul e la locul lui? De ce ți-e scîrbă deodată de fotoliile de piele roșie în care ai dus la bun sfîrșit atîtea discuții de afaceri și ai avut atîtea convorbiri intime, fotolii în care se poate sta într-adevăr comod și asculta muzică; de ce sînt respingătoare pînă și rafturile de cărți, iar tabloul de pe perete, semnat de Chagall, de ce

a devenit de-a dreptul suspect, ca și cum ar fi un fals executat de pictorul însuși? Scrumiera, bricheta de masă, sticla de whisky — ce ai cu aceste obiecte anodine, chiar dacă scumpe? Ce anume face ca o zi atît de neplăcută, după o noapte extrem de neplăcută, să fie atît de insuportabilă, iar tensiunea între niște prieteni vechi să fie atît de mare încît e cît pe aci să iasă scîntei? Ce ai împotriva pereților, dați cu scame de un galben discret peste zugrăveală și împodobiți cu grafică modernă, contemporană?

„Mă rog, zise Alois Sträubleder, de fapt am venit numai ca să-ți spun că în *această* chestiune nu mai am nevoie de ajutorul tău. De data asta iarăși ți-ai pierdut cumpătul, acolo, la aeroport, în ceață. O oră după ce v-ați pierdut cumpătul sau răbdarea, ceața s-a ridicat și ați fi putut să sosiți pe la ora 18,30. Dacă vă gîndeați puțin cu calm, și la München încă mai puteați să dați un telefon la aeroport ca să aflați că nu mai exista nici o piedică. Dar să trecem cu buretele peste asta. Ca să nu joc cu cărți măsluite: chiar dacă n-ar fi fost ceață și avionul ar fi pornit conform orarului prevăzut, tot soseai prea tîrziu, fiindcă partea decisivă a interogatoriului era de mult încheiată în momentul acela și în rest nu mai putea fi împiedicat nimic."

„Oricum n-am arme împotriva JURNALULUI", zise Blorna.

„JURNALUL, zise Sträubleder, nu reprezintă nici o primejdie, ăsta depinde de Lüding, dar mai există și alte ziare, și orice soi de titluri senzaționale îmi pot fi binevenite, numai nu

acest soi, care mă pune în legătură cu banditii. O poveste romantică cu o femeie îmi poate crea dificultăţi cel mult în viaţa particulară, nu publică. Nu mi-ar dăuna nici măcar o fotografie în care să fiu văzut cu o femeie atît de atrăgătoare cum e Katharina, dealtfel teoria despre domnul care o vizita va fi abandonată, şi nici bijuteria, nici scrisoarea — ei, da, i-am dăruit un inel destul de preţios care a fost găsit, şi i-am scris cîteva scrisori din care s-a găsit doar un plic — n-or să creeze dificultăţi. Rău e că acest Tötges scrie pentru magazine ilustrate, sub altă iscălitură, lucrurile pe care nu le poate publica în JURNALUL, şi că — ei, da — Katharina i-a promis un interviu în exclusivitate. Am aflat asta acum cîteva minute de la Lüding, care e şi el de părere ca Tötges să se folosească de acest interviu, pentru că JURNALUL îl avem de fapt în mînă, dar nu avem nici o influenţă asupra celorlalte activităţi gazetăreşti ale lui Tötges, pe care le desfăşoară prin intermediul unui om de paie. Pari să fii complect neinformat, nu ?"

„N-am habar de nimic", zise Blorna.

„Ciudată situaţie pentru un avocat pe care l-am împuternicit să mă reprezinte. Iată ce se întîmplă cînd pierzi vremea fără rost în trenuri care te zgîlţîie şi te hurducă, în loc să iei legătura cu nişte servicii meteorologice, care ar fi putut să-ţi spună că ceaţa se va ridica în curînd. Deci, pesemne, n-ai luat încă legătura cu ea ?"

„Nu, dar tu ?"

„Nu, nu direct. Ştiu doar că acum aproximativ o oră a dat un telefon la JURNALUL şi i-a promis lui Tötges un interviu în exclusivitate pentru mîine după-amiază. El a acceptat. Şi mai e ceva care mă supără mai mult, mult mai mult, îmi dă de-a dreptul crampe la stomac (aici figura lui Sträubleder părea aproape emoţionată şi glasul îngrijorat), începînd de mîine poţi să mă înjuri cît vrei, pentru că într-adevăr am abuzat de încrederea voastră — dar, pe de altă parte, trăim într-adevăr într-o ţară liberă, în care e permis, între altele, să duci o viaţă amoroasă liberă, şi trebuie să mă crezi că aş face totul ca s-o ajut, mi-aş pune chiar şi reputaţia în joc, fiindcă — n-ai decît să rîzi dacă vrei — o iubesc pe femeia asta, numai că ea nu mai poate fi ajutată — eu mai pot fi ajutat — ea pur şi simplu nu se lasă ajutată..."

„Şi nici împotriva JURNALULUI, împotriva acestor porci, n-o poţi ajuta ?"

„Doamne, nu trebuie să iei chiar atît de în serios povestea asta cu JURNALUL, chiar dacă acum vă strînge puţin cu uşa. Doar nu e vorba acum să ne certăm discutînd despre ziaristica bulevardieră şi despre libertatea presei. Pe scurt, aş dori să fii prezent la acel interviu, ca avocatul meu şi *al ei*. Fiindcă problema cea mai delicată n-a ieşit în vileag pînă acum, nici la interogatorii, nici în presă, şi anume : cu vreo jumătate de an înainte, am silit-o de-a dreptul să ia cheia casei noastre de vilegiatură din Kohlforstenheim. Cheia n-a fost găsită nici la perchiziţia locuinţei, nici la perchiziţia corporală, dar o *are*, sau cel puţin a avut-o, dacă n-a aruncat-o pur şi simplu. A fost doar un

sentimentalism, sau spune-i cum vrei, dar ţineam să aibă o cheie a casei, fiindcă nu voiam să renunţ la speranţa că într-o zi va veni să mă vadă acolo. Crede-mă că aş vrea s-o ajut, s-o sprijin, că m-aş prezenta şi aş mărturisi : «Poftim, eu sînt domnul vizitator» — dar ştiu bine că pe mine m-ar renega, pe Ludwig al ei niciodată."

Expresia feţei lui Sträubleder avea ceva nou, surprinzător, ceva ce trezea în Blorna aproape milă sau în orice caz cel puţin curiozitate ; era ceva aproape umil, sau era gelozie ?

„Ce a fost cu bijuteria, cu scrisorile şi acum cu cheia ?"

„Las-o încolo, Hubert, tot n-ai înţeles ? E ceva ce nu-i pot spune nici lui Lüding, nici poliţiei ; sînt sigur că i-a dat cheia lui Ludwig al ei şi că tipul stă acum de două zile în casa mea. Mi-e pur şi simplu frică, pentru Katharina, pentru poliţişti, chiar şi pentru prostul acela de golan tînăr, care şade probabil ascuns în casa mea din Kohlforstenheim. Aş vrea să dispară de acolo înainte de a fi descoperit, şi totodată aş vrea să-l prindă, ca să se termine odată povestea. Înţelegi acum ? Tu ce mă sfătuieşti ?"

„Ai putea să dai un telefon acolo, adică la Kohlforstenheim."

„Şi crezi că dacă e acolo, răspunde la telefon ?"

„Atunci trebuie să telefonezi la poliţie, nu există altă cale. De n-ar fi decît ca să eviţi vreo nenorocire. La nevoie, dă-le un telefon anonim.

Dacă există cea mai vagă posibilitate ca Götten să fie în casa ta, trebuie să înştiinţezi poliţia numaidecît. Altfel o fac eu".

„Pentru ca numele meu şi casa mea să figureze totuşi în titlurile senzaţionale ale ziarelor în legătură cu bandiţii ? M-am gîndit la altceva... m-am gîndit că ai putea eventual să te duci tu acolo, la Kohlforstenheim, în calitate de avocat al meu, aşa ca să vezi de casă."

„În momentul de faţă ? În sîmbăta carnavalului, cînd JURNALUL ştie că mi-am întrerupt precipitat concediul — şi asta am făcut-o va să zică numai ca să mă ocup de casa ta de week-end ? Ca să controlez dacă funcţionează frigiderul, nu ? Dacă termostatul încălzirii cu petrol mai e branşat cum trebuie, dacă n-a spart nimeni vreun geam, dacă barul e destul de bine aprovizionat şi dacă rufăria de pat nu e umedă ? Pentru asta se întoarce precipitat din concediu un jurisconsult din industrie, de mare vază, care posedă o vilă de lux cu un bazin de înot şi care e căsătorit cu «Trude cea roşie» ? Găseşti într-adevăr că e o idee deşteaptă, cînd, fără îndoială, domnii reporteri de la JURNALUL îmi urmăresc toate mişcările ? Plec, cum s-ar zice, din clipa în care am descins din vagonul de dormit, la vila ta, ca să văd dacă brînduşele stau să răsară, sau dacă ghioceii au şi răsărit ? Găseşti într-adevăr că e o idee bună — fără să mai ţinem socoteală de faptul că drăgălaşul ăsta de Ludwig a dovedit că ştie să tragă cu arma destul de bine ?"

„Fir-ar să fie, nu știu dacă ironia ta sau glumele tale își mai au locul aici. Îți cer, ca avocat și prieten al meu, un serviciu, care nu e nici măcar de natură personală, ci mai mult cetățenească, și tu-mi vii cu ghioceii. Toată afacerea e atît de secretă începînd de ieri, încît azi-dimineață n-am mai primit nici o informație de acolo. Tot ce știm, știm de la JURNALUL, cu care Lüding are relații bune, din fericire. Procuratura și poliția nu mai iau contact telefonic nici măcar cu Ministerul de Interne, cu care Lüding are de asemenea relații bune. E o chestiune de viață sau moarte, Hubert."

În clipa aceasta, Trude intră fără să bată la ușă, aducînd radioul cu tranzistori, și zise calm : „Nu mai e o chestiune de moarte, ci doar de viață, slavă Domnului ! L-au prins pe băiat, în mod stupid a tras, și s-a tras asupra lui, e rănit, dar nu grav. În grădina ta, Alois, la Kohlforstenheim, între bazinul de înot și pergolă. Se pomenește de o vilă de lux de jumătate de milion, aparținînd unui coleg al lui Lüding. Dealtfel mai există adevărați gentlemeni : primul lucru pe care l-a spus Ludwig al nostru a fost : Katharina nu e cîtuși de puțin amestecată în toată povestea asta. E vorba de o poveste de dragoste care-l privește doar pe el și n-are nimic de-a face cu delictele ce i se impută, pe care însă le neagă în continuare. Probabil că va trebui să înlocuiești cîteva geamuri, Alois, se pare că au pocnit din arme destul de mult pe acolo. Încă nu ți-a fost pomenit numele, dar poate că ar fi bine s-o chemi la telefon pe Maud, fără îndoială e în emoții și are nevoie de consolare. Dealtminteri, în același timp cu Götten au fost prinși în alte locuri trei dintre pretinșii lui complici. Totul trece drept succes colosal al unui anume comisar Beizmenne. Și acum ia-o la picior, dragă Alois, și, de dragul schimbării, du-te în chip de domn în vizită, la scumpa ta soție."

Se poate lesne închipui că în acel moment era cît p-aci să se ajungă în camera de lucru a lui Blorna la argumente contondente, care n-ar fi corespuns deloc mediului și amenajării încăperii. Se pare — *se pare* că Sträubleder ar fi încercat s-o strîngă de gît pe Trude Blorna, dar ar fi fost împiedicat de soțul ei, care l-ar fi admonestat spunînd că doar n-o să se dedea la brutalități față de o doamnă. La care Sträubleder se pare — *se pare* că ar fi răspuns că nu e convins dacă epitetul de doamnă i se mai potrivește unei femei cu limba atît de ascuțită, că există totuși cuvinte pe care nu e îngăduit să le folosești ironic în anumite legături de idei și mai ales cînd e vorba de evenimente tragice, și dacă mai aude o dată, o singură dată, expresia aceea nefericită, atunci — ei bine, ce va fi atunci ? — atunci s-a terminat. Abia ieșise pe ușă și Blorna nu apucase încă să-i spună Trudei că mersese poate totuși prea departe, cînd aceasta îi taie vorba spunînd : „Mama Katharinei a murit azi-noapte. Am reușit să dau de ea la Kuir-Hochsackel."

40

Înainte de a proceda la ultimele operații de derivare, canalizare și drenare, trebuie să ni se îngăduie să intercalăm aici o observație de ordin tehnic, ca să zicem așa. În această povestire se întîmplă prea multe. E prea bogată în acțiune, într-un fel care-ți dă de furcă, încît deabia o scoți la capăt — în detrimentul ei. Desigur că e destul de trist ca o menajeră liber-profesionistă să împuște un ziarist, și un astfel de caz trebuie elucidat sau trebuie cel puțin să i se caute o explicație. Dar ce te faci cu jurisconsulți plini de succes, care-și întrerup concediul luat pentru a face schi, concediul cîștigat în sudoarea frunții, din cauza unei menajere ? Dar cu industriași (care pe deasupra mai sînt profesori și manageri de partid politic) care, dintr-un sentimentalism destul de imatur, impun aceleiași menajere cheia celei de a doua locuințe a lor și i se impun — și una și alta, fără succes, după cum se știe ; care, pe de o parte, doresc publicitate, dar numai un anumit fel de publicitate. Iată numai lucruri și oameni care pur și simplu nu se pot sincroniza și care tulbură mereu curgerea (respectiv desfășurarea lineară a acțiunii), fiindcă sînt, ca să zicem așa, imuni. Ce te faci cu funcționari ai poliției care cer mereu derivații la telefoane și le și obțin ? Mai pe scurt : totul e prea permeabil, și totuși, în momentul decisiv nu destul de permeabil pentru cel care întocmește darea de seamă, fiindcă se poate afla, ce-i drept, cutare sau cutare

lucru (de pildă, de la Hach și de la unii funcționari, sau funcționare de poliție), dar nimic, absolut nimic din cîte spun ei nu e nici pe departe concludent, pentru că nu ar fi confirmat sau măcar afirmat de ei în fața vreunei instanțe judecătorești. Nu are calitatea de probă juridică și nici cea mai mică valabilitate publică. De pildă, întreaga chestiune a derivațiilor telefonice. Interceptarea convorbirilor se face, firește, în ajutorul cercetării, dar nu e permis ca rezultatul să fie folosit și nici măcar amintit într-o procedură publică, de vreme ce procedeul a fost aplicat de o altă autoritate decît cea anchetatoare. Înainte de toate : ce se întîmplă în așa-numitul psihism al celor ce interceptează ? Ce gîndește un funcționar integru, care nu-și face decît datoria, care-și face datoria (găsind-o, eventual, respingătoare) dacă nu sub presiunea necesității de a executa un ordin, dar în orice caz sub presiunea necesității de a-și cîștiga pîinea, ce gîndește acesta, cînd e silit să asculte cum vorbește acel locatar necunoscut — pe care-l vom numi aici pe scurt omul ce oferă manifestări tandre — cu o persoană atît de simpatică, drăguță, aproape ireproșabilă cum e Katharina Blum ? Oare simte emoții morale sau sexuale, sau de ambele soiuri ? Se indignează, o compătimește sau poate resimte o plăcere ciudată cînd o persoană poreclită „călugărița“ e lezată în străfundurile sufletului ei de niște propuneri gemute cu glas răgușit, rostite amenințător ? Iată, se întîmplă atîtea pe primul plan, dar și mai multe chiar în fundal. Ce gîndește

un interceptor inofensiv, ocupat să-și cîștige pîinea amară, cînd, de pildă, un anumit Lüding, amintit aici ocazional, cheamă la telefon redacția JURNALULUI și spune cam așa : „Imediat îl scoateți basma curată pe S., dar pe B. îl implicați complet". „Firește că telefonul lui Lüding nu e interceptat pentru că e nevoie ca *el* să fie sub observație, ci pentru că există primejdia să fie chemat la telefon, de pildă, de șantajiști, gangsteri politici etc. Cum să știe un asemenea ascultător integru că prin S. se referă la Sträubleder, prin B. la Blorna, și că în JURNALUL DE DUMINICĂ nu se va mai putea citi nimic despre S., în schimb multe despre B. Și totuși — cine să știe, sau măcar să bănuiască așa ceva — Blorna e un avocat foarte prețuit de Lüding, un avocat care și-a dovedit de nenumărate ori iscusința, pe plan național și internațional. La aceste stări de fapte ne refeream în alt loc vorbind de izvoare care „nu se pot întîlni", ca acei copii de regi cărora falsa călugăriță le-a stins lumînarea — și unul dintre ei s-a scufundat în adînc și s-a înecat. Se mai întîmplă ca doamna Lüding s-o pună pe bucătăreasă s-o cheme la telefon pe secretara soțului ei, ca să afle ce și-ar dori Lüding ca desert duminica. Clătite cu mac ? Căpșuni cu înghețată *și* frișcă, sau numai cu înghețată sau numai cu frișcă, la care secretara, nevrînd să-și deranjeze șeful, dar cunoscîndu-i gusturile, sau poate că vrînd numai să le cicălească sau să le dea de furcă, declară cu glas înțepat că domnul Lüding ar prefera în duminica asta cremă caramel cu sos de

migdale prăjite ; bucătăreasa, care cunoaște firește și ea gusturile lui Lüding, o contrazice spunînd că acum aude pentru prima dată de aceste preferințe ; oare e sigură secretara că nu-și confundă propriile gusturi cu ale domnului Lüding, și n-ar putea da totuși legătura, ca să poată vorbi direct cu domnul Lüding despre dorințele sale în materie de desert ? Atunci secretara, care-l însoțește ocazional pe domnul Lüding în deplasări pentru consfătuiri și ia masa cu el în hoteluri Palace sau Intercontinental, susține că de cîte ori e în voiaj cu dumnealui, dînsul cere întotdeauna cremă caramel cu sos de migdale prăjite ; bucătăreasa : dar duminică nu e în deplasare cu ea, cu secretara, și oare nu e cu putință ca deserturile dorite de domnul Lüding să depindă de societatea în care se află ? Etc. etc. Pînă la urmă se mai discută îndelung despre clătite cu mac — și întreaga convorbire se înregistrează, pe cheltuiala contribuabilului, pe o bandă de magnetofon. Cel care e pus să asculte banda și care trebuie să fie atent — firește, dacă nu cumva a fost utilizat aici un cod de anarhiști, dacă nu cumva clătitele înseamnă granate de mînă, iar prin înghețată de căpșuni nu cumva se înțeleg bombe — gîndește poate totuși : halal griji mai au și ăștia, sau : asemenea griji aș vrea să am și eu, căci s-ar putea ca tocmai atunci să-i fi fugit fata cu cineva, fiul său să se fi dedat stupefiantelor sau să i se fi mărit din nou chiria ; și toate acestea — aceste înregistrări pe bandă — numai fiindcă o dată Lüding a fost amenințat cu

un atentat cu bombă ; așa află, în sfîrșit, un funcționar inocent ce sînt „clătitele cu mac", el, care s-ar mulțumi cu clătite ca fel principal, fie și cu *una* singură.

Se petrec prea multe în primul plan și nu știm nimic despre cele ce se petrec în fundal. Dacă am putea asculta și noi o dată acele benzi ! De n-ar fi decît ca să aflăm cît de intimă — sau dacă într-adevăr e intimă Else Woltersheim cu Konrad Beiters. Ce înseamnă cuvîntul „prieten", cînd e vorba de relațiile dintre ei ? Oare îi zice „iubitule", „dragule" sau îl strigă doar Konrad sau Conny ? Ce soi de tandrețe verbală folosesc reciproc, dacă se alintă, în general ? Fiind știut că el are un bun bariton, aproape apt pentru concerte, dar în orice caz pentru cor, oare îi cîntă ceva la telefon ? Serenade ? Șlagăre ? Arii ? Sau se întrețin poate fără perdea despre intimități trecute sau plănuite ? Iată ce am prefera să știm, căci majoritatea oamenilor fiind privați de legături telepatice sigure, pun mîna pe telefon, care li se pare mai demn de încredere. Oare funcționarii superiori își dau seama ce pretind pe plan psihic de la subalternii lor ? Să presupunem că o persoană vulgară, provizoriu suspectată, ale cărei convorbiri s-a permis să fie interceptate, își cheamă la telefon partenera de moment, de asemenea vulgară. De vreme ce trăim într-o țară liberă și putem vorbi liber și deschis unii cu alții, fie și la telefon, cîte îi pot auzi urechile sau îi pot fi zvîrlite în față de pe banda de magnetofon unei persoane poate profund morale

sau chiar austere ? E compatibil cu simțul răspunderii ? Oare îngrijirea psihiatrică îi e asigurată ? Ce spune sindicatul funcționarilor din serviciile publice, din transporturi și comunicații în legătură *cu acestea?* Se poartă de grijă industriașilor, anarhiștilor, directorilor, spărgătorilor și funcționarilor de bancă, dar cine are grijă de forțele armate naționale ale benzilor de magnetofon ? Bisericile n-au nimic de zis ? Conferința episcopilor la Fulda sau comitetul catolicilor germani nu se mai gîndesc la nimic ? De ce tace Papa ? Oare nimeni nu are habar de cîte au de auzit niște urechi nevinovate, de la crema de zahăr ars pînă la pornografia cea mai drastică ? Niște tineri sînt sfătuiți să îmbrățișeze cariera de funcționar — și sînt lăsați pradă cui ? Unor bandiți în materie de moravuri, care operează prin telefon. Iată, în sfîrșit, un domeniu în care bisericile și sindicatele ar putea colabora. S-ar putea institui cel puțin un fel de program de școlarizare pentru cei de la serviciul de interceptare. Benzi de magnetofon cu lecții de istorie. N-ar fi costisitor.

41

Ne întoarcem acum plini de căință, spre primul plan, ne ducem din nou la inevitabila muncă de canalizare, și iată că trebuie să începem din nou cu o explicație. Promisesem că nu va mai curge sînge și punem preț pe constatarea că prin moartea doamnei Blum, mama Ka-

tharinei, această promisiune n-a fost încălcată. Căci nu e vorba de o faptă sîngeroasă, deși nici de un caz normal de deces. Moartea doamnei Blum a fost provocată prin violență, dar printr-o violență neintenționată. În orice caz — acest lucru trebuie consemnat — cel care a provocat moartea ei n-a avut intenții de asasinat, nici de omucidere și nici măcar de lezare corporală. E vorba, așa cum s-a dovedit și cum a fost chiar recunoscut de interesat, de același Tötges, care a avut într-adevăr un sfîrșit sîngeros, provocat printr-o violență intenționată. Tötges căutase încă de joi adresa doamnei Blum la Gemmelsbroich, o și aflase, dar încercase în zadar să pătrundă în spital. Portarul, sora de secție Edelgard și medicul-șef. dr. Heinen îi atrăseseră atenția că după o operație de cancer grea, dar reușită, doamna Blum are neapărată nevoie de liniște, că pentru a se vindeca e absolut necesar să fie ferită de orice emoție și că nici vorbă nu poate fi de un interviu. Argumentul că prin legătura fiicei ei cu Götten doamna Blum ar fi și ea „un personaj al actualității", medicul îl combătuse prin argumentul că și personajele actualității sînt pentru el întîi de toate pacienți. Dar în cursul acestei convorbiri Tötges observase că în spital lucrau niște vopsitori, iar mai tîrziu se lăudase chiar în fața colegilor săi că prin folosirea „celui mai simplu dintre trucuri, anume al trucului că ești meseriaș" — procurîndu-și un halat, o cutie de vopsea și o pensulă — reușise în dimineața zilei de vineri să pătrundă pînă la doamna Blum, căci nici o sursă nu e la fel de bogată ca o mamă, fie și bolnavă. Îi prezentase doamnei Blum faptele, nu era absolut sigur că femeia pricepuse totul, căci se vedea că Götten îi e un nume necunoscut, iar ea spusese : „De ce a trebuit să ajungă aici, de ce a trebuit să se întîmple așa !", din care Tötges făcuse în JURNALUL „Trebuia să ajungă aici! Trebuia să se întîmple așa!" Justifica ușoara modificare a spuselor doamnei Blum prin faptul că în calitatea lui de reporter e pregătit și obișnuit să-i „ajute pe oamenii simpli să se exprime".

42

Nu s-a putut stabili cu certitudine nici măcar dacă Tötges pătrunsese cu adevărat pînă la doamna Blum, sau dacă mințise, adică își inventase vizita la ea, spre a putea da frazele bătrînei, citate în JURNALUL, drept rezultat al unui interviu și a-și dovedi astfel iscusința ziaristică, mai făcînd și pe grozavul. Doctorul Heinen, sora Edelgard, o infirmieră spaniolă cu numele de Huelva, o femeie de serviciu portugheză, numită Puelco — toți găsesc că e exclus ca „acest tip să fi avut într-adevăr neobrăzarea să facă una ca asta" (cuvintele doctorului Heinen). Ce e drept, nu numai vizita la mama Katharinei, mărturisită, deși poate doar inventată, a fost decisivă, și rămîne o întrebare deschisă dacă personalul spitalului neagă pur și simplu ceea ce nu era voie să se întîmple, sau dacă Tötges a inventat vizita spre a da spusele doamnei Blum drept citate textuale. Aici e vorba să domine

dreptatea absolută. Trece drept lucru dovedit că intenția Katharinei, cînd și-a croit costumul de carnaval, a fost să întreprindă cercetări în aceeași cîrciumă din care nefericitul Schönner „dispăruse cu o tipă“, *după ce* se înțelesese cu Tötges să-i acorde un interviu și *după ce* JURNALUL DE DUMINICĂ publicase un nou reportaj al acestuia. Să avem deci răbdare. Neîndoielnic, dovedit și de-a dreptul documentat este faptul că doctorul Heinen a fost surprins de moartea subită a pacientei sale Maria Blum și că „nu poate certifica, dar nici exclude efectul unor influențe neprevăzute“. În nici un caz nu e vorba să aruncăm răspunderea asupra unor vopsitori nevinovați. Nu e permis să se păteze onoarea meseriașilor germani : nici sora Edelgard, nici femeile străine Huelva și Puelco nu pot garanta că toți vopsitorii — patru la număr, de la firma Merkens din Kuir — erau într-adevăr vopsitori, și cum cei patru lucrau în locuri diferite, nimeni nu poate ști, de fapt, dacă nu s-a strecurat cineva îmbrăcat în halat, echipat cu vopsea și pensulă. Cert e atît : Tötges *a susținut* (nu se poate spune : a mărturisit, de vreme ce vizita lui nu poate fi dovedită), că a fost la Maria Blum și că i-a luat un interviu, și această afirmație a ajuns la cunoștința Katharinei. Pe de altă parte, domnul Merkens a recunoscut că desigur nu toți patru vopsitorii au fost mereu prezenți concomitent și că, dacă cineva ar fi ținut să se strecoare pe furiș, nu i-ar fi venit greu. Mai tîrziu, doctorul Heinen a spus că va intenta un proces JURNALULUI din pricina spuselor doamnei Blum publicate ca citat,

și că va provoca un scandal, fiindcă e un lucru monstruos, dacă e adevărat, dar amenințarea lui rămase la fel de nepusă în practică cum rămăsese și pumnul în obraz pe care Blorna amenințase că i-l va trage lui Sträubleder.

43

Spre amiaza acelei zile de sîmbătă, 23 februarie 1974, în Cafeneaua Kloog din Kuir (Kloog fiind un nepot al acelui proprietar de restaurant la care Katharina lucrase în tinerețe, ajutînd la bucătărie și ca chelneriță), soții Blorna, doamna Woltersheim, Konrad Beiters și Katharina se întîlneau, în sfîrșit. Avură loc îmbrățișări și curseră lacrimi, chiar și de-ale doamnei Blorna. Firește că și în Cafeneaua Kloog domnea o atmosferă de carnaval, dar proprietarul, Erwin Kloog, care o cunoștea pe Katharina, o tutuia și o prețuia, puse la dispoziția celor întruniți camera unde locuia. De acolo, Blorna îl chemă la telefon întîi și întîi pe Hach, pentru a contramanda întîlnirea de după-amiază în foaierul Muzeului. Îl înștiință pe acesta că mama Katharinei a murit subit, probabil în urma unei vizite a lui Tötges de la JURNALUL. Hach se arătă mai blînd decît fusese dimineața, îl rugă să-i transmită condoleanțele sale personale Katharinei, care precis nu are nici o ranchiună față de el, nici n-are vreun motiv să aibă. Dealtfel, le stă oricînd la dispoziție. E drept că e foarte ocupat acum cu interogatoriul lui Götten, dar se va face liber ; dealtminteri, din interoga-

toriul lui Götten n-a reieșit pînă acum nimic care s-o acuze pe Katharina. Götten a vorbit de ea cu multă afecțiune și în spiritul corectitudinii. În orice caz nu prea e de așteptat să primească autorizația de a fi vizitat, căci nu are rude, iar titlul de „logodnică" s-ar găsi probabil că e prea vag și neîntemeiat.

După toate aparențele, Katharina nu s-a prăbușit cînd a aflat vestea morții mamei sale. Se pare aproape că s-ar fi simțit ușurată. Bineînțeles, i-a arătat doctorului Heinen numărul din JURNALUL, în care se pomenea de interviul lui Tötges și se citau cuvintele mamei, dar nu împărtăși deloc indignarea doctorului Heinen față de interviu, ci declară că acești oameni sînt niște ucigași și niște asasini ai renumelui, îi disprețuiește firește, dar se vede că e de-a dreptul datoria acestui soi de ziariști să răpească oamenilor nevinovați onoarea, renumele și sănătatea. Doctorul Heinen, care în mod eronat o credea marxistă (probabil că citise și el în JURNALUL aluziile lui Brettloh, fostul soț al Katharinei), era puțin speriat văzînd că rămîne rece, și o întrebă dacă socotește asta — isprăvile JURNALULUI — ca o problemă de structură. Katharina nu știa la ce se referă și dădu din cap. Apoi o rugă pe sora Edelgard s-o conducă la morga spitalului, unde intră împreună cu doamna Woltersheim. Katharina trase ea însăși giulgiul de pe fața mamei sale, zise „Ei, da" și o sărută pe frunte ; cînd sora Edelgard o invită să rostească o scurtă rugăciune, scutură din cap și spuse „Nu". Acoperi din nou fața mamei sale cu giulgiul, îi mulțumi călugăriței și numai

în timp ce ieșea din morgă începu să plîngă, întîi încetișor, apoi mai tare, în cele din urmă năvalnic. Poate că se gîndea și la răposatul ei tată, pe care-l văzuse pentru ultima oară de asemenea în morga unui spital, pe cînd avea șase ani. Else Woltersheim își aminti, sau mai degrabă fu izbită de gîndul că n-o văzuse niciodată pe Katharina plîngînd, nici măcar ca fetiță, cînd avusese de suferit la școală sau o apăsa tristețea din pricina mediului. Katharina insistă cu mare politețe, ba chiar cu amabilitate, să le mulțumească celor două străine, doamnelor Huelva și Puelco, pentru tot ce făcuseră pentru îngrijirea mamei ei. Părăsi spitalul stăpînă pe sine și nu uită să ceară administrației să-l înștiințeze telegrafic pe fratele ei la închisoare.

Așa rămase toată după-amiaza și seara : stăpînă pe sine. Deși relua mereu cele două numere din JURNALUL, discutînd cu soții Blorna, cu Else W. și Konrad B. toate detaliile de acolo și interpretările acelor detalii, pînă și atitudinea ei față de JURNALUL părea să se fi schimbat. Ca s-o spunem în limbaj de actualitate : era mai puțin emoționată, mai mult analitică. În acest cerc care-i era familiar și care avea sentimente prietenești față de ea, în acea cameră a lui Erwin Kloog, a vorbit deschis despre relațiile ei cu Sträubleder : o dată, după o serată în casa Blorna, o condusese acasă, deși ea refuzase categoric, aproape cu scîrbă, o însoțise pînă la ușă, apoi intrase chiar în apartament, punînd pur și simplu piciorul în prag. Ei da, încercase firește să se apropie de ea, fusese cam jignit fiindcă nu-l găsise deloc irezistibil, și în cele

din urmă — trecuse de miezul nopții — plecase. Începînd din ziua aceea, a urmărit-o în toată legea, a revenit iarăși și iarăși, i-a trimis flori, i-a scris scrisori și de cîteva ori a reușit să intre în apartamentul ei, cu un asemenea prilej a silit-o de-a dreptul să primească inelul. Asta e tot. Nu mărturisise vizitele lui, adică nu-i divulgase numele, pentru că i se păruse cu neputință să le explice anchetatorilor că n-a fost nimic între ei, absolut nimic, nici măcar o singură sărutare. Cine s-o creadă că a rezistat unui om ca Sträubleder, care nu numai că e avut, dar e și de-a dreptul celebru în cercurile politice, economice și științifice pentru farmecul lui irezistibil, aproape ca un actor de cinema, și cine s-o creadă pe o simplă menajeră ca ea, că ar rezista unui actor de cinema, și nici măcar din motive morale, ci din motive de gust ? Pur și simplu n-a exercitat nici o atracție asupra ei, și găsește că toată povestea asta cu vizitele unui domn e cel mai dezgustător mod de a pătrunde într-o sferă pe care n-ar vrea s-o numească o sferă intimă, fiindcă asta ar da loc la neînțelegeri, căci ea nu devenise cîtuși de puțin intimă cu Sträubleder — ci fiindcă el o pusese într-o situație pe care n-ar fi putut-o explica nimănui, cu atît mai puțin unui grup de anchetatori. În cele din urmă însă — aici rîse — a ajuns să simtă totuși o anumită recunoștință față de Sträubleder, căci cheia casei sale era importantă pentru Ludwig, sau cel puțin adresa, fiindcă — aici rîse din nou — Ludwig ar fi pătruns în casă desigur și fără cheie, dar cheia i-a facilitat bineînțeles intrarea, iar ea știuse că vila va fi

nelocuită în perioada carnavalului, căci cu două zile înainte, Sträubleder nu-i dăduse iarăși pace, o molestase cu insistențele, propunîndu-i, înainte de a fi acceptat să participe la conferința de la Bad B., să petreacă sfîrșitul săptămînii de carnaval acolo. Da, Ludwig îi mărturisise că e căutat de poliție, dar îi spusese numai că e dezertor din armată și că e pe cale s-o șteargă în străinătate, și — aici rîse a treia oară — o amuzase să-l expedieze ea personal în nișa coloanelor de încălzire și să-i indice ieșirea în caz de incendiu, care se află la capătul complexului „Locuiți elegant la malul fluviului“ și care te scoate la lumina zilei în colțul dinspre șoseaua către Hochkeppel. Nu, ce-i drept, nu crezuse că poliția îi supraveghează, pe ea și pe Götten, ci privise isprava ca un joc romantic de-a hoții și jandarmii, și de-abia dimineața — de fapt, Ludwig plecase încă de la ora șase — și-a dat seama ce serioasă fusese toată treaba. I se luase o piatră de pe inimă, zicea, că Götten fusese arestat, zicînd că acum nu mai poate face prostii. Pînă acum îi fusese teamă, fiindcă acest Beizmenne i se pare cam înfricoșător.

44

Aici trebuie constatat și notat că după-amiaza și seara de sîmbătă s-au scurs într-o atmosferă aproape plăcută, atît de plăcută încît toți — soții Blorna, Else Woltersheim și Konrad Beiters, care era deosebit de tăcut — se liniștiră. În cele

din urmă, găseau, pînă și Katharina însăși, că „situația e destinsă“. Götten arestat, interogatoriile Katharinei încheiate, mama Katharinei izbăvită de o grea suferință, chiar dacă prematur, formalitățile de înmormîntare erau pe cale de a fi rezolvate, toate actele necesare din Kuir le fuseseră promise pentru lunea „trandafirilor“, în care un funcționar al administrației locale se arătase dispus să le elibereze, din amabilitate, deși era zi de sărbătoare. Apoi Katharina mai simți, o oarecare mîngîiere că proprietarul cafenelei, Erwin Kloog, care refuză să primească orice plată pentru cele consumate (era vorba de cafele, lichioruri, salată de cartofi, cîrnăciori și cozonac), îi spuse la plecare : „Capul sus, Kathrinchen, nu toată lumea de aici are păreri proaste despre tine !“ Consolarea ce zăcea în aceste cuvinte o fi fost relativă, căci ce înseamnă, de fapt, „nu toți“ ? Dar în orice caz „nu toți“ erau împotriva ei. Căzură de acord să se ducă în casa Blorna cu toții și să petreacă acolo sfîrșitul serii. Acolo, Katharinei nu i se îngădui să pună mîna pe nimic ca să facă ordine, spunîndu-i-se că e în concediu și că trebuie să se destindă. Doamna Woltersheim fu cea care pregăti sandvișuri la bucătărie, în timp ce Blorna și Beiters se ocupau de focul din șemineu. Într-adevăr, Katharina acceptă și ea odată să fie „răsfățată“. Mai tîrziu, se simțiră cu adevărat bine, și de n-ar fi fost un caz de deces la mijloc și arestarea unui om iubit, desigur că s-ar fi apucat la o oră tîrzie să danseze puțin, căci, în definitiv, era carnaval.

Blorna nu reuși s-o convingă pe Katharina să renunțe la interviul acordat lui Tötges. Îl refuză, rămînînd calmă și foarte amabilă, iar mai tîrziu — după ce interviul se dovedise a fi chiar „interviu“ — pe Blorna îl treceau fiorii aducîndu-și aminte și gîndindu-se cu cît sînge rece și cu cîtă hotărîre se încăpățînase Katharina să dea acel interviu și să refuze asistența lui. Și totuși, mai tîrziu, nu era convins că încă din seara aceea Katharina fusese decisă să facă moarte de om. Mult mai probabil i se părea că imboldul hotărîtor venise de la JURNALUL DE DUMINICĂ. Se despărțiră în pace, tot cu îmbrățișări, de data aceasta fără lacrimi, după ce ascultaseră împreună atît muzică serioasă, cît și muzică ușoară, și după ce Katharina și Else Woltersheim povestiseră cîte ceva despre viața la Gemmelsbroich și la Kuir. Nu era decît zece și jumătate cînd Katharina, doamna Woltersheim și Beiters se despărțiră, cu multe declarații de bună prietenie și simpatie, de soții Blorna, care se fericeau că se întorseseră totuși la timp — la timp pentru Katharina. În fața focului din șemineu, care se stingea încetișor, mai stătură de vorbă, la o sticlă de vin, despre noile lor planuri de concediu, despre caracterul prietenului lor Sträubleder și al soției sale, Maud. Cînd Blorna o rugă pe nevastă-sa ca la vizitele viitoare ale prietenului să nu mai întrebuințeze expresia „domn vizitator“, de vreme ce devenise un termen nevralgic, Trude Blorna zise : „No să-l revedem prea curînd“.

45

Există mărturii garantate despre felul tihnit în care şi-a petrecut Katharina restul serii. A mai încercat o dată costumul de beduină, a mai întărit cîteva cusături şi s-a hotărît ca, în chip de văl, să întrebuinţeze o batistă albă. Au mai ascultat puţin radioul, au mai mîncat cîteva prăjituri şi s-au dus la culcare. Beiters retrăgîndu-se pentru prima oară în chip făţiş cu doamna Woltersheim, în dormitorul ei, Katharina, instalîndu-se pe dormeză.

46

Duminică dimineaţa, cînd Else Woltersheim şi Konrad Beiters se sculară, găsiră masa frumos pusă pentru micul dejun, cafeaua, filtrată în cafetiera-termos, iar Katharina, care începuse să ia micul dejun cu o poftă vizibilă, şedea la masa din camera de zi şi citea JURNALUL DE DUMINICĂ. Aici n-o să prea mai relatăm, ci o să ne folosim aproape exclusiv de citate. Ce-i drept, povestea Katharinei nu mai figura cu fotografie pe prima pagină. Acolo figura de data aceasta Ludwig Götten sub titlul: „Amantul tandru al Katharinei Blum prins în vila unui industriaş". Povestea însăşi era mai amplă decît pînă acum, pe paginile 7—9, cu numeroase fotografii: Katharina în rochia de la prima comuniune, tatăl ei în chip de caporal lăsat la vatră, biserica din Gemmelsbroich, încă

o dată vila soţilor Blorna, mama Katharinei la vreo patruzeci de ani, arătînd destul de amărîtă, aproape prăpădită, în faţa căsuţei minuscule din Gemmelsbroich, în care locuiseră, în sfîrşit o poză cu spitalul în care murise mama Katharinei în noaptea de vineri spre sîmbătă. Iată textul:

„Ca primă victimă dovedită a impenetrabilei Katharina Blum, aflată şi acum încă în libertate, poate fi desemnată propria ei mamă, care n-a supravieţuit şocului primit aflînd de activităţile fiicei sale. E destul de uimitor însuşi faptul că în timp ce maică-sa se afla pe patul de moarte, fiica dansa cu intensă tandreţe la un bal cu un spărgător şi ucigaş, dar frizează perversiunea extremă că la moartea mamei n-a vărsat o singură lacrimă. Oare femeia aceasta e doar «rece ca gheaţa şi calculată»? Soţia unuia dintre stăpînii ei de odinioară, un medic de ţară cu multă vază, o descrie astfel: «Felul ei de a fi era gen tîrfă. M-am văzut silită s-o concediez de dragul fiilor noştri adolescenţi, al pacienţilor şi al prestigiului soţului meu.» Oare Katharina B. era cumva părtaşă la delapidările doctorului Fehnern de tristă memorie? (JURNALUL a publicat pe vremuri dări de seamă despre acest caz.) Tatăl ei a fost oare un simulant? Fratele ei de ce a ajuns un răufăcător? Rămîn încă neclarificate ascensiunea ei rapidă şi veniturile ei mari. Lucru definitiv stabilit: Katharina Blum l-a ajutat pe Götten cel pătat cu sînge să fugă, a abuzat fără ruşine de încrederea prietenească şi de serviabilitatea spontană a unui om de ştiinţă şi industriaş de mare vază. Între timp,

JURNALUL a ajuns în posesia unor informații care dovedesc aproape sigur : nu ea primea vizite de domni, ci făcea vizite nepoftită, ca să spioneze pe la vilă. Misterioasele plimbări cu mașina ale numitei Blum nu mai sînt atît de misterioase. Fără scrupule a riscat să distrugă bunul renume al unui om onorabil, fericirea sa familială, cariera sa politică — despre care JURNALUL a publicat articole în repetate rînduri —, fiind indiferentă față de sentimentele unei soții loiale și a celor patru copii. Se vede că numita Blum primise din partea unui grup politic de stînga misiunea de a distruge cariera lui S.

Oare poliția, oare procuratura sînt dispuse să-l creadă pe infamul Götten, care o despovărează pe numita Blum de orice învinuire ? JURNALUL pune din nou întrebarea : metodele noastre de cercetare nu sînt oare totuși prea blînde ? Trebuie să rămînem umani față de neoameni ?“

Iată textul de sub fotografiile soților Blorna și a vilei :

„În această casă a lucrat numita Blum de la orele șapte pînă la șaisprezece treizeci, independentă și nesupravegheată, bucurîndu-se de întreaga încredere a domnului și doamnei Blorna. Cîte nu s-or fi petrecut aici în timp ce soții Blorna își vedeau de îndeletnicirile lor profesionale, fără să bănuiască nimic ? Sau nu erau chiar atît de neștiutori ? Relațiile lor cu numita Blum au fost caracterizate ca foarte familiare, aproape intime. Unii vecini au povestit reporterilor noștri că aproape s-ar putea vorbi de relații de prietenie. Trecem sub tăcere unele aluzii, de vreme ce nu țin de subiect. Sau totuși ? Ce rol a jucat doamna dr. Gertrud Blorna, care și astăzi încă mai e cunoscută în analele unei renumite Școli Tehnice Superioare ca «Trude cea roșie» ? Cum a putut fugi Götten din apartamentul numitei Blum, deși poliția era pe urmele lui ? Cine cunoștea pînă-n ultimele detalii planurile de construcție ale complexului de apartamente «Locuiți elegant pe malul fluviului» ? Doamna Blorna. Vînzătoarea Hertha Sch. și muncitoarea Claudia St. au declarat JURNALULUI în unanimitate : «Cum au dansat ăștia împreună (se refereau la numita Blum și la banditul Götten) ! De parcă se cunoșteau de cînd lumea. N-a fost o întîlnire întîmplătoare. A fost o revedere.»“

47

Cînd Beizmenne fu criticat în cadru intern pentru că-l lăsase nestingherit pe Götten aproape patruzeci și opt de ore — căci aflase despre șederea lui în vila lui Sträubleder încă de joi seara, la ora 23.30 — riscînd astfel să le scape din nou, Beizmenne rîse, zicînd că, începînd de joi la miezul nopții, Götten nu mai avusese nici o șansă să scape. Casa se află situată în pădure, dar e înconjurată într-un fel de-a dreptul ideal de posturi de pîndă vînătorești în copaci, „ca de niște turnuri de pază“, ministrul de interne fusese informat și perfect de acord cu toate măsurile luate ; o echipă spe-

cială fusese numaidecît trimisă la fața locului cu helicopterul, bineînțeles fără ca acesta să aterizeze în raza capacității auditive, oamenii fuseseră distribuiți în posturile de pîndă, a doua zi de dimineață, secția de poliție locală fusese întărită în modul cel mai discret cu încă două duzini de polițiști. Cel mai important lucru fusese, zicea Beizmenne, să se observe încercările lui Götten de a stabili contacte, iar succesul justificase pe deplin riscurile. Au fost surprinse cinci contacte. Și, bineînțeles, trebuia să se pună mîna întîi pe aceste cinci persoane, să se percheziționeze locuințele lor, înainte de a-l aresta pe Götten. S-a procedat la prinderea lui numai cînd isprăvise cu stabilirea contactelor și, din nesocotință sau impertinență, se simțise în siguranță într-atît, încît a putut fi observat de afară. Unele amănunte importante el, Beizmenne, le datorează dealtfel reporterilor de la JURNALUL, editurii de care ține acesta și organelor care sînt în relații cu această întreprindere și care, de ! au metode libere, nu întotdeauna convenționale, pentru a afla amănunte ce rămîn ascunse anchetatorilor oficiali. Astfel, de pildă, s-a descoperit că doamna Woltersheim e la fel de puțin naivă și neștiutoare ca și doamna Blorna. Numita Woltersheim s-a născut în 1930, fiind copil nelegitim al unei muncitoare din Kuir. Mama ei mai trăiește, și unde credeți ? În R.D.G. și anume nu silită fiind, ci de bunăvoie ; de mai multe ori, întîi în 1945, apoi în 1952 și încă o dată în 1961, cu puțin timp înainte de a se ridica zidul, i se propusese să se întoarcă în orășelul ei natal Kuir, unde posedă o căsuță și

un pogon de pămînt. Dar ea a refuzat — și anume de trei ori, și de fiecare dată în mod expres. Și mai interesant cu cîteva grade e tatăl numitei Woltersheim, un anume Lumm, de asemenea muncitor, afară de aceasta membru al P.C.G. de pe atunci, emigrat în 1932 în Uniunea Sovietică, unde i s-a pierdut urma, pare-se. El, Beizmenne, presupune că acest soi de rătăciți nu figurează pe listele de dispăruți ale Wehrmacht-ului german.

48

De vreme ce nu putem fi siguri că unele indicații, relativ clare, referitoare la corelația acțiunilor și faptelor, nu vor scăpa, eventual, multora, sau nu vor fi răstălmăcite ca pure aluzii, să ni se îngăduie totuși încă o indicație aici : JURNALUL, care prin reporterul său Tötges a provocat fără îndoială moartea prematură a doamnei Blum, în JURNALUL DE DUMINICĂ o prezenta pe Katharina drept vinovată de moartea mamei sale și o mai învinovățea pe deasupra — însă doar mai mult sau mai puțin deschis — de a fi furat cheia vilei de week-end a lui Sträubleder ! Acest lucru se cere subliniat încă o dată, căci nu poți fi niciodată sigur. Și n-ai nici certitudinea că pricepi cum trebuie toate calomniile, minciunile, răstălmăcirile JURNALULUI.

Să zugrăvim aici prin exemplul Blorna în ce fel a putut acționa JURNALUL chiar și asupra unor oameni relativ raționali. În cartierul de vile în care locuiau soții Blorna, de fapt nu se

vindea JURNALUL DE DUMINICĂ. Acolo se citeau publicații mai distinse. Așa se făcu că Blorna, care credea că acum a trecut totul și care aștepta cu oarecare teamă numai convorbirea Katharinei cu Tötges, află de articolul din JURNALUL DE DUMINICĂ abia cînd o chemă la telefon pe doamna Woltersheim. Cît despre ea, considerase ca de la sine înțeles că Blorna citise JURNALUL DE DUMINICĂ. Or, toată lumea a priceput, sperăm, din cele de pînă acum, că Blorna era un om inimos, sincer îngrijorat pentru Katharina, dar și un om lucid. Punînd-o pe doamna Woltersheim să-i citească cu voce tare, la telefon, pasajele respective din JURNALUL DE DUMINICĂ, nu-i venea să-și creadă simțurilor cum se spune (în acest caz unui singur simț : auzul), o puse să-i mai citească o dată totul, apoi se văzu silit s-o creadă și — cum se spune de asemenea — își ieși din fire. Țipă, urlă, căută o sticlă goală la bucătărie, găsi una, alergă cu ea la garaj, unde, din fericire, îl prinse nevasta și-l împiedică să meșterească un adevărat cocteil exploziv, pe care avea de gînd să-l arunce în redacția JURNALULUI, iar apoi voia să mai facă unul pentru „vila din oraș" a lui Sträubleder. Să ne închipuim acest lucru în modul cel mai concret : un om de formație academică, în vîrstă de patruzeci și doi de ani, care se bucura de șapte ani de stima lui Lüding, de respectul lui Sträubleder, pentru felul său lucid și clar de a duce tratative — și anume pe plan internațional, atît în Brazilia, cît și în Arabia Saudită sau în Irlanda de Nord —, nu e deci vorba de un provincial, ci de un om avînd experiența lumii largi pînă-n vîrful unghiilor — un om ca *acesta* avea intenția să fabrice bombe improvizate !

Doamna Blorna caracteriză acest impuls ca anarhism spontan, mic-burghez și romantic, îi vorbi descîntîndu-l de-a dreptul așa cum *descînți* o parte a corpului bolnavă sau rănită, apoi ridică receptorul, o puse pe doamna Woltersheim să-i citească și ei pasajele respective și, trebuie spus aici : păli, chiar și ea, și făcu ceva poate mai rău decît niște sticle cu cocteil exploziv, puse din nou mîna pe telefon, sună la Lüding (care la ora aceea își mînca tocmai desertul de căpșuni cu frișcă și cu înghețată de vanilie) și-i zise pur și simplu : „Ești un porc, un porc mizerabil !" Nu-și spuse numele, ce-i drept, dar se poate presupune că toți cunoscuții soților Blorna cunoșteau glasul soției, renumită pentru observațiile ei pertinente și înțepătoare. La rîndul lui, Blorna găsi că asta e prea de tot, crezînd că vorbise cu Sträubleder. Se ajunse și la alte certuri și scandaluri, chiar între soți, între soții Blorna și alții, dar cum nimeni nu fu ucis cu acest prilej, să ne fie îngăduit să trecem peste ele. Aceste urmări neimportante, deși intenționate, ale JURNALULUI DE DUMINICĂ sînt amintite aici numai ca să se știe cum s-au indignat chiar și niște oameni cultivați și așezați și cum îi bătea gîndul să comită acte de violență dintre cele mai grosolane.

E dovedit că la această oră — în jur de douăsprezece — Katharina părăsise localul „La rața de aur", frecventat de ziariști, unde stătuse timp

de o oră și jumătate fără a fi recunoscută, culegînd probabil informații despre Tötges, și aștepta, în apartamentul ei, vizita acestuia, care sosi peste aproximativ un sfert de oră. Despre „interviu" nu mai e nevoie, desigur, să spunem nimic. Se știe cum a ieșit (v. p. 8).

49

Pentru a examina cît adevăr conține surprinzătoarea informație a parohului din Gemmelsbroich — surprinzătoare pentru *toți* cointeresații — cum că tatăl Katharinei fusese un comunist camuflat, Blorna plecă pentru o zi în acea comună. Întîi : preotul își confirmă declarația, recunoscînd că JURNALUL îl citase exact și textual, dovezi ale afirmației sale nu poate furniza, nici nu vrea, spuse chiar că *n-are nevoie* de ele, căci oricînd se mai poate bizui pe flerul său, și mirosise pur și simplu că Blum e comunist. Nu voia să-și definească simțul mirosului, nici nu se arătă prea grăbit să-i vină în ajutor lui Blorna, cînd acesta îl rugă să-i explice, dacă nu-și poate descrie simțul olfactiv, cum e mirosul unui comunist, ca să zicem așa : *cum* miroase un comunist, iar aici — trebuie s-o spunem, din păcate — parohul deveni destul de nepoliticos, îl întrebă pe Blorna dacă e catolic, și cînd acesta răspunse afirmativ, preotul îi aminti de datoria lui de obediență, ceea ce Blorna nu înțelese. Firește că din acel moment dădu de greutăți în cercetările sale privitoare la familia Blum, care nu părea să fi fost

prea îndrăgită ; află lucruri urîte despre răposata mamă a Katharinei, care într-adevăr golise cîndva o sticlă de vin de împărtășanie în sacristie, împreună cu paracliserul între timp concediat, auzi lucruri urîte despre fratele Katharinei, care fusese, pare-se, o adevărată pacoste, dar singurul citat în sprijinul faptului că tatăl Katharinei ar fi fost comunist era o vorbă a acestuia, spusă în anul 1949 într-una din cele șapte cîrciumi ale satului către fermierul Scheumel, o vorbă care se pare că fusese următoarea : „Socialismul nu e chiar cel mai rău lucru". Mai mult, Blorna nu putu scoate de la ei. Singurul lucru cu care se alese la sfîrșitul cercetărilor sale neizbutite, a fost dacă nu tocmai ocara că e comunist, cel puțin calificativul, și anume, ceea ce-l surprinse deosebit de neplăcut, din partea unei doamne, care pînă atunci păruse dispusă să-l ajute întrucîtva și-i arătase chiar oarecare simpatie : învățătoarea pensionară Elma Zubringer, care-i zîmbi ironic cînd își luă rămas bun de la ea și îi făcu chiar cu ochiul, spunînd : „De ce nu recunoașteți că și dumneavoastră sînteți unul dintre ăștia — iar soția dumneavoastră și mai și ?"

50

Din păcate, nu putem trece sub tăcere aici niște acte de violență, care s-au produs în timp ce Blorna se pregătea pentru procesul intentat Katharinei. Cea mai mare greșeală o comise atunci cînd, la rugămințile acesteia, acceptă să

preia şi apărarea lui Götten şi încercă iarăşi şi iarăşi să obţină pentru cei doi o autorizaţie de vizitare reciprocă, persistînd să susţină că sînt logodiţi. Ei, da, zicea, logodna a avut loc în seara aceea cu pricina şi în noaptea care a urmat. Etc. etc. Oricine îşi poate imagina cîte n-a scris JURNALUL despre el, despre Götten, despre Katharina, despre doamna Blorna. Nu toate urmează să fie pomenite sau citate aici. Anumite prejudicii aduse nivelului sau lunecări de pe un anumit nivel trebuie luate în consideraţie numai atunci cînd sînt necesare, aici însă nu sînt necesare, de vreme ce între timp cititorii au făcut cunoştinţă cu JURNALUL ! S-a difuzat zvonul că Blorna vrea să divorţeze, un zvon care n-avea nici un grăunte de adevăr, dar care a izbutit totuşi să sădească oarecare neîncredere între soţi. S-a susţinut că el stă mizerabil din punct de vedere financiar, ceea ce era grav, fiindcă era adevărat. Într-adevăr, făcuse un efort puţin prea mare, căci pe deasupra îşi mai asumase obligaţia să acţioneze ca un soi de custode al locuinţei Katharinei, care era greu de închiriat şi nici de vîndut nu se putea vinde, fiindcă trecea drept „pătată cu sînge". În orice caz, valoarea îi scăzuse, iar Blorna se văzu silit să plătească în acelaşi timp amortizările, dobînzile etc. nemicşorate. Au existat şi prime indicii că societatea „Haftex" intenţionează să intenteze un proces de daune Katharinei, pentru că ar fi adus prejudicii închirierii, comercializării şi valorii sociale a complexului de apartamente „Locuiţi elegant la malul fluviului". După cum se vede : necazuri, destul de multe

necazuri. O încercare a firmei de arhitectură la care lucra doamna Blorna de a o concedia pentru abuz de încredere, acesta constînd în faptul că ar fi familiarizat-o pe Katharina cu substructura complexului de blocuri, a fost respinsă, ce-i drept în prima instanţă, dar nimeni nu ştie cu siguranţă ce va decide instanţa a doua şi a treia. Încă ceva : a doua maşină a soţilor a şi fost vîndută, şi nu de mult a apărut în JURNALUL fotografia limuzinei lui Blorna, într-adevăr destul de elegantă, cu legenda : „Cînd va fi silit oare avocatul roşu să treacă la maşina omului de rînd ?"

51

Fireşte că şi relaţiile lui Blorna cu „Lüstra" (Lüding et Sträubleder Investment) sînt înrăutăţite, dacă nu rupte. Se mai vorbeşte în esenţă doar de „lichidarea chestiunilor curente". În orice caz, Blorna a primit de curînd de la Sträubleder informaţia telefonică : „N-o să vă lăsăm să muriţi de foame", formulă în care elementul surprinzător pentru el era că Sträubleder spusese „vă", la plural. Blorna mai lucrează fireşte pentru „Lüstra" şi „Haftex", dar nu pe plan internaţional, ca înainte, şi nici măcar pe plan naţional, şi numai rareori pe plan regional, de cele mai multe ori numai pe cel local, ceea ce înseamnă că e obligat să se ia la harţă cu indivizi dubioşi, care încalcă contractele şi tot soiul de cîrcotaşi, de pildă cei care depun plîngere pentru căptuşeala de marmură ce le fusese pro-

misă, dar fusese executată doar din ardezie de Solhof, sau tipi care, dacă li s-au promis trei straturi de lac pe ușile de la baie, se apucă să răzuiască vopseaua și angajează experți, ca să constate că nu sînt decît două straturi ; care iau drept pretext niște robinete de la baie ce picură, sau absorbitoare de gunoi defecte, pentru a nu efectua plăți prevăzute în contract — iată cazuri ce i se încredințează acum, pe cînd înainte era, dacă nu mereu, dar în orice caz foarte des, în drum între Buenos Aires și Persepolis, ca să colaboreze la planificarea unor proiecte importante. În cadre militare asta se cheamă degradare, asociată de obicei cu intenția de a umili. Urmarea : încă nu are ulcer gastric, dar stomacul lui Blorna începe să se facă simțit. Grav : faptul că a întreprins cercetări personale la Kohlforstenheim, pentru ca să afle de la șeful poliției locale dacă, în momentul cînd a fost arestat Götten, cheia era băgată în broască dinăuntru sau din afară, și dacă s-au găsit indicii că Götten ar fi intrat prin spargere. Ce rost are asta, cînd cercetările sînt încheiate ? În nici un caz — trebuie s-o constatăm — asta nu vindecă ulcerele gastrice, chiar dacă șeful de post Hermanns s-a arătat foarte amabil față de el, nesuspectîndu-l nicidecum de comunism, sfătuindu-l însă cu insistență să nu se mai amestece. O consolare îi rămîne lui Blorna : soția lui se poartă tot mai drăguț cu el, limba i-a rămas la fel de ascuțită, dar n-o mai folosește împotriva lui, ci numai împotriva altora, chiar dacă nu împotriva tuturor. Planul ei

de a vinde vila, de a achita restul datorat pentru apartamentul Katharinei și de a se muta acolo a eșuat pînă acum numai din pricina dimensiunilor locuinței, adică a micimii ei, căci Blorna vrea să renunțe la biroul lui din oraș și să se ocupe acasă de rezolvarea cazurilor sale. El, care trecea drept un om cu vederi largi, avînd trăsături de om de viață, un coleg simpatizat, vesel și sociabil, ale cărui serate erau apreciate, începe să vădească trăsături ascetice, să-și neglijeze ținuta pe care pusese preț întotdeauna, și fiindcă o neglijează *într-adevăr*, nu în felul care e la modă, unii colegi susțin chiar că nu mai practică nici măcar un minimum de îngrijire corporală și că începe să miroasă. Așa stînd lucrurile, nu se pot nutri multe speranțe de o nouă carieră pentru el, căci într-adevăr — aici nu trecem nimic sub tăcere, absolut nimic — mirosul lui nu mai e cel de odinioară, al unui om care dimineața sare vioi din pat drept sub duș, întrebuințînd săpun, deodoranți și apă de colonie din belșug. Pe scurt : cu Blorna se petrece o schimbare importantă. Prietenii lui — mai are cîțiva, printre alții și Hach, cu care dealtfel vine în contact profesional în cazurile Ludwig Götten și Katharina Blum — sînt îngrijorați, mai ales că agresivitatea sa — de pildă împotriva JURNALULUI, care-l gratifică mereu cu scurte articole — nu mai izbucnește, ci și-o înăbușe vizibil. Grija prietenilor merge atît de departe, încît au rugat-o pe Trude Blorna să controleze, fără ca el să observe, dacă-și cumpără arme sau dacă meșterește vreo materie explozivă, căci Tötges cel împușcat are un urmaș

care îi continuă într-un fel, sub numele de Eginhard Templer, existența ; acest Templer a reușit să-l fotografieze pe Blorna pe cînd intra la un munte de pietate particular, apoi, fotografiindu-l pesemne prin vitrină, a izbutit să ofere cititorilor JURNALULUI o imagine a tratativelor dintre Blorna și insul care prețuia obiectele : tratau despre valoarea de amanet a unui inel pe care prețuitorul îl examina cu o lupă. Legenda fotografiei: „Sursele roșii au secat oare, sau se simulează aici strîmtorarea ?"

52

Grija cea mai mare a lui Blorna e s-o convingă pe Katharina să declare la dezbaterea principală că abia în dimineața de duminică a luat hotărîrea de a se răzbuna pe Tötges, nicidecum cu intenția de a-l omorî, ci doar de a-l speria. Că, ce-i drept, încă de sîmbătă, cînd l-a invitat pe Tötges pentru un interviu, avusese intenția să-i spună verde de la obraz ce părere are despre el și să-i arate cît rău a pricinuit în viața ei și în viața mamei sale, dar de omorît n-a vrut să-l omoare, nici chiar duminică, nici măcar după citirea articolului din JURNALUL DE DUMINICĂ. Nu trebuie să le lase impresia că ar fi plănuit uciderea zile de-a rîndul și apoi și-a pus planul în aplicare. Pe cînd Katharina declară că încă de joi, după citirea primului articol, a avut *gînduri de omucidere*, Blorna încearcă să-i explice că mulți — și el — au uneori gînduri de omucidere, dar că trebuie să se facă o distincție netă între gînduri de omucidere și planul de a ucide. Ceea ce-l mai neliniștește e faptul că ea nu resimte nici acum vreo căință. de aceea nici nu va putea arăta căință în fața complexului de judecată. Katharina nu e deloc deprimată, ci oarecum fericită, pentru că trăiește „în aceleași condiții ca și dragul de Ludwig". E considerată o deținută model, lucrează la bucătărie, dar dacă se mai amînă începutul dezbaterilor, va fi mutată la secția administrativă : acolo însă — așa se aude — nu e deloc așteptată cu entuziasm : există temeri — din partea administrației și a deținuților — din pricina renumelui de corectitudine desăvîrșită care a precedat-o acolo ; perspectiva că va fi repartizată la secția administrativă probabil pentru întreaga durată a detențiunii ei — se presupune că se vor propune cincisprezece ani și că va lua opt pînă la zece ani — se răspîndește ca un zvon de groază prin toate închisorile. După cum se poate constata : corectitudinea combinată cu inteligența planificatoare nu e nicăieri dorită, nici măcar în închisori, și nici măcar de către administrație.

53

Așa cum i-a comunicat Hach confidențial lui Blorna, acuzația de crimă probabil că nu va putea fi susținută împotriva lui Götten, deci nici nu va fi adusă. Faptul că a dezertat din Bundeswehr și în afară de aceasta a mai și păgubit

considerabil (și material, nu numai moral) această instituție binecuvîntată trece drept dovedit. Nu spargere de bănci, ci totala jefuire a unui seif care conținea soldele pentru două regimente și rezerve importante în numerar ; mai are la activul lui falsificare de bilanț și furt de arme. Va trebui contat și în cazul lui cu opt pînă la zece ani. În momentul punerii în libertate ar avea deci vreo treizeci și patru de ani, iar Katharina treizeci și cinci. Ea și-a făcut de pe acum planuri de viitor : contează pe dobînzile ce se vor aduna la capitalul ei pînă la punerea în libertate, și vrea să deschidă „undeva, firește nu aici" un „restaurant cu serviciu de comenzi pentru acasă". Dacă se va admite sau nu să fie considerată ca logodnica lui Götten, această chestiune o vor decide autoritățile nu mai înalte, ci din cele mai înalte. Cereri în acest sens au fost depuse și se află în lungul marș prin instanțe. În ceea ce privește contactele telefonice pe care Götten le stabilise în vila lui Sträubleder, persoanele contactate aparțin exclusiv Bundeswehr-ului sau sînt soții de militari, printre aceste persoane sînt și ofițeri și soțiile lor. Se contează cu un scandal de proporții medii.

54

În timp ce Katharina privește în viitor aproape neatinsă, în fond numai îngrădită în libertatea ei, Else Woltersheim e pe cale de a cădea pradă unei amărăciuni crescînde. A afec-

tat-o foarte tare că mama ei și răposatul ei tată au fost defăimați ; acesta din urmă e considerat ca o victimă a stalinismului. Se constată la Else Woltersheim tendințe antisociale accentuate, pe care nici Konrad nu izbutește să le atenueze. Cum Else s-a specializat tot mai mult în ramura „bufet rece", atît în ceea ce privește planificarea, cît și pregătirea și supravegherea, ea își manifestă agresivitatea din ce în ce mai fățiș față de oaspeții seratelor, fie ei ziariști, industriași, activiști de sindicate, bancheri sau funcționari superiori, din țară sau din străinătate. „Cîteodată, îi spuse ea deunăzi lui Blorna, trebuie să mă stăpînesc din răsputeri ca să nu torn un castron cu salată de cartofi peste fracul vreunui tip, sau să-i arunc vreunei individe feliile de somon de pe o tavă în decolteul rochiei, ca să afle, în fine, cum e cînd te înfiori. Trebuie să-și reprezinte odată scena văzută din partea cealaltă, cu ochii noștri : cum stau toți cu gurile sau, mai degrabă, cu boturile căscate și cum se reped bineînțeles întîi asupra sandvișurilor cu icre negre — și printre ei se află indivizi despre care știu că sînt milionari sau soții de milionari, și mai vîră în buzunar țigări și chibrituri și fursecuri. Azi-mîine o să aducă și niște recipiente de plastic, ca să care cafea acasă — și toate sînt doar plătite într-un fel sau altul din impozitele noastre. Există indivizi care fac economii neluînd micul dejun sau prînzul, ca să se arunce ca niște ulii asupra bufetului — dar n-aș vrea firește să-i jignesc pe ulii."

55

În privința brutalităților, s-a aflat pînă acum despre una care a suscitat, din păcate, multă atenție publică. Cu prilejul unui vernisaj al lui Frederick Le Boche, Blorna, care trece drept mecena al pictorului, l-a revăzut pentru prima oară personal pe Sträubleder, și cînd acesta s-a îndreptat radios spre el, iar Blorna a refuzat să-i dea mîna, Sträubleder i-a apucat-o și i-a șoptit : „Doamne, nu mai lua lucrurile prea de tot în serios, n-o să vă lăsăm să decădeți, numai tu te lași pradă decăderii, din păcate". De dragul exactității, trebuie să relatăm, din păcate, că în acel moment Blorna i-a tras într-adevăr un pumn în obraz. S-o spunem repede, ca să se și uite la fel de repede : a curs sînge, și anume din nasul lui Sträubleder, după aprecieri neoficiale vreo patru pînă la șapte picături, dar ceea ce a fost mai grav : Sträubleder s-a dat înapoi ce-i drept, dar apoi a spus : „Te iert, îți iert totul — avînd în vedere starea ta emoțională".

Astfel, deoarece această remarcă păru să-l irite pe Blorna peste măsură, se ajunse la ceva ce martorii oculari au calificat drept „încăierare", și, cum se întîmplă cînd oameni ca Sträubleder și Blorna se arată în public, era prezent și un reporter fotografic de la JURNALUL, un anume Kottensehl, urmașul lui Schönner cel împușcat, și nu i se poate lua în nume de rău JURNALULUI — cu al cărui caracter s-a făcut cunoștință îndeajuns pe parcurs — că a publicat fotografia acestei încăierări, cu titlul: „Un politician conservator atacat brutal de un avocat de stînga". Fotografia a apărut, firește, abia în dimineața zilei următoare. În timpul vernisajului a mai avut loc o întîlnire între Maud Sträubleder și Trude Blorna. Maud Sträubleder i-a spus Trudei Blorna : „Te asigur că mi-e milă de tine, dragă Trude", la care Trude B. i-a răspuns lui Maud S. : „Pune-ți în grabă mila la loc, în frigider, unde-ți păstrezi toate sentimentele". Apoi, cînd Maud S. i-a arătat din nou iertare, blîndețe, compătimire, ba aproape dragoste, prin cuvintele : „Nimic, absolut nimic, nici chiar declarațiile tale subversive nu-mi pot micșora simpatia", Trude B. a răspuns cu vorbe care nu pot fi reproduse aici, care nu se pot recenza decît într-o formă indirectă, relatîndu-le ; nu erau vorbe potrivite cu o doamnă cele prin care Trude B. a făcut aluzie la numeroasele încercări de apropiere ale lui Sträubleder, referindu-se, între altele — și violînd astfel secretul profesional impus și soției unui avocat — la inelul, scrisorile și cheia pe care „omul ăsta al tău, curtezan mereu refuzat, le-a lăsat într-un anumit apartament". La acest punct, doamnele care se certau au fost despărțite de Frederick Le Boche, care nu rezistase la tentația subită de a culege cu mare prezență de spirit sîngele lui Sträubleder cu o sugativă și de a-l prelucra într-o *„one minute piece of art"* [1] — cum zise el —, pe care o intitulă „Sfîrșitul unei prietenii de ani de zile între doi bărbați", o iscăli și o dădu nu lui Sträubleder, ci

---

[1] Opera de artă a unei clipe (engl.).

lui Blorna, spunîndu-i „Poţi s-o comercializezi, ca să-ţi mai dregi puţin finanţele". Acest ultim fapt amintit, ca şi violenţele descrise la început, ar trebui să ne permită concluzia că arta mai are totuşi o funcţie socială.

56

Este extrem de regretabil, fireşte, că nu se poate vorbi aici, spre sfîrşit, despre mai multă armonie şi nici să tragi prea multă nădejde de la armonie. Nu integrare, ci conflict a ieşit din toate. Trebuie, fireşte, să ne putem permite întrebarea : cum aşa ? şi, în fond, de ce ? Iată că o femeie tînără s-a dus, bine dispusă, aproape veselă, la o inofensivă petrecere cu dans, iar peste patru zile a devenit — de vreme ce aici e vorba să relatăm, nu să judecăm — o ucigaşă, în fond, dacă privim lucrurile îndeaproape, datorită unor reportaje de ziar. Doi bărbaţi, pe care-i leagă o lungă prietenie, ajung într-o stare de iritare şi tensiune, în cele din urmă la încăierare. Între soţiile lor se iscă schimburi de vorbe înţepătoare, mila e respinsă, ba chiar afecţiunea e respinsă. O evoluţie cît se poate de puţin îmbucurătoare. Un om voios, monden, care iubeşte viaţa, călătoriile, luxul — se neglijează într-atît, încît răspîndeşte un miros de trup neîngrijit ! S-a constatat la el pînă şi un miros urît din gură. Îşi scoate vila în vînzare, se duce la muntele de pietate. Soţia începe „să se intereseze de altă situaţie", fiind convinsă că va pierde procesul în a doua instanţă ; femeia aceasta, atît de dotată, e chiar dispusă să se angajeze din nou ca vînzătoare mai de soi, cu titlul de „sfătuitoare pentru arhitectura de interior", la o mare firmă de mobilă ; dar acolo i se aduce la cunoştinţă că „cercurile care formează în genere clientela noastră sînt tocmai cercurile cu care v-aţi pus rău, stimată doamnă". Pe scurt : situaţia nu e roză. Procurorul Hach le-a şi împărtăşit confidenţial unor prieteni ceea ce n-a îndrăznit să-i spună lui Blorna personal : că s-ar putea să fie refuzat ca apărător, din pricina părtinirii sale evidente. Ce o să mai fie, ce sfîrşit o să ia toate acestea ? Ce va deveni Blorna, dacă nu va mai avea posibilitatea s-o viziteze pe Katharina şi — acum nu mai e cazul s-o tăinuim — să stea cu ea ţinînd-o de mînă. Fără nici o îndoială : Blorna o iubeşte, Katharina nu-l iubeşte, avocatul n-are nici o speranţă, căci totul, totul e numai pentru „iubitul ei Ludwig"! Şi mai trebuie adăugat că gestul de a se ţine de mînă venea numai din partea lui, constînd doar în faptul că el, de cîte ori îi întinde Katharinei nişte acte sau notiţe sau notiţe după acte, îşi pune mîinile peste mîinile ei, poate trei, patru sau cel mult cinci zecimi de secundă mai îndelung decît ar fi normal. Drace, cum să creezi armonie în situaţia dată, şi nici măcar simpatia lui intensă pentru Katharina nu-l determină să — ei, hai să zicem — să se spele ceva mai des. Nu-l consolează nici măcar faptul că el, numai el a descoperit provenienţa armei — ceea ce n-au izbutit să facă Beizmenne, Moeding şi ajutoarele lor. De fapt, e exagerat să spunem „a descoperit", fiind vorba de o mărturisire volun-

tară a lui Konrad Beiters, care a recunoscut cu acest prilej că e un fost nazist, şi numai datorită acestui fapt, probabil, n-a suscitat atenţia nimănui pînă acum. Ei bine, fusese conducător politic la Kuir şi putuse s-o ajute întrucîtva pe mama doamnei Woltersheim, pe vremuri, şi, ei, bine, revolverul e o armă de serviciu veche, pe care o ascunsese, dar o arătase uneori în mod stupid Elsei şi Katharinei ; o dată s-au dus chiar toţi trei în pădure şi au făcut exerciţii de tir ; Katharina se vădise o bună trăgătoare şi-i povestise că pe cînd era mică şi lucrase ca chelneriţă la Asociaţia de Tir, i se îngăduise din cînd în cînd să tragă la ţintă. Ei, şi apoi, sîmbătă seara, Katharina îl rugase să-i dea cheia apartamentului lui, motivîndu-şi rugămintea prin nevoia de a fi, în sfîrşit, o dată singură, lucru pe care el trebuie să-l înţeleagă, iar apartamentul ei e mort pentru Katharina, mort... dar sîmbătă rămăsese totuşi la Else, aşa că trebuie să fi luat revolverul din apartamentul lui duminică, şi anume după micul dejun şi după citirea JURNALULUI DE DUMINICĂ, atunci cînd costumată ca beduină, a plecat cu maşina spre bodega aceea a ziariştilor.

57

În cele din urmă mai rămîne totuşi ceva cît de cît îmbucurător de relatat : Katharina îi povesti lui Blorna cum s-a petrecut fapta, îi povesti, de asemenea, cum s-au scurs pentru ea

cele şapte sau şase ore şi jumătate între crimă şi sosirea ei la Moeding. Sîntem în situaţia fericită de a putea reda această relatare textual, deoarece Katharina a pus totul pe hîrtie şi i-a înmînat-o lui Blorna spre utilizare la proces.

„În localul ziariştilor m-am dus numai ca să mă uit la el. Voiam să ştiu cum arată un asemenea om, ce fel de gesturi face, cum vorbeşte, cum bea, cum dansează — acest om care mi-a distrus viaţa. Da, înainte de asta m-am dus în locuinţa lui Konrad şi am luat revolverul, şi chiar l-am încărcat singură. Îl pusesem să-mi arate exact cum se procedează, atunci cînd am fost împreună în pădure, ca să tragem la ţintă. Am aşteptat în bodega aceea o oră şi jumătate sau două ore, dar n-a venit. Îmi propusesem să nu mă duc la interviu, dacă e prea respingător, şi dacă l-aş fi văzut înainte, chiar că nu m-aş fi dus. Dar n-a venit la cîrciumă. Ca să scap de acostări, l-am rugat pe cîrciumar — îl cheamă Kraffluhn, Peter, şi-l cunosc de la locurile mele de muncă ocazionale, unde se angajează şi el adesea, ca ober — l-am rugat să mă lase să-l ajut, servind la tejghea. Peter, care ştia fireşte ce apăruse despre mine în JURNALUL, îmi promisese că-mi face semn cînd are să se ivească Tötges. De cîteva ori, fiindcă era totuşi carnavalul, am acceptat să fiu invitată la dans, dar văzînd că Tötges nu mai apare, am devenit foarte nervoasă, fiindcă nu voiam să mă întîlnesc cu el nepregătită. Ei bine, la douăsprezece am plecat cu maşina spre casă, şi m-am simţit oribil în apartamentul murdar şi mînjit fără de hal. Am avut de aşteptat doar cîteva minute

pînă ce a sunat, timp tocmai suficient ca să scot siguranța revolverului și să-l așez în poșetă, așa ca să fie la îndemînă. Ei, și apoi a sunat, era chiar în fața ușii cînd am deschis, iar eu crezusem că sunase de jos și că mai am timp cîteva minute, dar ajunsese sus cu ascensorul și stătea în fața mea, iar eu eram speriată. Ei bine, am văzut îndată ce porc era, un adevărat porc. Mai era și frumușel. Cam ce se consideră frumușel. Mă rog, ați văzut fotografiile. A zis : «Ei, floricico, ce facem acum noi doi ?» N-am spus nimic, m-am dat înapoi, în camera de zi, el a venit după mine și a zis : «Ce te zgîiești la mine atît de pierdută, floricica mea — propun să facem înainte de toate bum pe pat». Între timp mă apropiasem de poșetă, iar el s-a apucat să-mi umble la rochie, și eu m-am gîndit : «Facem bum, dacă vrei», și am scos pistolul și am tras în el numaidecît. De două, de trei, de patru ori. Nu mai știu exact. Puteți afla din raportul poliției, de cîte ori. Sigur, nu trebuie să credeți că era ceva nou pentru mine ca un bărbat să vrea să-mi umble la rochie — dacă lucrezi ca menajeră de la vîrsta de paisprezece ani, și chiar mai înainte, te obișnuiești să vezi multe. Dar individul *ăsta* — și-apoi expresia «facem bum» și mă gîndeam : «Bine, acum facem bum». Firește că nu se aștepta, și s-a mai uitat la mine timp de vreo jumătate de secundă, sau cam așa, mirat, ca la cinema, cînd vezi pe unul împușcat din senin. Pe urmă s-a prăbușit și cred că era mort. Am aruncat revolverul lîngă el și am zbughit-o pe ușă, jos cu ascensorul și înapoi la bodegă ; Peter era mirat, fiindcă nu lipsisem

decît o jumătate de oră. Am lucrat apoi în continuare la tejghea, n-am mai dansat, și tot timpul mă gîndeam : «Probabil că nu e totuși adevărat», dar știam că e adevărat. Din cînd în cînd, Peter venea spre mine și spunea : «Individul ăsta al tău nu vine azi», iar eu ziceam : «Așa se pare». Și făceam pe indiferenta. Pînă la ora patru am turnat rachiuri în pahare și am tras bere din butoi și am destupat sticle de șampanie și am servit scrumbii marinate. Pe urmă am plecat, fără să-mi iau rămas bun de la Peter, întîi am intrat într-o biserică de alături, am șezut acolo vreo jumătate de oră și m-am gîndit la mama, la viața asta afurisită, mizerabilă pe care a avut-o, și la tata, care nu înceta cu critica, cicălind, mereu, mereu, și ocăra statul și biserica, autoritățile și funcționarii, ofițerii și toate, toate, dar dacă avea cumva de-a face cu unul dintre ei, atunci era servil, parcă scheuna de atîta supușenie. Și la bărbatul meu, Brettloh, la porcăria infamă pe care i-a spus-o lui Tötges, ăsta, și la fratele meu, firește, care veșnic, dar veșnic, umbla după banii mei îndată ce cîștigam și eu cîteva mărci și mi le storcea pentru vreo tîmpenie, haine, sau motorete, sau pentru jocuri de noroc, și bineînțeles și la preotul care la școală îmi zicea mereu «Kathrinchen a noastră roșcată», iar eu nici măcar nu știam ce vrea să spună, și toată clasa rîdea, pentru că de fiecare dată mă făceam chiar roșie. Da. Și, firește, și la Ludwig. Pe urmă am ieșit din biserică și am intrat în primul cinematograf, și am ieșit iar de la cinema și iar am intrat într-o bise-

rică, pentru că în duminica aceea de carnaval era singurul loc unde găseai un pic de liniște. M-am gîndit, bineînțeles, și la cel împușcat, acolo, în locuința mea. Fără căință, fără regret. Voia să facem «bum», și făcusem «bum», sau nu ? La un moment dat m-am gîndit că el e tipul care m-a chemat la telefon noaptea și care a plictisit-o mereu și pe biata Else. M-am gîndit că e același glas și aș fi vrut să-l fi lăsat să mai trăncăne puțin, ca să aflu, dar la ce mi-ar fi folosit ? Pe urmă mi s-a făcut poftă deodată de o cafea tare și m-am dus la Cafeneaua Bekering, dar nu în sală, ci la bucătărie, fiindcă o cunosc pe Käthe Bekering, soția proprietarului, încă de la școala de menaj. A fost foarte drăguță cu mine, deși avea mult de lucru. Mi-a dat o ceașcă de cafea dintr-a ei proprie, pe care o face ca pe vremea bunicii, opărind cafeaua rîșnită. Dar pe urmă mi-a venit și ea cu toată povestea din JURNALUL, rămînînd drăguță cu mine, dar totuși într-un fel de parcă le-ar crede puțin întrucîtva, și în fond, de unde să știe lumea că toate sînt minciuni. Am încercat să-i explic, dar n-a înțeles, mi-a făcut doar cu ochiul și a spus : «Și va să zică îl iubești pe individul ăsta cu adevărat», iar eu am răspuns : «Da». Pe urmă i-am mulțumit pentru cafea, am luat un taxi și m-am dus la Moeding, care fusese atît de amabil cu mine."

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2024

AVENTURA

SCORPIONUL

COLECȚIA SFINX

COLECȚIA SFINX

fondată în 1895 bpt serie nouă

EDITURA "ION CREANGĂ"